

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA STRUKTURÁLNÍ POLITIKY EU
A ROZVOJE VENKOVA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**ANALÝZA PROGRAMOVACÍHO OBDOBÍ 2007 – 2013
V ZEMÍCH V4**

Vypracovala: Bc. Věra Hronková
Vedoucí práce: Ing. Veronika Humlerová, Ph.D.

České Budějovice, 2015

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 17. dubna 2015

.....

Bc. Věra Hronková

Mé poděkování za psychickou i finanční pomoc při studiích, tvorbě diplomové práce a ostatní podporu patří především mému příteli, rodičům a sestrám. Další nemalé poděkování náleží vedoucí mé práce za odborný dohled, cenné rady a připomínky.

ANOTACE

Předmětem práce je analýza čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie na území Visegrádských zemí v rámci programovacího období 2007 - 2013. Práce řeší především, kolik celkově bylo vyčerpáno z předpokládané finanční alokace a výsledné čerpání člení na oblasti, do kterých finance v příjmových zemích putují. Také zjišťuje, zda opravdu dochází k plnění závazků které si země na počátku programovacího období 2007 - 2013 v operačních programech stanovily.

Klíčová slova:

Visegrádská skupina (čtyřka), regionální rozvoj, programovací období, strukturální fondy, regionální politika, projekty, operační programy, alokace

ABSTRACT

The subject of this thesis is to analyse the disbursement of funds the European Union on the territory of Visegrad countries within the programming period 2007 – 2013. Primarily the work deals how much was been reached from expected financial allocation resources and the resulting drawdown of funds divided into areas in which the finance income in countries and whether there really to fulfilled the commitments made by the country in the operational programs at the beginning of the programming period 2007 – 2013.

Key words:

Visegrad group, regional development, program period, structural funds, regional policy, projects, operational programmes, allocation

OBSAH

OBSAH	1
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	3
ÚVOD	5
1 LITERÁRNÍ REŠERŠE	7
1.1 Vymezení základních pojmů.....	7
1.1.1 Regionální politika, regionální rozvoj, regionalismus.....	7
1.1.2 Klasifikace NUTS.....	10
1.1.3 Instituce EU řešící finanční stránku.....	11
1.1.4 Víceletý finanční rámec	11
1.1.5 Finanční alokace	16
1.1.6 Programovací období.....	17
1.1.7 Fond	21
1.1.8 Řízení OP.....	22
1.2 Visegradská čtyřka	24
1.2.1 Historické souvislosti.....	24
1.2.2 Současnost	25
1.2.3 Administrativní členění zemí V4.....	29
2 METODIKA PRÁCE	35
3 ANALYTICKÁ ČÁST	37
3.1 Komparace členů V4.....	37
3.1.1 Česká republika.....	37
3.1.2 Slovenská republika.....	39

3.1.3	Polská republika.....	40
3.1.4	Maďarsko.....	41
3.2	Celkové srovnání zemí V4.....	44
3.3	Čerpání finančních prostředků strukturálních fondů jednotlivých zemí V4....	48
3.3.1	Česká republika.....	49
3.3.2	Slovenská republika.....	62
3.3.3	Polská republika.....	71
3.3.4	Maďarsko.....	82
3.4	Celkové srovnání čerpání.....	90
	ZÁVĚR.....	96
	Summary.....	98
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ.....	100
	SEZNAM GRAFŮ.....	113
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	114
	SEZNAM TABULEK.....	115
	PŘÍLOHY.....	117

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
EAFRD	Evropský zemědělský fond venkovského rozvoje
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
ECB	Evropská centrální banka
EFF	Evropský rybářský fond
EIB	Evropská investiční banka
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUS	Evropská územní spolupráce (3. cíl RP)
EÚD	Evropský účetní dvůr
FIFG	Finanční nástroj pro podporu rybolovu
GUS	Statistický úřad Polské republiky (Główny Urząd Statystyczny)
HU	Maďarsko
IVF	Mezinárodní visegradský fond (International Visegrad fund)
KF	Kohezní fond (také jako Fond soudržnosti)
KSH	Statistický úřad Maďarsko (Központi statisztikai hivatal)
MDVRR SK	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálního rozvoje Slovenské republiky
MK	Ministerstvo kultury
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podnikání (podniky)
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NPRSR	Národní program reforem Slovenské republiky
NRP	Národní rozvojový plán
OP	Operační program
PL	Polsko
PO	Programovací období
PZI	Přímé zahraniční investice

RKZ	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (2. cíl RP)
ROMK	Rozpočty obcí, měst a krajů
RP	Regionální politika
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SK	Slovenská republika
SR	Státní rozpočet
SZP	Společná zemědělská politika
ŠÚSR	Statistický úřad Slovenské republiky (Štatistický úrad Slovenské republiky)
TUR	Trvale udržitelný rozvoj
VFR	Víceletý finanční rámec
V4	Visegrádská skupina (Visegrádská čtyřka)
V4+	Visegrádská skupina ve spolupráci s Německem
V4+2	Visegrádská skupina ve spolupráci s Bulharskem a Rumunskem
ŽP	Životní prostředí

ÚVOD

V současnosti žijeme v době, kdy peníze a finance doslova vládou světem. Ovlivňují lidské rozhodování, činnosti a stavy, vztahy nejen mezi lidmi samotnými, ale i vztahy k životnímu prostředí a vzácným nenahraditelným zdrojům. Setkáváme se s nimi v každodenním životě. Díky nim přežíváme. Finance stimulují nejenom fyzickou stránku našeho života, ale i psychickou – tu ovlivníme stavem okolní přírody, bydlením, množstvím majetku, množstvím použitých a disponibilních peněz apod. Možnost pracovat s určitým množstvím peněz závisí v nemalé míře i na oblasti, ve které žijeme a realizujeme se – jaká je zde možnost zaměstnání, volnočasových aktivit, rekreace, bydlení aj. Jak vyplývá z logiky úvahy, rozdílná oblast (region, lokalita, stát, kontinent) a rozdílný způsob jejího fungování a řízení (jaké státní zřízení, typ volebního systému, měna, ekonomická aktivita, způsob a nastavení podpor obyvatel, množství a typ společenství, které na území fungují či jejichž jsou dané státy členy) znamená i zcela rozdílné podmínky k životu.

Některé zdroje uvádějí, že rozdíly v ekonomické úrovni jednotlivých regionů jsou podstatně vyšší než rozdíly v ekonomické úrovni jednotlivých států (Vilamová, 2004). Nejvýraznějším společenstvím, kterého je Česká republika členem, je Evropská unie. Ta nás ovlivňuje mnoha rozličnými směry, určuje naše postavení v soudobém ekonomickém světě.

Tak jako je mnoho rozdílných názorů, teorií a pohledů na vůbec samotnou existenci a způsob fungování Evropské unie, tak samozřejmě existují velmi rozporuplné názory na možnost dotování ať už z národních, evropských či jiných zdrojů. Zatímco jedni pění chvály na možnost dotací, druzí velmi odsuzují tuto možnost s vysvětlením o narušování přirozeného cyklu trhu. Uznávají totiž tezi, že tak, jako v přírodě silný přežije, slabý prohrává, mělo by toto být nedotknutelně zachováno i v tržním prostředí. Nicméně žijeme ve světě, který je z větší části solidární a nenechá slabé napospas jejich nepříznivému konci.

Finance vyplácené Evropskou unií v rámci jednotlivých dotačních titulů se tak snaží zmírnit, zpříjemnit či usnadnit současné situace jednotlivých členských států. Snaží se podpořit jejich rozvoj, upevnit místo na světovém trhu a v celosvětovém významu a měřítku. Pomáhají obnovovat, modernizovat, renovovat, podporovat, zprostředkovávat, povzbuzovat, budovat, rozvíjet, ale i chránit, vzdělávat a vychovávat či umožňovat dosud nemožné.

Evropská unie je velmi specifickou organizací, či chcete-li společenstvím. V jejím rámci existují a spolupracují mezi sebou různá uskupení či spolenectví států, které ještě nad rámec evropské spolupráce provádějí spolupráci v určité oblasti – jak geografické, obchodní či např. vojenské.

V dobách, kdy nejen v naší zemi vládl neochvějný a neomezený komunistický režim, se řízení státu vyznačovalo téměř totální centralizací. Vše bylo plánováno a podřízeno jednomu vedení (i místní samosprávy vykonávaly úkoly pouze státní správy). Naopak v dnešní době je kladen zvláštní důraz na opačnou tendenci a totiž decentralizaci. Každé rozhodnutí, konání či projednávání má být učiněno na co nejnižší úrovni a co nejbližše občanům.

Předně bude v práci zhodnoceno, zda finanční prostředky, jež získalo uskupení nazývané Visegradskou čtyřkou plně, svědomitě a odpovědně využilo všechny finanční prostředky, které bylo těmto zemím umožněno obdržet ze společného evropského rozpočtu.

Země V4 byly pro tuto komparaci vybrány z důvodu historické blízkosti a pospolitosti. Předmětem zájmu je prozkoumat, jak svědomitě tyto sobě si podobné země, umějí zacházet z penězi, které jim byly svěřeny. Svěřeny na základě solidarity a určité míry tolerance, která je prostoupena celým fungováním Evropské unie.

Každý akt či krok, ať již vede kterýmkoli směrem, v rámci schvalovacích struktur Evropské unie je během na dlouhou trať. Mějme proto strpení, pochopení pro určitá evropská rozhodnutí. V jejím čele stojí přední odborníci, kteří vědí, co dělají.

1 LITERÁRNÍ REŠERŠE

1.1 Vymezení základních pojmů

1.1.1 Regionální politika, regionální rozvoj, regionalismus

Evropská unie je mnohými považována za nejúspěšnější hospodářskou oblast světa. Nicméně i v této ekonomicky silné oblasti je možno nalézt státy, které táhnou kupředu toto uskupení a státy, jež se nechávají táhnout (do určité míry). Ne všichni členi EU by sami o sobě měly prostředky na dynamický ekonomický rozvoj a růst. Mezi jednotlivými státy či regiony existují značné rozdíly. Tyto, jak říkáme, disparity se EU snaží řešit pomocí regionální a strukturální politiky s cílem zajistit/podporovat harmonický, dynamický a rovněž vyvážený rozvoj regionů. Primárními prostředky strukturální a regionální politiky EU jsou strukturální fondy a Fond soudržnosti EU.

Regionální politika EU je souborem aktivit, nástrojů a prostředků, kterými se řídí státy Evropské Unie a je součástí dlouhotrvajícího integračního procesu (Chvojková, 2007).

„Cílem politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU je odstraňování vzniklých disparit mezi ekonomickou a sociální vyspělostí jednotlivých regionů EU, podpora rozvoje regionů a strukturálních změn vedoucích k hospodářským a sociálním přeměnám“ (Vilamová, 2005, str. 11).

Regionální politika vychází z myšlenky, resp. procesu **ekonomické konvergence**, která představuje sbíhání ekonomických procesů jednotlivých zemí ke sladění nejen ekonomické úrovně. Během celkového ekonomického sladování došlo v různých oblastech k odstranění nepotřebných a nenutných podmínek v rámci vnitřních bariér, které v mnoha ohledech rozdělovaly Evropu. Došlo tedy k nastolení společných ekonomických rysů, které významně zjednodušují podmínky žití na starém kontinentu a překonávají mnoho existujících rozdílů (Zahradník, 2003).

Správná realizace regionální politiky je spojena také s existencí určitých jevů: zjevné meziregionální rozdíly, ekonomická snaha, politická vůle a možnost problémy alespoň v omezené míře řešit.

Dalším opodstatněným důvodem (možná lépe formulovaným) pro vznik evropské politiky soudržnosti, jak také nazýváme regionální politiku, bylo ekonomicky rozproutit regiony s výraznou koncentrací starých průmyslových odvětví. Tyto totiž vyžadovaly speciální péči a pozornost, aby nedošlo k jejich úplné degradaci.

Státy, na jejichž území se nacházely, v převážné většině neměly dostatečné finanční prostředky na jejich obnovu, čili na vlastní regionální politiku. Bylo tedy nutné vymyslet solidární systém, který by napomohl takto degradovaná území nenásilně povzbudit (Chvojková, 2007).

V EU se můžeme setkat s regionální politikou na různých stupních:

- **nadnárodní** – vytvářena celkem nezávisle na členských státech;
- **národní** – v rukou jednotlivých členských států, které se navzájem od sebe učí a inspirují;
- **regionální** – každá země má svou charakteristickou regionální politiku (Vilamová, 2005).

Kde ale regionální politika jako taková začíná? Celý programovací „maraton“ začíná u Evropské komise (dále jako EK). Jejím úkolem je před každým programovacím obdobím stanovit **cíle regionální politiky**, které budou muset jednotlivé členské země dodržovat k tomu, aby byl zajištěn výše zmíněný koordinovaný rozvoj. Jednotlivé cíle de facto představují oblasti, kam budou finanční prostředky plynout.

Následně po stanovení těchto cílů jednotlivé státy začínají tvořit **strategické dokumenty**.

Prvotním impulsem pro správné nastavení čerpání prostředků z Evropské unie je dle Chvojkové důkladná příprava právě těchto strategických dokumentů, v nichž jsou vymezeny hlavní priority a cíle, na které budou finanční prostředky vynakládány. Dokumenty po jejich vytvoření zašlou členské země k ohodnocení a odsouhlasení Evropské komisi. Až po obdržení kladného stanoviska k těmto dokumentům je země schopna finance čerpat (Chvojková, 2007).

Dalším a absolutně nezbytným aktem jsou **projektové záměry** tvořené jednotlivými žadateli o evropské dotace. Žadatelem mohou být jak různí jednotlivci, firmy a podnikatelé, tak neziskové organizace či obce a kraje. Projektovým záměrem rozumíme konkrétní ideu, která se stane součástí velkého počtu projektů vedoucích k jedné prioritě či cíli, jež jsou nastavené ve strategických dokumentech (Vilamová, 2004).

Pro zjednodušení uveďme hierarchii strategických dokumentů:

1. EK sestavila **cíle regionální politiky** v dokumentu nazvaném **Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost**.
2. Členské státy mohou zpracovat tzv. **Národní rozvojové plány** (v nich uvádí cíle daného státu pro rozvoj a možnost veřejných podpor státu) a zároveň musí vytvořit **Národní strategický referenční rámec** (ten už představuje rozsáhlejší analýzu jednotlivého státu spolu s rozepsáním jednotlivých operačních programů). NSRR musí být odevzdán EK do 5 měsíců od přijetí a vydání strategických obecných zásad.

3. **Operační programy** jsou pak strategické dokumenty rámcově vymezené do jednotlivých **prioritních os** a pro konkrétní **oblast podpory**, poskytují žadatelům základní informace, na co lze prostředky EU žádat. Dohromady reflektují požadavky cílů RP.

Pokud hovoříme o zemích či regionech, které spadají pod první cíl (konvergence), musí být 60 % výdajů v rámci OP přiděleno na priority vyplývající z lisabonské strategie EU, jimiž jsou podpora růstu a zaměstnanosti. V situaci, kdy se jedná o regiony v druhém cíli, jedná se o 75 % výdajů. (Euroskop.cz. Regionální politika, 2015)

4. Na operační programy ještě navazují **implementační dokumenty**, které detailně popisují a rozpracovávají jednotlivé oblasti podpory.
5. Dále v oblasti tvorby jednotlivých projektů musí vznikat orgány kontroly. Tuto činnost zajišťují **řídící orgány**.

V ČR byly kromě výše uvedených koncipovány ještě tyto dokumenty: Strategie regionálního rozvoje ČR a Rámec podpory společenství.

Územní soudržnost

Podpora územní soudržnosti je především pomoc geograficky znevýhodněným regionům. Územní soudržnost se vyznačuje dostupnou infrastrukturou, podporou vysoké zaměstnanosti a rozvojem lidského kapitálu, rozvojem služeb, vyváženým a udržitelným rozvojem území (Grabmüllerová, 2009).

Regionální rozvoj

Regionální rozvoj chápeme jako souběžný a zároveň rovnoměrný rozvoj různých regionů či jinak vymezených územních celků, a to v oblasti ekonomické, environmentální, sociální či kulturní.

„... chápán jako rozvoj hodnot a možností území, který přináší prospěch všem zúčastněným. ... Zjištění, překonávání bariér a jejich využití ke společnému územnímu rozvoji sousedních zemí a regionů ...“ (Společná strategie územního rozvoje států V4+2, 2010, str. 6).

Regionalismus můžeme označit jako mnohostranný koncept. Bývá vnímán jako proces souhrnného – jak ekonomického, tak politického – sblížení a následného sjednocení zemí. Popsat ho je možné také jako v čase průběžnou integraci jednotlivých ekonomik i institucionálního rámce ve vazbě na vznik určitého regionu či makroregionu (Nový, 2013).

1.1.2 Klasifikace NUTS

V rámci EU nalezneme 28 různých druhů, resp. systémů správního členění, žádný předpis EU neupravuje či nepředepisuje územní členění států a typy a modely veřejné správy. Tato skutečnost výrazně omezuje či dokonce znemožňuje kvalitní vzájemné statistické a ekonomické srovnávání jednotlivých regionů členských států. Přestože uspořádání zemí v EU vykazuje určité společné rysy, každý stát uvádí jiné názvy územních jednotek (okresy, regiony, poviaty, provincie aj.), žije na jejich území rozdílný, mnohdy až význačně, počet obyvatel a velikost území také v mnoha případech nebývá srovnatelnou. Z tohoto důvodu byla zavedena níže popsaná klasifikace NUTS.

Klasifikaci **NUTS** (dle francouzského la Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) zavedl v roce 1988 Statistický úřad Evropských společenství (Eurostat) jako jednotnou unifikovanou strukturu územních jednotek pro jednodušší porovnávání a hodnocení výsledků regionální politiky v jednotlivých členských zemích Evropské unie.

Tyto územní struktury jsou popisovány pouze do úrovně krajů (od 1. 1. 2008). Pro další, nižší, územní jednotky pak používáme systém **LAU** (dle anglického Local Administrative Units). Oba tyto systémy jsou navzájem propojeny, což dokazuje například jednotný a na sebe navazující systém číslování jednotlivých územních jednotek.

Tabulka 1: NUTS v zemích V4

Územní jednotka		Počet jednotek			
		ČR	SK	PL	HU
NUTS					
Označení		CZ-NUTS	SK-NUTS	PL-NUTS	HU-NUTS
NUTS 0	stát	1	1	1	1
NUTS 1	území	1	1	6	3
NUTS 2	oblast	8	4	16	7
NUTS 3	kraj	14	8	66	20
LAU					
LAU1	okres	77	79	379	174
LAU2	obce	6 251	2 928	2 479	3 154

Zdroj: Územní členění V4, vlastní zpracování

Ve výše znázorněné tabulce č. 1 jsou uvedeny 3, resp. 4 úrovně regionálního členění území. NUTS 1 odpovídá území, u kterého je doporučený počet obyvatel mezi 3 – 7 mil.; u NUTS 2 je doporučena hranice mezi 800 tis. – 3 mil.; NUTS 3 pak pojímá mezi 150 – 800 tis. obyvateli. Nebylo zmíněno NUTS 0 – jelikož tato úroveň odpovídá státní úrovni a zde není stanovený, ani nemůže být, doporučený počet obyvatel.

1.1.3 Instituce EU řešící finanční stránku

- **Evropská centrální banka** – jejím hlavním cílem je udržování cenové stability – zajišťování nízké a stabilní inflace spotřebitelských cen, která se pohybuje okolo 2 % ročně. Řídí společnou měnu euro a měnové politiky eurozóny. Jejími členy jsou národní centrální banky zemí eurozóny. Založena byla v roce 1998 při zavedení eura a sídlí ve Frankfurtu nad Mohanem. (European central bank. Evropská centrální banka, 2014)
- **Evropská investiční banka** = banka Evropské unie. Jejím úkolem je poskytovat dlouhodobé financování na investice do projektů, které podporují cíle Unie. EIB nevyužívá investiční prostředky z evropského rozpočtu. Finance si získává sama vydáváním dluhopisů na světových finančních trzích. EIB je nezávislou institucí, která s ostatními orgány EU pouze spolupracuje a konzultuje. (European investment bank. Evropská investiční banka, 2014)
Založena byla v roce 1958 Římskou smlouvou jako vhodný prostředek pro kapitálové investice, které podporují a zajišťují rovnovážný vývoj celého Společenství (Zahradník, 2003).
- **Evropský investiční fond** – EIF investuje do MSP. Finance získává prostřednictvím rizikového kapitálu a rizikových finančních nástrojů. (European investment fund. Evropský investiční fond, 2014)
- **Finanční mechanismus EHP (Norské fondy)** – představují finance poskytnuté zeměmi Evropského sdružení volného obchodu (Norsko, Lichtenštejnsko a Island) a samotný finanční mechanismus Norska. Cílem je podporovat slabší členské státy EU.

1.1.4 Víceletý finanční rámec

Víceletý finanční rámec můžeme ve všeobecné rovině popsat jako závazný strop výdajů a příjmů na několik let dopředu. Nestanovuje přesná čísla, ale jak již bylo řečeno, pouze maximální částky, které mohou být vynaloženy na určitou oblast v určitém období. Samozřejmě počítá také s nenadálými výdaji. (Euroinfo.sk. Rozpočet EU, 2014)

Sestavuje se na minimálně pětiletá období, přijímán je na základě meziinstitucionální dohody – tedy souladem mezi Radou EU, EK a EP. První finanční rámec byl sestaven na období 1988 – 1992.

Rozpočtové priority v oblasti výdajů a příjmů jsou na střednědobé období vždy určeny ve finančním rámci. Pro každý jednotlivý rok a každý okruh i jeho části stanoví finanční rámec jednotlivé výše přidělů na závazku. Pro správné sestavení ročního rozpočtu musí být vždy tyto částky přepočítány na základě aktuálních ekonomických údajů, předpovědí a soudobé cenové hladiny. (Euroskop.cz. Víceletý finančních rámec, 2014a)

Víceletý finanční rámec byl vytvořen především pro dodržení rozpočtové kázně a stability unie a pro dokonalejší návaznost mezi jednotlivými obdobími či unijními institucemi. Důvodem jeho vytvoření byly také události z 80. let 20. století – prohlubování nestability ve finanční oblasti téměř znemožňovalo každoročně sestavovat nový smysluplný rozpočet. Především byl problém, kde hledat zdroje příjmů do společného rozpočtu.

V prvních letech byly VFR na pětiletá období. Zpočátku byly největším problémem výdaje do SZP, které se také staly jednou z hlavních priorit pro řešení.

Cíle RP pro programové období 2007 – 2013 vycházely také z Lisabonské smlouvy a byly jimi:

- 1) Konvergence;
- 2) Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost;
- 3) Evropská územní spolupráce.

Dále podrobněji rozpracováno v podkapitole 1.2.3.3.

Primárními finančními nástroji pro realizování regionální politiky jsou:

- a) **Společný rozpočet EU** - slouží k financování společných aktivit, jež byly v rámci primární legislativy přeneseny na úroveň EU. Jeho hlavními znaky jsou jeho vyrovnanost, přesné určení a limitování příjmových zdrojů a výdajových oblastí. Daně a další odvody jsou jednou ze zásadních a základních složek, resp. příjmových stránek společného rozpočtu EU.

Rozpočet a pravidla jeho využívání na návrh EK určuje Rada EU a EP. (Euroskop.cz. Regionální politika, 2014b)

„Jednou z politik, ve které se plně projevují všechny pozitivní i negativní důsledky víceúrovňové správy je politika soudržnosti. Její intervence hluboce zasahují do rozhodování na národní, regionální a místní úrovni členských států. ... Pro tyto účely byly zřízeny fondy, které poskytují členským státům potřebné finanční prostředky na realizaci intervencí“ (Kolařík, Tomešová, Šumpela, 2013, str. 42).

Stejně tak jako se postupem času rozšiřovala samotná EU a cíle společných politik, tak se úměrně tomu musel rozšiřovat i zdroj jejich financování – tedy evropský rozpočet. Ten je velmi jasně ovlivněn existencí a funkcí strukturálních fondů, patří k předním finančním nástrojům EU a tvořen je výhradně vlastními zdroji. Na jeho čerpání dohlíží od roku 1977 Dvůr auditorů. Nicméně ne všechny aktivity EU jsou financovány z rozpočtu EU – tzv. z mimorozpočtových zdrojů je hrazeno např. uhelné a ocelářské odvětví, či pomoc zemím třetího světa putuje z Evropského rozvojového fondu (tvořen z přímých příspěvků států), (Zahradník, 2003).

Na tvorbě Evropského rozpočtu se v podstatě podílí každý občan Evropské unie. A tedy i díky jeho „příspěvku“ tak EU může dostát svých závazků a stanovených požadavků od zemědělské politiky, přes politiku regionální, po ochranu životního prostředí a rozvoj oblasti vzdělání a výzkumu až po sociální oblast. Rozpočet schvaluje Rada ministrů EU a EP, jeho správa pak spadá pod EK. Jedná se o nástroj, který každoročně předpokládá a schvaluje příjmy a výdaje považované za potřebné. Finanční prostředky zahrnuté do rozpočtu jsou schválené vždy na jeden konkrétní finanční rok. (www.euroinfo.gov.sk. Rozpočet EU, 2014)

Rozpočet rozlišuje:

- **závazky** (Commitment appropriations - CA) – pokrývají náklady na zákonné závazky;
- **platby** (Payment appropriations - PA) – na splácení zákonných závazků;
- **povinné výdaje** (Compulsory expenditure) – na výdaje, které vyplývají ze smluv, dokumentů či závazků EU (přímé platby zemědělcům). V současné době tvoří zhruba 40 % rozpočtu. Konečné rozhodnutí o povinných výdajích je vždy v kompetenci Rady EU;
- **nepovinné výdaje** (Non compulsory expenditure) – jedná se o všechny ostatní výdaje, které nevyplývají z právních závazků;
- **diferencované finanční prostředky** (Differentiated appropriations) – vznikají v případě, kdy se rozpočtový závazek na daný rok nerovná čerpání a prostředky mohou být použity i v jiném roce (příkladem mohou být strukturální fondy, které uplatňují pravidlo $n+2/n+3$);
- **nediferencované finanční prostředky** (Non-differentiated appropriations) – jedná se o prostředky s jasně určeným rokem pro čerpání – tedy čerpání se rovná závazku. (www.euroinfo.gov.sk/rozpočet-eurpskej-unie/. Rozpočet Evropské unie, 2014)

Rozpočet EU principiálně funguje na základě řádného finančního řízení. Tento řád musí být pravidelně kontrolován – rozlišujeme vnitřní a vnější kontrolu. Vnitřní provádí EK metodou sdíleného řízení, kdy s EK spolupracují členské státy. Vnější pak realizuje EÚD, který každoročně předkládá rozpočtovému orgánu podrobné zprávy. Některé zdroje také popisují i politickou kontrolu – kontrola prováděná Výborem pro rozpočtovou kontrolu existujícího v gesci EP.

Společnou politikou, která výrazným způsobem ovlivňuje, resp. zatěžuje rozpočet EU je Společná zemědělská politika. Dotační politika byla v tomto směru více než štedrá. Na druhou stranu se zemědělství a zemědělská činnost staly mnohem příznivějšími – jak k životnímu prostředí, tak k životu zemědělců i hospodářských zvířat (Zahradník, 2003).

1.1.4.1 Příjmy rozpočtu EU

1. Výnos daně z přidané hodnoty – podílí se více než na polovině příjmů, od roku 1985 je poplatek ve výši 1,4 %;
2. Celní poplatky z dováženého zboží – jedná se o cca 20 % příjmů;
3. Poplatky z cukru a izuglukózy – představují 2 % příjmů – důvodem zavedení byla limitace přebytků těchto komodit;
4. Část národních HDP – podíl na rozpočtu zhruba 16 %, (Zahradník, 2003).

1.1.4.2 Výdaje rozpočtu EU

1. Administrativní náklady – 4,5 %;
2. Hospodářské, sociální, kulturní a regionální programy – téměř 90 %;
  - a. Zemědělský sektor;
  - b. Strukturální opatření;
  - c. Společný postup Unie;
  - d. Rozvoj spolupráce, (Zahradník, 2003).

Tabulka 2: Skladba rozpočtu EU

Výdajová stránka		Příjmová stránka
Udržitelný růst – konkurenceschopnost a soudržnost	Konkurenceschopnost	Tradiční vlastní zdroje (cla a zemědělské dávky, dávky z cukru)
	Soudržnost – Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce	Zdroje založeného na dani z přidané hodnoty
Ochrana a správa přírodních zdrojů – zemědělská politika včetně rozvoje venkova a životní prostředí		Doplňkové zdroje založené na hrubém národním důchodu
Občanství, svoboda, bezpečnost a spravedlnost		
EU jako globální hráč		Korekce rozpočtových nevyvážeností
Správní výdaje		

Zdroj: (Euroskop.cz. Reforma rozpočtu EU, 2014c), vlastní zpracování

b) **Strukturální fondy** – Evropský fond regionálního rozvoje a Evropský sociální fond.

a. **Evropský fond regionálního rozvoje** – je hlavním nástrojem v naplňování cílů regionální politiky, jelikož se primárně zaměřuje na vyrovnávání rozdílů mezi jednotlivými regiony (a to i přeshraničními).

Založen byl v roce 1975.

Podporované aktivity:

- podpora a obnova infrastruktury a infracít – doprava, telekomunikace, energetika, internet;
- obnova životního prostředí a předcházení navýšování škod;
- tvorba udržitelných pracovních míst;
- spolupráce měst a regionů;
- aktivity místního a regionálního rozvoje;
- technická pomoc – určena pro akce související s přípravou, monitorováním, hodnocením, kontrolou. (Euroskop.cz. Evropský fond regionálního rozvoje, 2014d)

b. **Evropský sociální fond** – představuje klíčový nástroj pro realizaci Evropské strategie zaměstnanosti – rozvíjí zaměstnanost a zároveň se snaží eliminovat nezaměstnanost, podporuje sociálně slabé a vyčleněné z trhu práce se opět začlenit, dbá na rovné příležitosti v zaměstnávání a podporuje projekty zaměřující se na zavádění nových technologií a postupů do výroby a tím posilování schopností a zkušeností zaměstnanců.

Založen byl v roce 1960.

Cíle:

- pomoc nezaměstnaným, sociálně vyčleněným, zdravotně postiženým při vstupu na trh práce;
- podpora zaměstnanosti žen a boj proti diskriminaci na trhu práce;
- začleňování lidí ze sociálních skupin obyvatel na trh práce;
- rozvoj kvalifikace pracovní síly, zavádění moderních pracovních postupů;
- celoživotní vzdělávání.

(Evropský sociální fond v ČR. Evropský sociální fond, 2014)

c) **Fond soudržnosti (Kohezní fond)** – mnoho autorů KF řadí mezi strukturální fondy, mnoho autorů naopak s tímto zařazením nesouhlasí, většinou se tedy říká: „Dotace poskytují strukturální fondy a fond soudržnosti“. Tento fond je totiž na rozdíl

od strukturálních určen na podporu chudších států, nikoli však regionů. Tento stát musí vykazovat HNP nižší než 90 % průměru EU. Opět jsou z něj podporovány především tvrdé (investiční) projekty. Jeho snahou je, aby náklady na tyto akce přílišně nezatěžovaly rozpočet daného státu.

Založen byl Maastrichtskou smlouvou jako nástroj solidarity pro slabší členské země a pro jejich podporu v oblasti plnění požadavků na přistoupení k Hospodářské a měnové unii. (Euroskop.cz. Regionální politika, 2014e)

Z KF mohly v PO 2007 – 2013 čerpat tyto státy: Bulharsko, **Česká republika**, Estonsko, Řecko, Kypr, Litva, Lotyšsko, **Maďarsko**, Malta, **Polsko**, Portugalsko, Rumunsko, **Slovensko**, Slovinsko.

Finanční prostředky ze strukturálních fondů jsou způsobem jak si navýšit stávající výši investice, nebo jak motivovat různé subjekty k tomu, aby investici vůbec provedly. Investorem mohou být jak subjekty ze soukromého i neziskového sektoru, tak ze státních či regionálních orgánů. (Euroskop.cz. Regionální politika EU, 2014e)

1.1.5 Finanční alokace

Alokaci, jako samotný pojem, lze přeložit jako přidělování. Pokud o alokaci mluvíme v souvislosti s finančními prostředky, jedná se o přidělování omezených (finančních) zdrojů nějakému projektu, procesu, uskupení (instituci, organizaci, jednotlivci apod.) ať už ziskovému či neziskovému, aj.

Některé prostředky se po svém alokování spotřebují bez náhrady, některé se v rámci daného procesu znovu alokují.

S pojmem finanční alokace velmi úzce souvisí také **absorpční kapacita**.

- **absorpce** - (biologie) schopnost organismů získávat např. vodu, živiny, minerály, jednoduché látky a pracovat s nimi - umění je použít, nejenom získat
- **kapacita** - nosnost, únosnost, schopnost vykonat, schopnost pojmout

Politický analytik Jiří Pehe na svých webových stránkách popisuje absorpční kapacitu jako velmi komplexní a rozsáhlou záležitost, na kterou nelze nahlížet pouze z ekonomického hlediska. Je nutné zahrnout i politické, psychologické a kulturní faktory. Protože absorpční kapacita je nejenom schopnost strávit poskytnuté finanční prostředky, či v případě integrace Evropské unie strávit další přistoupení stát, ale je nutné také akceptovat odlišné kultury, způsoby myšlení, přistěhovalce a emigranty z daných zemí apod. (www.pehe.cz. Absorpční kapacita, 2014)

Na tuto myšlenku můžeme navázat popisem v bakalářské práci Ireny Micháلكové - Analýza absorpční kapacity mikroregionu, ve kterém naráží na fakt, že absorpční kapacita (z pohledu EU) sice vyjadřuje míru schopnosti státu využít prostředky poskytované z fondů EU, nicméně dokonalá schopnost dostát definice absorpční kapacity naráží na řadu problémů. Mezi ně můžeme zařadit **administrativní kapacitu** (schopnost čerpat finanční prostředky v souladu s příslušnými pravidly a předpisy, resp. personální obsazení a způsob fungování managementu jednotlivých aktérů podílejících se na čerpání dotací), **spolufinancování** (schopnost spolufinancovat projekty), **zásobník projektů** (schopnost v předstihu připravit seznam kvalitních projektů), (Micháلكová, 2008).

Z výše uvedeného můžeme tedy absorpční kapacitu definovat z ekonomického hlediska jako schopnost spolufinancovat projekty dotované Evropskou unií, ke které musíme ještě přidat další podmiňující faktory jako kulturní a historické zázemí lidí daného regionu/státu, politické a morální hodnoty aj.

Pokud bude absorpční kapacita státu jako celku nižší, než bylo původně předpokládáno, může dojít k tomu, že během programovacího období nebudou přidělené finanční prostředky vyčerpány v určitém termínu. Pak nastává situace, kdy tyto finance zůstávají v rozpočtu EU a země na ně ztrácí nárok (Zimmermannová, Brown, 2012).

1.1.6 Programovací období

Spolu s přístupem dalších zemí do EU se objeví nové a další disparity a problémy, které bude nutno řešit. Některé z nich pak představují běh na velmi dlouhou trať s tím, že jejich řešení nemusí být vždy ku prospěchu a oblibě států „tradičně euro unijních“ (bývalá EU-15). Určitý druh disparit také nemůže být nikdy zcela zahlazen - zeměpisná odlehlost, společenské a hospodářské změny a způsoby myšlení daného národa apod. (Vilamová, 2004).

Pro potřeby a realizaci cílů regionální a strukturální politiky byly nastaveny sedmileté cykly a to již v roce 1988 (první programovací období mezi lety 1988 až 1992 bylo pětileté, ta ostatní již používala sedmiletý cyklus). Programovací či programové období můžeme také nazvat jako finanční perspektivu. Ta je pilířem rozpočtové politiky EU. Úkolem jednotlivých programovacích období je zajistit, aby daná pravidla a cíle, byly splněny dle konkrétní metodiky, dostupných zdrojů a přinesly požadované výsledky. Daných 7 let je také střednědobým horizontem, ve kterém je dostatek času na realizování různých aktivit a zároveň není toto období tak dlouhé, aby byla jeho kontrola značným způsobem ztížena.

Na tato období členské země EU vždy vytvářejí nové programové dokumenty, dle kterých se pak řídí čerpání v rámci jednotlivých zemí. Programové dokumenty obsahují rozpočet, cíle a priority,

jež budou v následujících sedmi letech plněny. Podmínkou je, že tyto cíle se musí shodovat s aktuálními cíli regionální politiky. Již popsáno výše.

1.1.6.1 Programovací období 2000 - 2004

Práce je zaměřena na státy V4 - tyto státy centrální Evropy, jelikož se staly členy EU v jednu chvíli, měly možnost od roku 2000 čerpat finanční prostředky z Phare, SAPARD, ISPA jakožto z programů předstupu pomoci. Jelikož se jednalo o jakýsi systém přípravy na opravdové členství a opravdové čerpání, byly tyto programy sestaveny jednodušeji se snadněji splnitelnými podmínkami pro čerpání a nižšími alokacemi než běžné programy (Zimmermannová, Brown, 2012).

Pomocí těchto finančních prostředků se mohly přistoupivší státy snadněji adaptovat na fungování EU a přijímání jejích dotací.

- **Program PHARE** (Poland and Hungary Assistance to the Restructuring of the Economy) – zaměřoval se především na plnění Kodaňských kritérií¹ v Polsku a Maďarsku.
- **Program SAPARD** (Special Action Programme for Agricultural and Rural Development) – pomáhal zemím seznámit se s principy společné zemědělské politiky, se změnami v zemědělství a oblasti venkova apod.
- **Program ISPA** (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession) – program byl určen pro seznámení se s rozsáhlými infrastrukturálními projekty v oblasti životního prostředí a dopravy financovanými z Fondu soudržnosti.

Společný regionální operační program (SROP) – podporoval aktivity vedoucí k udržitelnému rozvoji, jak v oblasti hospodářství, tak v oblasti kvality lidského života. Podporoval především aktivity vycházející z obecních a regionálních cílů (Kasáková, 2009).

1.1.6.2 Programovací období 2004 – 2006

Země V4 přistoupily do již probíhajícího programovacího období v polovině a tedy musely převzít pravidla i legislativu spojenou s implementací dotační politiky bez toho, aby ji jakkoliv mohly ovlivnit či připomínkovat (Zimmermannová, Brown, 2012).

Důležitým mezníkem při schvalování VFR na toto programovací období bylo, jak EU stráví přijetí nových deseti členských států. Toto rozšíření s sebou neslo nemalé finanční nároky.

---

¹ **Kodaňská kritéria** – tyto podmínky musí splnit každý stát, který se chce stát členem EU. Kritéria byla ustanovena 22. 6. 1993 v Kodani. Obsahují jednak **schopnost dostát** svých **závazků** vyplývajících z členství v EU (aplikace *acquis communautaire*, dostatečně soudní a administrativní zázemí) a dále **politická** (dodržování lidských práv, respektování a ochrana menšin, fungování demokracie a právního státu a institucionální stabilita) a **ekonomická kritéria** (schopnost ustát tlak v rámci konkurence a fungující tržní hospodářství).

Nakonec bylo rozhodnuto, že z navýšeného rozpočtu budou těžit zejména unijní nováčci – došlo k navýšení limitu pro čerpání prostředků v rámci politiky soudržnosti a k uvolnění pravidla n+2 na n+3. (Euroskop.cz. Víceletý finanční rámec, 2014)

Pro celé programovací období 2000 – 2006 byly v rámci hospodářské a sociální soudržnosti stanoveny tyto cíle:

1. **Podpora rozvoje zaostávajících regionů** – pomoc z prvního cíle byla určena pro ty regiony, které se v úrovni HDP nacházely pod hranicí 75% průměru EU. Podpory byly čerpány ze 4 strukturálních fondů – Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESF), Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF) a Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG).
2. **Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací** – pod druhý cíl patřily ty oblasti, které nespĺňovaly podmínky pro přijetí podpory z prvního cíle, jedná se také o oblasti postižené dlouhodobou vysokou nezaměstnaností, špatnou úrovní školství, postiženým či jinak dotčeným životním prostředím, nebo vysokou úrovní kriminality. Pro zajištění aktivit v rámci druhého cíle byly používány prostředky z ERDF, ESF a FIFG.
3. **Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání** – v rámci třetího cíle byly podporovány aktivity pro zajištění snížení nezaměstnanosti (např. pomocí školení, vzdělávání a kurzů, rekvalifikací). Aktivity byly dotovány pouze z ESF. (Evropské strukturální a investiční fondy. Historie regionální politiky, 2014a)

Finanční prostředky v tomto období byly zajištěny z ERDF, ESF, EAGGF a FIFG.

Komunitární iniciativy představovaly soubor opatření, která byla přijata EK pro posílení spolupráce mezi členskými státy v oblastech jednotlivých politik EU. Programy byly financovány přímo z rozpočtu EU. Vyčleněno na tyto iniciativy bylo 10,44 mld. EUR. Iniciativy byly následující:

- **EQUAL** – program pro naplnění cíle Evropské strategie zaměstnanosti, hlavním cílem bylo přispívat k zajišťování rovného přístupu k zaměstnání, potlačení diskriminace a nerovnosti jak při hledání zaměstnání, tak při vykonávání zaměstnání;
- **INTERREG III** – program, který sloužil členským zemím pro překonání nevýhod a úskalí v souvislosti s jejich příhraničním umístěním. Měl 3 části: A – přeshraniční spolupráce, B – nadnárodní spolupráce, C – meziregionální spolupráce;
- **LEADER+** – iniciativy Leader+ nebyla v PO 2004 – 2006 otevřena jako samostatný finanční zdroj, ale její aktivity mohly být začleněny do jednotlivých programových dokumentů;

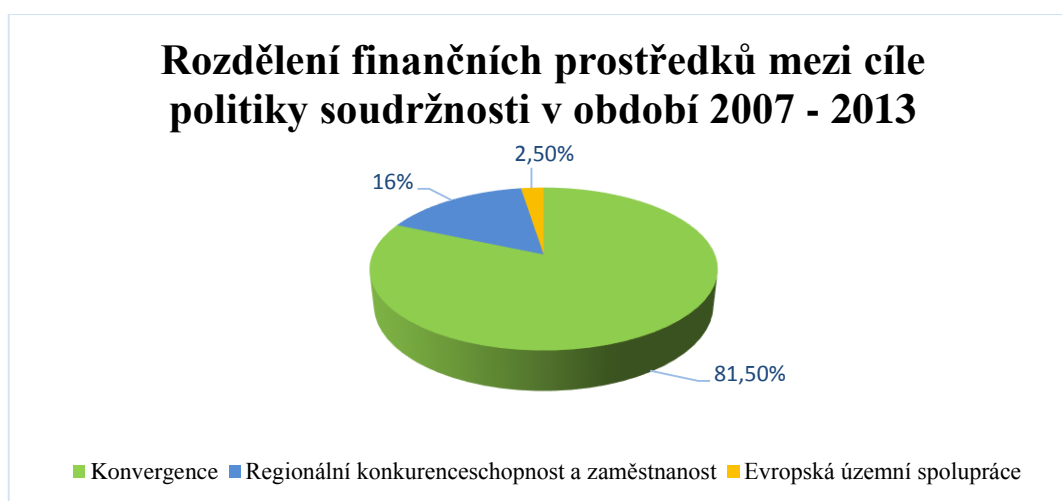
- **URBAN II** – podporoval inovační strategie pro udržitelnou ekonomickou a sociální regeneraci městských oblastí. (Evropské strukturální a investiční fondy. Iniciativy společenství, 2014b)

1.1.6.3 Programovací období 2007 - 2013

Pro programovací období 2007 – 2013 došlo k rozšíření cílů regionální politiky na celkem 3 a to následující:

1. **Konvergence** – cíl opět určený pro regiony s výší HDP nižší než 75 % průměru EU, cíl Konvergence měl zajistit rychlejší a dynamičtější hospodářský a sociální rozvoj regionů, které na podpory v rámci tohoto cíle měly nárok. Finance putovaly z ERDF, ESF a Kohezního fondu.
2. **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** – cíl určený pro ty regiony, které nesplňují kritéria pro možnost čerpat z cíle Konvergence. Jedná se o oblasti, které již mají určitou dynamiku, nepotřebují rozsáhlé tzv. tvrdé investice potřebné k plynulému a modernímu hospodaření, investice druhého cíle se zaměřují na rozvoj lidských zdrojů, zvyšování kvalifikace, ochranu životního prostředí a inovace. Zdroji pro financování aktivit v tomto cíli byl ERDF a ESF.
3. **Evropská územní spolupráce** – součinnost států, které patří do jednoho společenství je více než žádoucí a prospěšná, tento třetí cíl regionální politiky podporuje přeshraniční spolupráci regionů NUTS II. a to podle vnitřních hranic jednotlivých států unie, tak i u některých regionů na vnějších hranicích. Tento cíl navazuje na iniciativu INTERREG z předešlého programovacího období. Financován je pouze z ERDF.

Graf 1: Rozdělení finančních prostředků regionální politiky

Zdroj: (Euroskop.cz. Finanční prostředky politiky soudržnosti, 2014f), vlastní zpracování

Celkově byl v tomto programovacím období kladen důraz na komplexní rozvoj jak měst, tak venkovských oblastí (Kasáková, 2009).

Další proběhlou změnou je převod EAFRD a EFF ze strukturálních fondů pod rámec společné zemědělské politiky.

„Nové“ programovací období se neslo v duchu volnějších a jednodušších pravidel pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů. Jednak se kvůli novým členským zemím opět zavedlo pravidlo čerpání N+3, míra spolufinancování se posunula na max. 85 % (původně komise navrhovala 75 %) a spolufinancování bylo vztaženo k celkovým způsobilým výdajům – veřejným i soukromým. Dále byla zavedena DPH jako nezpůsobilý výdaj (MMR, 2007).

Pro programovací období (dále jako PO) 2007 – 2013 bylo možno také finanční prostředky čerpat ze společných iniciativ, které vytvořila EK (konkrétně generální ředitelství pro regionální politiku) společně s Evropskou investiční bankou a dalšími finančními institucemi.

- **JASPERS** – (Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions) výhradně pro země, které k EU přistoupily mezi lety 2004 – 2007, poskytuje těmto zemím podporu potřebnou k přípravě kvalitních velkých projektů, jež jsou následně financovány z prostředků EU, jedná se zejména o projekty v evropských regionech;
- **JESSICA** – (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas) opět vznikla ve spolupráci EK, EIB a navíc s Rozvojovou bankou Rady Evropy, jedná se o iniciativu, která podporuje udržitelný rozvoj měst a jejich obnovu;
- **JEREMIE** – (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises) představuje společné evropské zdroje od mikropodniků až po středně velké podniky, opět za jejím vytvořením stojí EK nyní společně s Evropským investičním fondem, jejím úkolem je napomáhat kvalitnímu využívání finančních nástrojů a zlepšení přístupu MSP k prostředkům ze strukturálních fondů;
- **JASMINE** – (Joint Action to Support Micro-finance Institutions in Europe) vznikla na podporu mikroinstitucí v oblasti technické pomoci, mikroúvěrů, napomáhá mikropodnikům rozšiřovat služby a provoz. (European commission. Regionální politika, 2014)

1.1.7 Fond

Prostředky plynoucí ze strukturálních fondů nejsou využívány na financování konkrétních akcí, ale jsou určeny k podpoře rozvojových programů, které mají svůj vlastní rozpočet členěný podle priorit a jednotlivých opatření. Tyto programy by měly zahrnovat analýzu a stanovení celkové strategie rozvoje konkrétního území. Jednotlivé rozvojové programy se dále člení na priority, subprogramy a opatření, taktéž s vlastními rozpočty (Vilamová, 2004).

Celé financování a realizace RP jsou řízeny určitými zásadami – resp. principy. **Partnerství** (zapojení aktérů na všech úrovních), **solidarita** (dobrovolné si odříkání ve prospěch druhých), **subsidiarita** (tvorba jednotlivých akcí na co nejnižší úrovni, resp. co nejbližší cílovým skupinám/uživatelům), **adicionalita** (neboli doplňkovost – obdržené finanční prostředky z EU mají pouze doplňovat investice z národních zdrojů), **koncentrace** (dotace poskytnuté pouze na projekty z předem stanovených cílů a oblastí), **programování** (jednotlivé finanční alokace jsou postupně dávkovány do víceletých programů), **monitorování** (průběžné vyhodnocování dopadů a přínosů projektů). V souvislosti s fondy a financováním z EU slýcháváme také pojmy jako **dotace**², **grant**³ či někdy **půjčka**⁴, **záruka**⁵.

U dotací poskytovaných EU existuje několik zásad:

- nefinancují projekt v jeho 100% výši, jedná se pouze o doplňkové či stimulační financování;
- vyjma křížového financování je jeden projekt vždy financován z jednoho zdroje;
- finance nelze poskytnout na projekty, které již byly dokončeny a jejich průběh tudíž nebyl schválen a kontrolován dotyčným kontrolním orgánem;
- projekt nesmí svému realizátorovi vynést přímý zisk, pokud ano, pak je výše tohoto zisku hlídána a o tuto část se snižuje výše poskytnuté dotace.

1.1.8 Řízení OP

1. **Řídící orgán** – zodpovídá za celkovou efektivitu a korektnost provádění a řízení pomocí ze strukturálních fondů. Zodpovídá za sestavení systému, který bude poskytovat finanční a statistické informace, sestavuje roční hodnotící zprávy a střednědobá hodnocení, provádí změny programových dodatků, nese zodpovědnost za to, že jednotlivé aktivity budou v souladu s politikami a pravidly Společenství.
2. **Zprostředkující subjekt** – jedná jak s realizátory a příjemci jednotlivých projektů, tak s řídicím orgánem. Je jakýmsi mezistupněm, který má za úkol zjednodušovat aplikaci OP. (V ČR se jedná např. o CzechInvest, krajské úřady, úřady práce apod.)
3. **Monitorovací výbor** – nese odpovědnost za konkrétní program, u kterého schvaluje různé dodatky a kritéria pro výběr projektů, kontroluje poskytování pomoci a výsledky realizovaných projektů.

---

² **Dotace** – chápeme ji jako darování či podporu v oblasti financí. Můžeme se také setkat jak s **dotací účelovou**, u které je přesně vyspecifikovaný způsob a cíl jejího užití, tak s **dotací bezúčelovou**, u níž poskytovatel nekontroluje její čerpání a způsob užití.

³ **Grant** – většinou získávaný na základě veřejné soutěže, účelově zaměřený.

⁴ **Půjčka** – jedná se o závazek, který je po určité době splatný (na základě dříve podepsané smlouvy).

⁵ **Záruka** – poskytnutí ručení či prohlášení o tom, že daný subjekt je schopen dostát svých závazků.

4. **Platební a certifikační orgán** – jedná se o jeden nebo více orgánů předem určených členským státem. Nesou zodpovědnost za konečné proplácení pomocí konečným příjemcům, sbírají informace pro tvorbu statistických hlášení, realizují finanční toky a předkládají žádosti o platby EK.
5. **Auditní orgán** – představuje orgán pro provádění auditů dle mezinárodně uznávaných standardů. Cílem je ověřit, že OP účinně funguje, výdaje jsou vykazovány náležitě a pravdivě.

1.2 Visegradská čtyřka

1.2.1 Historické souvislosti

Visegradská/Visegrádská skupina/čtyřka je aliance čtyř států ležících v centrální Evropě. Je jimi Česká republika, Polská republika, Slovenská republika a Maďarsko. Toto uskupení vzniklo na základě nejenom geografické blízkosti, ale i vzájemné spolupráce v různých oblastech těchto zemí. Prvotní myšlenkou bylo, že tyto státy sdílejí nejen společné hranice, ale i společné historické a kulturní kořeny, intelektuální a náboženské hodnoty. Také země ve stejnou chvíli žádaly o členství v Evropské unii. Všechny považovaly vstup do EU jako další krok k překonání „demokratických“ dělících linií se západní Evropou. Tato skupina nebyla vytvořena jako alternativa k Evropskému společenství (jako např. Evropské sdružení volného obchodu - ESVO) nebo např. NATO (Severoatlantická aliance) – jejím úkolem a cílem je spolupráce, rady a otevřené debaty nejen se sousedními zeměmi, kdy základním cílem je stabilní rozvoj a hájení otázek v oblasti regionální politiky ve středoevropského regionu. (Visegrad group. V4, 2014a)

„Česká republika, Slovensko, Polsko a Maďarsko jsou demokratické, politicky, ekonomicky a sociálně stabilní země. Sdílí společnou snahu demokratických národů vytvořit a posílat společenství založené na míru, bezpečnosti, kooperaci, demokracii a prosperitě. Podporují evropský integrační proces a ideu jednotné, demokratické, sociálně spravedlivé, prosperující, mírové a bezkonfliktní Evropy, kontinentu nezávislých občanů a kooperujících regionů“ (Halásková, 2010, str. 42).

Sídlem této čtveřice se stal Visegrád – a to z historického hlediska. Jedná se o nevelké město na břehu Dunaje a dlouho byl sídlem maďarských králů – jeho název se dá přeložit jako Vyšehrad, tedy vysoko položený, vysoko stojící či až nedobytný hrad. Dle historických pramenů se zde v roce 1335 konal sjezd visegradských králů (v podstatě taková mezinárodní konference). Velkými tématy té doby byla morová pandemie, výstavba a mohutný rozvoj jednotlivých měst a států a s tím související problémy. Dále po vymření Přemyslovců nastoupil na trůn v Českých zemích Jan Lucemburský, který v rámci dobrých mezinárodních vztahů sympatizoval s Uherským králem Karlem Robertem. Obdobná situace (s výměnou králů) nastala i například v Polsku. Bylo tedy velmi důležité vyřešit různé obchodní i politické otázky, vzájemné neshody, mezi nimi také otázku míru.

Následující tabulka č. 3 uvádí základní geografické srovnání V4.

Tabulka 3: Rozloha zemí V4

Stát	Rozloha v km²	Podíl na celkové rozloze V4
Česká republika	78 866	14,78 %
Maďarsko	93 034	17,43 %
Polsko	312 679	58,60 %
Slovensko	49 036	9,19 %
Celkem	533 615	100 %

Zdroj: Visegradská skupina, vlastní zpracování

1.2.2 Současnost

Moderní Visegradská čtyřka (nejprve před rozpadem Československa jako Visegradská trojka) vznikla na setkání prezidentů v roce 1991, předsedů vlád a ministrů zahraničí zmíněných států v Bratislavě jako základ pro formy politické, ekonomické a kulturní spolupráce ve změněné střední Evropě. Hlavní snahou bylo eliminovat či spíše vymýt pozůstatky komunistické vlády v zemích střední Evropy, naladit se na jednotnou evropskou vlnu pro snazší zvládnutí evropské integrace, ale především obnovit a ukotvit státní suverenitu jednotlivých států, jejich (parlamentní) demokracii a svobodu, vytvoření moderního právního státu s dodržováním a respektováním základních lidských práv a svobod, vybudování moderního tržního hospodářství (Visegradská deklarace, 1991).

Dále se v textu deklarace objevovaly teze o zaměření se na ekologii, rozvoj infrastruktury, telekomunikačních sítí apod., nicméně bez návaznosti na regionální politiku, de facto bez jasně definované podpory slabých a znevýhodněných regionů. Předně šlo spíše o to, dostat jednotlivé státy východní Evropy v komplexním měřítku na úroveň a vyspělost států západní Evropy. Tedy bez ohledu na to, jak na tento „rozvoj a dynamiku“ budou reagovat „zaostalejší“ regiony.

Z počátku také nebyly tvořeny žádné programové dokumenty, dle kterých by se rozvoj států na úrovni V4 řídil a veškeré podpory byly směřovány obzvláště do oblastí podnikání. Významným mezníkem pro uvedení regionální politiky v zemích V4 na scénu bylo až podepsání jednotlivých dohod o přidružení k EU a zahájení „přístupového procesu“.

Státy V4 téměř vždy představovali jakousi dělicí čáru mezi východní a západní Evropou. Přestože jejich sovětská éra výrazně ovlivnila a zpomalila vývoj v těchto státech po 2. sv. válce, vždy se jednalo o dynamicky se rozvíjející země, které se chtěli stát součástí prostoru západní Evropy.

Mnozí autoři je hodnotí jako nejúspěšnější a nejadaptabilnější postkomunistické státy (Nový, 2013).

Všechny země V4 jsou státy unitární, parlamentní republiky, v nichž se již řadu let dodržují principy demokracie (Halásková, 2010).

Zejména v počátcích svého založení se stala V4 velmi důležitou jednotkou při jednání s NATO a EU. Po absolvování těchto jednání a vstupu všech těchto zemí do EU i NATO byly splněny úkoly uložené Visegrádskou deklarací z roku 1991, která pojednávala zejména o integraci do nejdůležitějších euroatlantických struktur. V této době docházelo k útlumu činnosti V4. Nicméně po českém předsednictví Visegrádu se tato teze nepotvrdila. V4 je stále důležitou a respektovanou skupinou. (Visegrad group. Historie V4, 2014b)

Tato skupina také neusiluje o to, být nějak úzce zaměřena či izolována, ale naopak se snaží své činnosti koordinovat i s dalšími státy střední Evropy. Např. spolupráce s Rakouskem a Slovinskem funguje na základě tzv. **Regionálního partnerství**, s Bulharskem a Rumunskem se jedná o **V4 + 2** či s Německem v rámci programu **V4+**. Spolupráce je navazována i s regionálními skupinami – Benelux, Nordická rada. Orientuje se také na pomoc východním sousedům jako je Ukrajina či Bělorusko a země západního Balkánu. Jde jí především o duševní rozvoj území nejenom regionů v rámci V4, ale v širším okolí a kontextu. (Pražský studentský summit. Partnerství V4, 2014)

Jednotliví členové se střídají v předsednictví vždy po jednom roce – Česká republika se dalšího ujme 1. 7. 2015. Předsedající země vždy přednese vizi pro další rok s rozpracovanými dílčími cíli. Jednotlivé kroky jsou vždy předneseny na společném summitu premiérů vlád, dále jsou při této spolupráci hojně využívány expertní konzultace a jiné rozhovory. Visegrádská skupina není oficiální institucí jako takovou – s vlastními právy, není formálně výrazněji organizována. Dokumenty, které na jednáních vzniknou, mají spíše doporučující charakter, udávají stanoviska či deklarace a nejsou právně závazné a vymahatelné.

1.2.2.1 Hlavní společné aktivity V4

- A) Společná strategie územního rozvoje států V4 + 2** – je prozatím nejaktuálnějším dokumentem na rok 2014, přijatým v březnu 2010 na jednání ministrů zodpovědných za regionální rozvoj v Budapešti. Hlavní myšlenkou pro tvorbu strategie bylo, že podmínkou úspěšného regionálního rozvoje je jeho mezinárodní kontext a znalost potřeb sousedních států. Regionální rozvoj tedy nesmí probíhat izolovaně. V geografickém kontextu oblasti zemí V4 + 2 nelze hledat nějaké rysy společné pro všechny zúčastněné země. U těchto zemí se hlavní oblasti rozvoje dají najít spíše na úrovni hospodářské – problémy jsou způsobené rozdělením Evropy na východní

a západní blok a následnou izolací států během želené opony. Proto se strategie zaměřuje především podporu aktualizací národních dokumentů územního rozvoje, napomáhá koordinovat různé odvětvové politiky, které mají vliv na územní rozvoj.

Řešená témata strategie:

- Rozvojové póly a osy a jejich návaznost;
- Návaznost dopravních sítí a jejich rozvoj;
- Technická infrastruktura – elektřina, plyn, ropa;
- Socio-ekonomické podmínky;
- Environmentální podmínky;
- Bariéry územního rozvoje a možnosti jejich eliminace;
- Společné perspektivy a priority územního rozvoje zemí V4 + 2 – tvorba a aktualizace společných i jednotlivých rozvojových dokumentů, spolupráce a tvorba společných programů v pohraničních oblastech apod.

U každé z těchto řešených oblastí je krátký úvod do problematiky, její stav a současné problémy, možnosti řešení (Společná strategie územního rozvoje států V4 + 2, 2010).

Rozhodování a koordinace rozvoje v zemích V4 je na společných jednání možná poněkud limitována odlišností jednotlivých států v přístupu k zahraniční politice a také možnou rivalitou a soutěživostí těchto států. Na druhou stranu se ale těmto zemím ve vzájemné spolupráci podařilo vstoupit do NATO a EU, což je považováno za úspěch a kladnou stránku tohoto uskupení.

B) Visegradský fond – Společným výsledkem V4 pocházejícím z roku 2000 je Visegradský fond (International Visegrad Fund, také jako IVF). Založen byl zejména jako pomoc pro bližší spolupráci jednak mezi členskými zeměmi V4 a dále i mezi spolupracujícími zeměmi zejména z východní Evropy (západní Balkán a země Východního partnerství). Zabývá se především podporou projektů, které prohlubují porozumění a spolupráci mezi Visegrádskými zeměmi a jejich sousedními státy. Fond je založen na příspěvcích států V4. Tyto příspěvky jsou stejně vysoké i rovným dílem rozdělované, dlouhodobě fond vykazuje kladné saldo. (Národní portál pro evropský výzkum. Visegradský fond, 2014)

Visegradský fond podporuje projekty a záměry v oblasti společné kultury, vědeckých a vzdělávacích projektů, výměny mládeže/studentů a vědeckých pracovníků, přeshraniční spolupráce, podpory turismu a přeshraničních projektů.

Zde můžeme žádat o:

- **Malý grant** – žádosti jsou podávány 4x do roka, podporovány jsou obce, školy a veřejné instituce, doba trvání projektu obvykle 6 měsíců, maximální část z fondu je 5 000 Euro a maximálně do výše 70 % celkových nákladů projektu.
- **Standardní grant** – žádosti je možno podávat pouze 2x do roka, minimální částka přispěná na projekt je 5 000 Euro, maximálně však příspěvek může dosahovat 70 % výše celkových projektových nákladů, projekty jsou obvykle tvořené na 12 měsíců.
- **Stipendia** – poskytovaná studentům buď ze zemí V4 na studia či provádění výzkumů v rámci V4, nebo mimo ni (Albánie, Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Makedonie, Moldavsko, Černá Hora, Srbsko, Ukrajina, Kosovo), nebo studentům z výše uvedených zemí na studium ve V4.
- Zvláštní skupinou grantů jsou **granty univerzitní**, které podporují vytváření studijních kurzů či programů na problematiku V4 či spolufinancují společné projekty vysokých škol či fakult, které jsou vedeny ve spolupráci institucí ze všech čtyř zemí.

Důležitou podmínkou pro úspěšné získání dotace je účast na projektu minimálně 3 zemí V4, mimo přeshraniční projekty, kde je uspokojivou účast 2 Visegradských zemí. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Visegradský fond, 2014)

Příjmy rozpočtu IVF mezi lety 2007 – 2013 nastiňuje následující tabulka č. 4:

Tabulka 4: Příjmy rozpočtu IVF

Rok	Příspěvek země v €				Přebytek v předešlém roce	Celkový rozpočet
	ČR	SK	PL	HU		
2007	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000	139 500	5 139 500
2008	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000	789 650	5 789 650
2009	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 196 767	6 196 767
2010	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	0	6 000 000
2011	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	598 510	6 598 510
2012	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000	530 701	7 530 701
2013	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	801 656	7 801 656
Celkem	10 750 000	10 750 000	10 750 000	10 750 000	4 056 784	45 056 784

Zdroj: (Visegrad group. Příjmy rozpočtu V4, 2014c), vlastní zpracování

Přístup zemí V4 k regionálnímu rozvoji

Již Visegradská deklarace z roku 1991 nesla jasné představy a nutné směry regionálního rozvoje. Byly jimi především:

- rozvíjet hospodářskou spolupráci na tržním základě ve prospěch volného pohybu kapitálu a pracovních sil, vzájemně výhodný obchod se zbožím a službami, dále usilovat o to, aby byly vytvořeny příznivé podmínky pro přímou spolupráci mezi podniky a pro zahraniční kapitálové investice sloužící růstu hospodářské efektivity;
- věnovat mimořádnou pozornost rozvoji dopravní infrastruktury spojující je navzájem i s jinými částmi Evropy, a dále sladit jejich energetické systémy, jakož i rozvoj telekomunikačních sítí;
- rozšířit spolupráci v oblasti ekologie;
- vytvořit odpovídající podmínky pro nerušenou výměnu informací, tiskovin, kulturních statků a hodnot;
- přispívat ke vzájemně výhodné spolupráci zainteresovaných územních samosprávných orgánů a k vytváření sub-regionálních kontaktů.

Zejména v poslední dekádě se ve všech směrech skloňuje rozvoj a vyspělost území, regionů, měst, států apod. Z přístupu člověka k vědě a technice lze předpokládat, že do budoucna se nebude již vyspělost a úspěch jednotlivých území odvíjet např. od nerostných surovin, přírodních zdrojů, bohatého krajinného rázu, ale hlavně od úrovně technické vyspělosti a institucionální vybavenosti regionu.

Luddisté ve Velké Británii na počátku 19. století se obávali, že inovativní zařízení jim vezmou práci a oni zahynou. Nicméně i dnes pořád žijeme a práci většina lidí má. Ovšem je nutné si uvědomit, že i struktura nabízených prací na trhu práce se neustále mění a uzpůsobuje době. Proto vznikají např. takzvané měkké projekty spolufinancované EU pro reakce na nové technologie a jejich zavádění do firemních provozů, rozvoj lidských schopností, dovedností a školení na využívané moderní systémy pro jejich snazší adaptabilitu na trh práce a v pracovním prostředí.

1.2.3 Administrativní členění zemí V4

Členění každého státu na územněsprávní celky je povětšinou dáno historickým hlediskem a také odpovídá potřebám státní správy. Některé státy používají již po desetiletí stejné administrativní členění, jiné čas od času tato členění pozměňují a aktualizují tak, aby odpovídala soudobým potřebám.

1.2.3.1 Česká republika

Česká republika se dle Ústavy ČR člení na obce a kraje. Obce jsou prezentovány jako základní samosprávné celky, které jsou vždy součástí vyšších územních samosprávných celků, tyto pak představují kraje (Ústava ČR, 1993).

Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních celků, dal od 1. 1. 2000 vzniknout 14 krajům ČR, tak, jak je známe v dnešní podobě.

Pro plánované přistoupení k EU bylo nutné zřídit regiony soudržnosti. To tedy umožnil zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, konkrétně v §15, s nabytím účinnosti k 1. 1. 2001.

„Pro potřeby spojené s koordinací a realizací hospodářské a sociální soudržnosti se zřizují regiony, jejichž územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS 2 (dále jako „region soudržnosti“), (Zákon č. 248/2000 Sb., O podpoře regionálního rozvoje, 2000, §15).

Další rozsáhlou modernizací veřejné správy a administrativního členění u nás odstartoval zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, s platností od 1. 1. 2003, kterým také došlo ke zrušení okresní úrovně k 31. 12. 2002 (okresy definoval zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu). Nicméně okresy se dnes stále používají, nikoli jako územní jednotka, ale jako jednotka statistická a působnostní (působnost např. pozemkových úřadů, správy sociálního zabezpečení, úřadů práce apod.).

Tabulka 5: Úzmení členění ČR

Územní členění České republiky		
Region soudržnosti		NUTS 2
Kraj		NUTS 3
Obec	Obec s rozšířenou působností (obec III. typ)	LAU 2
	Obec s pověřeným obecním úřadem (II. typ)	
	Obec (I. typ)	

Zdroj: vlastní zpracování

Posledním a zároveň nejmenším, ještě nepopsaným stupněm, jsou obce. Jejich činnost, působnost, správu upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Zatímco konkrétní území a působnost kraje musela být vždy stanovena (v dřívějších dobách i vybojována) panovníkem nebo zákonem, území obce je víceméně neměnné, váže se k danému území. Územní členění ČR přehledně zobrazuje předcházející tabulka č. 5.

1.2.3.2 Slovenská republika

V ústavě SK, čtvrté hlavě – Územní samospráva – je definována obec jako základem územní samosprávy. Celkově územní samosprávu pak tvoří obec a vyšší územní celek (Ústava Slovenskej republiky, 1992).

Základní územní uspořádání na Slovensku upravuje zákon č. 221/1996 Z. Z., o územním a správním uspořádání Slovenské republiky (v originále: o 31terou31 a správnom usporiadaní Slovenskej republiky). Zákon vstoupil v platnost 24. 7. 1996. Dělí samosprávné územní celky na obce a vyšší územní celky – kraje, jež v rámci tohoto zákona také zřizuje (celkem 8 krajů). Z území krajů a obcí vyjímá vojenské obvody (újezdy). Kraje se dále člení na okresy, které jsou správními celky (zákon třídí jednotlivé okresy do krajů), (Zákon č.. 221/1996 Z. Z., O Územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky, 1996).

Region, regionální rozvoj, regionální politiku a spolupráci v rámci regionálního rozvoje upravuje zákon č. 539/2008 Z. z., o podpore 31terou31lního rozvoja. Defínuje region jako územní celek vymezený podle klasifikace statistických územních jednotek (Zákon. 539/2008 Z. Z., O podpore 31terou31lního rozvoja, 2008).

Tabulka 6: Územní členění SK

Územní členění Slovenské republiky	
Oblast'	NUTS 2
Kraj	NUTS 3
Okres	LAU 1
Obec	LAU 2

Zdroj: vlastní zpracování

Činnost, symboly, území, samospráva, rozpočet, orgány a další ustanovení obcí ve svém textu rozebírá zákon č. 369/1990 Zb., o obecnom zriadení. Regiony NUTS 2 formoval předpis č. 438/2004 Z. z. Klasifikovány jím byly 2 úrovně a to regionální a lokální, vyhláška nabyla účinnosti 1. 8. 2004 (Predpis č. 438/2004 Z. Z., Vyhláška Štatistického úradu Slovenskej

republiky, 32terou sa vydáva klasifikácia štatistických územných jednotiek, 2004). Administratívni členení Slovenska je zobrazeno v predchádzajúcej tabuľke č. 6.

1.2.3.3 Poľská republika

Zákony o poľskom územnom členení se víceméně nezabývají samotnou samosprávou, ale jednotlivým stupňům územní správy ukládají úkoly v přenesené působnosti, jejich pravomoci, správu majetku apod.

Zákon, který v rámci poľského územního uspořádání zavádí tzv. třívrstvé rozdělení země, vstoupil v platnost k 1. 1. 1999. Jedná se o zákon č. 96/1998, o zavedení třívrstvého rozdělení země (poľské označení judikátu: Dz. U. 1998 r. nr 96, poz. 603, o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa). Od data platnosti se začíná v zemi užívat členění na tři úrovně – jedná se o obce (gminy), powiaty (u nás úroveň okresů (a také v práci takto užívaná), v Poľsku představují úroveň kraje) a województwa (pro ČR úroveň krajská (v práci takto užívaná), v poľském pojetí vedeno jako provincie). Zákon vyjmenovává všechny nově vzniklé kraje, sídla guvernérů a „krajských úřadů“ a uvádí, že v dodatku zákona je uveden seznam obcí, které do jednotlivých krajů spadají. V předpisu je dokonce řešeno i hodnocení nového rozdělení a to k 31. 12. 2000, na základě výsledků pak může dojít k úpravě územního rozdělení (Ustawa o prowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa, DZ. U. 1998 R. NR 96, POZ. 603, 1998).

Zákon ze dne 8. 3. 1990 r. o obcích (o místní samosprávě, Dz. U. z 1990 r. Nr 16, poz. 95, o samorządzie gminnym) – zákon upravuje správu obce, říká, že povinností obcí jsou všechny veřejné záležitosti místního významu, popisuje jejich finanční řízení, sdružení obcí apod (Ustawa o samorządzie gminnym, DZ. U. Z 1990 R. NR 16, POZ. 95, 1990).

Rozdělení povinností a odpovědností mezi obecní úřady a vládní orgány vychází ze zákona č. 34/1990 (resp. Dz. U. 1990 r. nr 34, poz. 198. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw).

Okres vykonává veřejné úkoly ve veřejném zájmu, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a má právní subjektivitu. Okresní správa se stará zejména o vzdělávání, podporu a ochranu zdraví, sociální pomoc, veřejnou dopravu a veřejné komunikace. Zákon ze dne 5. 7. 1998 r. o okresech (Dz. U. z 1998 r. Nr 91, poz. 578), (Ustawa o samorządzie powiatowym, ZD. U Z 1998 R. NR 91, POZ. 578, 1998).

Krajské zřízení a jeho výkon se řídí zákonem ze dne 5. 7. 1998 r. o wojvodstwach (krajích, Dz. U. z 1998 r. Nr 91, poz. 576). Úkolem krajů jsou úkoly a činnost ve veřejném zájmu. Činnost krajské

vlády nemá vliv na nezávislost okresů ani obcí. Vláda kraje určuje strategii jeho rozvoje, která musí obsahovat sociálně-ekonomickou diagnostiku regionu, strategické cíle rozvojové politiky a směry činností vedoucích k dosažení strategických cílů (Ustawa o samorządzie województwa, DZ. U. Z 1998 R. NR 91, POZ 576, 1998).

Klíčovou úlohu při koordinaci regionální politiky má ministerstvo regionálního rozvoje, významný podíl pravomocí dále patří i jednotlivých vojvodstvím.

Nadcházející tabulka přehledně vyobrazuje územní a administrativní členění Polska.

Tabulka 7: Územní členění PL

Územní členění Polské republiky		
Region soudržnosti		NUTS 2
Województwo (vojvodství) – krajská úroveň		NUTS 3
Powiat (okres)		LAU 1
Gminy (obec)	Gmina miejska (městská obec)	LAU 2
	Gmina miejsko-wiejska (městsko-vesnická obec)	
	Gmina wiejska (vesnická obec)	

Zdroj: vlastní zpracování

1.2.3.4 Maďarsko

Vztahy mezi místními samosprávami upravuje zákon o místních vládách. Ten doslova chrání práva místních samospráv na samostatné řízení, klade důraz na demokratickou decentralizaci. Obce samostatně poskytují služby pro místní obyvatelstvo, přičemž parlament zajistí finanční podmínky nezbytné pro provádění těchto akcí.

Maďarskou místní samosprávu, její obecná pravidla, pravomoci, odpovědnost, majetek, sdružení místních samospráv definuje zákon 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól – zákon o Maďarské místní samosprávě. Místní samospráva je popsána jako součást jednotného státního systému přispívající k naplňování cílů stanovených v Ústavě státu a k prosazování zákonných povinností. Tento zákon také upravuje fungování velkých měst

se župními pravomocemi (2011. Évi CLXXXIX. Törvény Magyarország helyi önkormányzatairól, 2011).

Maďarská místní samospráva slouží zejména k provozu a uskutečňování veřejných záležitostí a výkonu „místní síly“. Země se dělí na oblast hlavního města, krajů, okresů, měst, obcí a městských obvodů. Takto území Maďarska rozděluje jeho ústava, resp. základní zákon (Magyarország alaptörvénye, 2011).

Při realizaci regionální politiky si stát ponechává značnou část pravomocí.

Tabulka 8: Územní členění HU

Územní členění Maďarska	
Országgrész (část státu)	NUTS 1
Régiók (region soudržnosti)	NUTS 2
Megyék (župa) – krajská úroveň	NUTS 3
Járások (okres)	LAU 1
Obec	LAU 2

Zdroj: vlastní zpracování

V uvedené tabulce č. 8 je znázorněno administrativní členění Maďarska.

2 METODIKA PRÁCE

Hlavní cíl

Cílem diplomové práce je komparace čerpání finančních prostředků jednotlivých zemí Visegradské skupiny z fondů EU.

Dílčí cíle

Teoretická část práce je zaměřena na ekonomický vývoj států V4, jejich vzájemné srovnání a charakteristiku daného programovacího období. V praktické části je proveden rozbor čerpání finančních prostředků, jejich použití.

Hypotéza

- 1) Lze předpokládat, že množství přidělených alokací bude ve všech zemích v přibližně stejné výši, stejně tak, jako množství vyčerpaných financí.
- 2) V analýze budou nalezeny státy, které nebudou mít vyčerpaný veškeré možné finanční prostředky.

Informace pro práci byly čerpány z odborné literatury, internetu, vlastních studijních materiálů, pracovních textů projektů a případových studií, zákonů, dokumentů operačních programů aj. Potřebná literatura byla vypůjčena v Akademické knihovně Jihočeské univerzity. V rámci práce byly také kontaktovány (převážně e-mailem, dále pak telefonicky či osobně) odpovědné osoby za poskytování informací ohledně operačních programů, kancelář Europe Direct v Českých Budějovicích a další.

Struktura práce

Práce v úvodu obsahuje a vysvětluje základní pojmy související s problematikou čerpání finančních zdrojů z EU. Dále se pak zabývá komparací konkrétní pročerpanosti v jednotlivých zemích a následně mezi zeměmi Visegradské čtyřky navzájem.

1. Literární rešerše;

- 1.1. **Vymezení základních pojmů** – základní pojmy dané problematiky, údaje jsou nutné k pochopení následujících částí práce, k této části jsou použity citované zdroje (knižní, elektronické);
- 1.2. **Visegradská čtyřka** – popis jejího významu a úkolu v současnosti, společný fond V4 (IVF), rozhodování V4 a oblasti financování společných prostředků;

2. Metodika práce – objasnění struktury práce a její návaznosti;

3. Vlastní práce

- 3.1. **Komparace členů V4** – popsání jednotlivých států V4 z různých hledisek – především z hlediska makroekonomické pozice, nastínění jejich současné situace v ekonomice EU;
- 3.2. **Celkové srovnání** – komparace zemí V4 – popsány jsou rozdíly mezi těmito zeměmi, ale i společné rysy a tendence;
- 3.3. **Čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů jednotlivých zemí V4** – analýza situace v jednotlivých zemích a celkové srovnání států – v písemném i grafickém provedení. Prvotně je u každé země proveden popis Národních rozvojových plánů a dalších strategických dokumentů, které ovlivňují způsob čerpání finančních prostředků z EU a popis hlavních priorit RP. V navazující části dochází k jednoduchému popisu jednotlivých OP realizovaných v dané zemi, spolu s předběžnou alokací a skutečnou alokací finančních prostředků. Skutečná alokace je získávána z nejaktuálnějších seznamů příjemců jednotlivých OP. V grafickém znázornění je pak zanalyzována a srovnána pročerpanost OP.

Pro každou zemi budou vytvořeny grafy ve 3 oblastech:

- pročerpanost OP v jednotlivých zemích v poměru k alokaci;
- poměr počtu realizovaných projektů v rámci jednotlivých OP v jednotlivých zemích v 1. a 2. cíli RP;
- čerpání finančních prostředků dané země ve 3. cíli RP v poměru k alokaci.

Následně bude vytvořena tabulka se základními výpočty pro následné porovnávání:

- průměrná alokace na 1 projekt;
- průměrná alokace na OP;
- získaná alokace v poměru k počtu obyvatel země;
- průměrný počet projektů na 1 OP.

- 3.4. **Celková srovnání čerpání** – opět v písemném a grafickém provedení, údaje jsou čerpány z oficiálních stránek jednotlivých OP (programové dokumenty i seznamy příjemců). Pokud některé výdaje nebyly uvedeny v eurech, byly pro aplikační část práce přepočítány. Pro přepočet byl uveden kurz aktuální k datu zpracování práce. Jednotlivé seznamy příjemců nebyly vždy aktuální, mnohdy se mezi datem jejich publikace a tvorby diplomové práce rozcházel o rok, liší se i jednotlivé využití alokace v přepočteném kurzu.

- 3.5. **Shrnutí a aplikace výsledků práce.**

3 ANALYTICKÁ ČÁST

3.1 Komparace členů V4

Následující text obsahuje popis států patřících do uskupení Visegradské čtyřky, tabulky č. 9, 10, 11, 12 zobrazují základní reálie zemí V4. Každý stát je představen obecně známými, avšak základními reáliemi a z hlediska současné makroekonomické situace. Důležité je také podotknout, které ukazatele používáme k porovnávání ekonomické situace země – růst HDP, HDP na obyvatele, deficit vládních institucí v poměru k HDP, míra nezaměstnanosti, inflace a vyrovnanost platební bilance. Hodnocena je institucionální kvalita země – HDI, index demokracie, ekonomické svobody a vnímání korupce a kvalita lidských zdrojů dle vzdělanosti.

3.1.1 Česká republika

Česká republika je státem ve střední Evropě, s velkým množstvím přírodního i kulturního bohatství, významným bodem turistického ruchu, inovativním tvůrcem v automobilovém průmyslu a energeticky výkonným státem. Její ekonomika je výrazně otevřenou ekonomikou, závislou především na exportu do sousedního Německa. V oblasti pracovní síly je česká ekonomika nejen tranzitivní, ale i cílovou zemí pro imigranty především z východní Evropy a asijských zemí.

Tabulka 9: Reálie ČR

Rozloha v km²	78 866
Počet obyvatel	10 528 477 ⁶
Hustota zalidnění	133,5 ⁷
Hlavní město	Praha
Úřední jazyk	čeština
Hlava státu	prezident
Měna	koruna
Státní zřízení	republika

Zdroj: zpracování vlastní

⁶ Počet obyvatel k 30. 9. 2014, (ČSÚ, 2014).

⁷ Počet obyvatel na 1 km²

Členem EU se ČR stala k 1. květnu roku 2004 spolu s dalšími devíti státy střední a východní Evropy. Tomuto vstupu předcházela dlouhá proces harmonizace legislativy a příprava na čerpání evropských dotací v podobě předvstupní pomoci. Dle dostupných informací Úřadu vlády si ČR za desetileté členství v EU přišla kumulativně na 3,1 bilionu korun a v případě, že by ČR nepřistoupila k EU, bylo by HDP v roce 2013 o celých 12 % nižší, než je tomu dnes (Úřad vlády ČR, 2014).

Kdyby se ČR stala členem eurozóny, dle dat Úřadu vlády by se každoroční příjem naší ekonomiky zvýšil o 25 – 60 mld. (Úřad vlády ČR, 2014)

ČR má daný jasný závazek pro přijetí společné měny euro, závazek je prozatím antidatován. Jde pouze o rozhodnutí dané země po splnění maastrichtských kritérií. Strategie přistoupení k eurozóně je již zpracována a to dokumentem z roku 2003. Nicméně zatím došlo pouze ke krátkodobému plnění konvergenčních kritérií a předběžný datum zavedení eura je tedy neustále odsouván.

Dle Vyhodnocení plnění konvergenčních kritérií ČR spolu s výhledem na další roky, které publikovala ČNB v roce 2011, jsme měli problém pouze s plněním kritéria deficitu sektoru vládních institucí – kritérium bylo plněno pouze v roce 2008, 2013 a 2014. Zbylá kritéria byla plněna bez problémů – od 2008 jak dluh sektoru vládních institucí, tak kritérium dlouhodobých úrokových sazeb a od 2009 pak kritérium cenové stability. (MF ČR a ČNB, 2011)

S finanční a hospodářskou krizí se česká ekonomika vyrovnala lépe, než jiné mnohdy vyspělejší, ekonomiky. Silnými stránkami při překonávání krize byla zejména stálá existence vlastní měny, odolný a ziskový bankovní sektor, možnost cílování inflace a makroekonomická rovnováha. S ohledem na krizi je pro ČR neblahá vysoká exportní závislost. Krize k nám byla doslova „dovezena“, hlavním kanálem byl značný pokles zahraniční poptávky po tuzemském zboží a službách. Domácí ekonomika se při řešení krize a léčení jejích následků nemusela zaměřovat na řešení jejích příčin, ale pouze na utlumení a zmírnění některých dopadů a výsledek byl závislý především na vývoji krize v zahraničí.

Investiční aktivita v ČR je poměrně vysoká, největší investice pozorujeme v odvětví obchodu. Poměrně slibně se rozvíjí i oblasti spojené s životním prostředím, které se v mnoha směrech stalo v posledních letech moderním trendem, také oblast telekomunikací a oblasti závislé na moderních technologiích, díky slušné míře inovativnosti. Úbytek investičních příležitostí naopak postihuje oblast zemědělství, myslivosti, rybolovu a ostatní prvovýroby. Například spousta mladých lidí nevidí zemědělství jako perspektivní podnikání pro svou budoucnost a toto odvětví opouštějí.

Největší investiční příležitosti tradičně čekají v odvětví dopravy, telekomunikací, výpočetní techniky, nemovitostí a službách pro podniky. Například developerské firmy se za poslední dobu staly velmi silnými investory, kteří věří na „stále světlé zítřky“ a nebojí se hojně investovat.

3.1.2 Slovenská republika

Stát, který leží ve střední Evropě, může se chlubit značnými přírodními krásami, zajímavým potenciálem a rostoucí ekonomikou je Slovenská republika. Jako v případě ČR se jedná o velmi otevřenou ekonomiku se značným podílem vývozu a zahraničního obchodu. V oblasti přímých zahraničních investic (dále jako PZI) je hlavním investorem na Slovensku Německo – Slovensko je zajímavé především díky levné pracovní síle (v pracovní síle je za poslední dobu levnější, než např. ČR) a zároveň obchodní styky podporuje sdílení společné měny euro.

Tabulka 10: Realie SK

Rozloha v km²	49 036
Počet obyvatel	5 421 034 ⁸
Hustota zalidnění	110,55 ⁹
Hlavní město	Bratislava
Úřední jazyk	slovenština
Hlava státu	prezident
Měna	euro
Státní zřízení	republika

Zdroj: zpracování vlastní

Existují názory, že euro přineslo Slovensku více PZI a tím se místní ekonomika výrazněji multiplikuje. Nicméně existují i takové názory (M. Singer – guvernér ČNB), které tvrdí, že euro (přijato v roce 2009) nijak Slovensku nepomohlo v přílivu PZI, ale že vyšší konvergence slovenské ekonomiky je dlouhodobý fakt s mnoha vlivy a důvody. Např. po vzniku samostatného Slovenska muselo být zavedeno mnoho ekonomických reforem, díky nimž je nyní slovenská ekonomika pružnější a adaptabilnější. Důvodem zavedení zmíněných reforem pak byl např. fakt, že Slovensko jako takové po rozdělení Československa mělo poloviční životní úroveň než ČR (Reflex.cz. Nechceme zpátky korunu, říkají Slováci po pěti letech eura, 2013).

⁸ Počet obyvatel k 30. 9. 2014, (ŠÚSR, 2014).

⁹ Počet obyvatel na 1 km².

Také dle názoru guvernéra ČNB vstupovalo Slovensko do krize s výrazně přehřátou ekonomikou, proto pokles poptávky v krizi byl jediné dobrým faktem, který mohl zabránit přehřátí ekonomiky. Proto dopady krize na Slovensku nebyly podle slov guvernéra tak markantní. (Česká národní banka. Dohání nás Slovensko díky euru?, 2014)

Po 6 letech užívání eura si Slováci tuto měnu pochvalují – jednak nemusejí odolávat takovým tlakům a výkyvům, jakým musela vzdorovat tehdejší slovenská koruna a navíc je to měna, která významným způsobem spojuje více než polovinu států EU – usnadňuje mezinárodní obchod a turismus, je stabilnější.

3.1.3 Polská republika

Stát ležící ve střední Evropě, značně katolicky založený, znám díky Karolu Wojtylovi, s přístupem k Baltskému moři, mnoha jezery a nízkými pahorkatinami, zaujímající 68. místo v pořadí největších zemí světa je Polská republika.

Tabulka 11: Realie PL

Rozloha v km²	312 679
Počet obyvatel	38 484 000 ¹⁰
Hustota zalidnění	123,08 ¹¹
Hlavní město	Varšava
Úřední jazyk	polština
Hlava státu	prezident
Měna	Złoty
Státní zřízení	republika

Zdroj: zpracování vlastní

Polsko je o něco méně otevřenou ekonomikou, než např. ostatní členové V4. Polské hospodářství je více postavené i na domácí spotřebě. Důvodem „levných polských výrobků“ je také nízká cena tamní pracovní síly – nejnižší v rámci V4. Značnou výhodou vstupu Polska do EU bylo zejména otevření trhu práce – výrazně poklesla nezaměstnanost, což přispělo k lepší ekonomické pozici domácností. (Businessinfo.cz. Polsko: Zahraniční obchod země, 2014)

¹⁰ Počet obyvatel k 31. 12. 2014, (GUS, 2015).

¹¹ Počet obyvatel na 1 km².

V případě exportu jsou hlavním vývozním artiklem jednak výrobky ze sektoru strojírenství, ale také potravinářství (potraviny, živá zvířata, nápoje, živočišné a rostlinné oleje a tuky) a zemědělství (a podíl posledních dvou zmíněných v posledních letech stále narůstá). Polsko vyváží zhruba 30 % své produkce, což je přibližně polovina toho, co vyváží ČR. Největší část exportu putuje do sousedního Německa, dále Velké Británie a Česka, importované zboží pochází nejvíce z Německa, Ruska a Číny.

Krise Polsku v určitém směru i pomohla. Oslabení zlatého vedlo k výhodné pozici místních exportérů a rostoucí vývoz byl jedním z faktorů, který pomohl Polsku lépe nastatou krizi zvládnout, stejně tak jako tímto směrem působila česká koruna. Krize způsobila zpomalení růstu HDP, nebo zvýšení nezaměstnanosti v některých odvětvích (nejvíce strojírenství). Jak již bylo zmíněno, Polsko má silnou domácí spotřebu, která umožňuje větší multiplikaci domácích financí, stabilní bankovní sektor a relativně velké částky investuje do obnovy místních infrastruktur. V období krize také nedošlo k žádnému úpadku finančních institucí, ale pouze se navýšila obezřetnost investorů.

S přijetím eura ale neustále váha, poslední zprávy říkají, že k jeho zavedení dojde nejdříve po roce 2020. Polsko také často překračuje povolenou výši deficitu veřejných institucí a inflace. Není tedy možné v současné době uvažovat o jeho vstoupení do systému Evropského mechanismu směnných kurzů II. (dále jako ERM II.), (Zet.cz. Polsko odložilo zavedení eura, 2014).

Problém můžeme spatřovat v emigraci obyvatel, či v emigraci pracovní síly – lidé žijí stále na území Polska, ale pracují za hranicemi – zejména v Německu, ale i v Česku a na Slovensku.

3.1.4 Maďarsko

Jedná se o výrazně otevřenou ekonomiku. Pro Maďarsko je výrazným exportním místem Německo. Export se opírá především o strojírenství, průmysl (automobilový), elektroniku a telekomunikace. Přesto pro německé investory není Maďarsko zajímavou destinací především z hlediska ekonomické pozice a dalších souvisejících aspektů (viz níže).

Vzhledem k neplnění konvergenčních kritérií v oblasti deficitu sektoru vládních institucí a dluhu vládních institucí se přijetí evropské měny neustále odsouvá na pozdější termín. Maďarsko nebude mít euro ještě minimálně 5 – 10 let, prvotním cílem je posílit ekonomiku, která byla do značné míry zasažena nedávnou globální krizí, pak teprve budou na pořadu myšlenky na změnu měny. Navíc Maďarsko plánuje vyměnit svoje stávající bankovky do roku 2018 za zcela novou sadu – pokud by bylo v plánu vyměnit následně forint za euro, tento krok by se zřejmě neuskutečňoval. Důvodem ve velké zatížení rozpočtu výměnou bankovek.

Jak již bylo výše zmíněno, hospodářská a ekonomická krize zasáhla Maďarsko poměrně silným úderem. Již v říjnu roku 2008 muselo dojít k poskytnutí půjčky Mezinárodním měnovým fondem ve výši 25,1 mld. dolarů (i když na obranu lze říci, že tato půjčka byla splacena ještě s předstihem). Důvodem takového dopadu byla především založení růstu ekonomiky na zadlužování domácností a to v cizích měnách a také vnější zadlužení státu. Proč si domácnosti rády půjčovaly v cizích měnách? Odpovědí je výše úrokových sazeb. Základní úroková sazba se v období před krizí nacházela nad 6 % (oproti našim 3 %) pro forint, u ostatních měn byla podstatně nižší (mezi 2 – 4 %). V krizi došlo ke značnému oslabení forintu, lidé tedy najednou dlužili o nejméně 24 % více (o tolik poklesl forint vůči euru), navíc trh s maďarskými dluhopisy v té době oslabil tak, že postrádal jakoukoli poptávku. A následná vládní záchranná opatření se minula účinkem (snižování schodku veřejných financí navýšením daňové zátěže, zavedením nových administrativních poplatků a snižováním pracovních míst ve veřejném sektoru – následovalo zvýšení inflace a centrální banka tedy musela opět navyšovat úrokové sazby, které nepodporovaly investice ani spotřebu), (Patria online. Maďarsko zřejmě nebude mít euro ještě nejméně deset let, 2013).

Tabulka 12: Realie HU

Rozloha v km²	93 030
Počet obyvatel	9 877 365 ¹²
Hustota zalidnění	106,18 ¹³
Hlavní město	Budapešť
Úřední jazyk	maďarština
Hlava státu	prezident
Měna	forint
Státní zřízení	republika

Zdroj: zpracování vlastní

Pro Maďarsko je tedy řeším značných problémů přijetí společné měny. Pro její přijetí by museli dosáhnout určité ekonomické ukázněnosti, která by jim jediné prospěla.

¹² Počet obyvatel k 1. 1. 2014, (KSH, 2015).

¹³ Počet obyvatel na 1 km².

Na druhou stranu se Maďarsko velmi poučilo a z posledních analýz je jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik v EU. V rámci V4 dokonce roste nejrychleji. Důsledkem jsou prý kvalitní výsledky v průmyslové, stavební a zemědělské produkci. Dalším vlivem například na snížení inflace byla dobrá úroda, která se podílela na snížení ceny potravin a zvýšení vývozu těchto komodit.

3.2 Celkové srovnání zemí V4

Konkurenceschopnost státu je jeho důležitým prvkem pro obstání v globální soutěži. Nestačí využívat geografickou polohu a přírodní bohatství, ale i potenciál země a ekonomiky. Je potřeba vytěžit maximum z pozitivních stránek a předností a zároveň se snažit korigovat a řešit slabé stránky a nedostatky. Celkovou konkurenceschopnost ovlivňuje mnoho aspektů, situací a názorů, jak objektivních, tak velmi subjektivních. Patří mezi ně např. níže uvedené: růst a stabilita ekonomiky, kvalita lidského potenciálu, tedy jeho vzdělanost a adaptabilita a institucionální kvalita, včetně indexu korupce, kterým hodnotíme stav veřejné správy v ohledu její důvěryhodnosti.

Tabulka 13: Porovnání základních makroekonomických hodnot zemí V4

Ukazatel	Stát			
	ČR	SK	PL	HU
Růst a stabilita				
HDP	1,3 ¹⁴	2,4 ¹⁵	3,1 ¹⁶	1,5 ¹⁷
HDP na obyvatele	0,4052 ¹⁸	0,3786 ¹⁹	0,0432 ²⁰	0,8387 ²¹
Deficit vládních institucí v poměru k HDP	1,54 ²²	0,33 ²³	0,04 ²⁴	0,25 ²⁵
Míra nezaměstnanosti	5,7 ²⁶	10,8	12,0 ²⁷	7,1 ²⁸

¹⁴ Meziroční růst v %, stav ve 4. čtvrtletí 2014, (ČSÚ, 2014).

¹⁵ Meziroční růst v %, stav ve 3. čtvrtletí 2014, (ŠÚSR, 2014).

¹⁶ Meziroční růst v %, stav ve 4. čtvrtletí 2014, (GUS, 2015).

¹⁷ Meziroční růst v %, stav k roku 2013, (KSH, 2015).

¹⁸ HDP (stav za rok 2014) k počtu obyvatel, uvedeného v předchozí části práce, uvedeno v mil. Kč

¹⁹ HDP (stav 4. čtvrtletí 2014) k počtu obyvatel, uvedeného v předchozí části práce, uvedeno v mil. Kč

²⁰ HDP (stav za rok 2013) k počtu obyvatel, uvedeného v předchozí části práce, uvedeno v mil. Zlotých.

²¹ HDP (stav ve 3. čtvrtletí 2014) k počtu obyvatel, uvedeného v předchozí části práce, uvedeno v mil. Forint

²² Hrubý dluh vlády (stav ve 3. čtvrtletí 2014) k HDP (stav ve 3. čtvrtletí 2014), (<http://www.cnb.cz/cs/statistika/sdds/>, 2015)

²³ Hrubý dluh vlády (stav ve 2. čtvrtletí 2014) k HDP (stav ve 4. čtvrtletí 2014); (ŠÚSR, 2015).

²⁴ Hrubý dluh vlády (stav k roku 2013) k HDP (stav k roku 2013); (GUS, 2015).

²⁵ Hrubý dluh vlády (stav k roku 2013) k HDP (stav k roku 2013); (KSH, 2015).

²⁶ Obecná míra nezaměstnanosti v %, (ČSÚ, 2015).

²⁷ Obecná míra nezaměstnanosti v %, (GUS, 2015).

²⁸ Obecná míra nezaměstnanosti v %, stav ve 4. čtvrtletí 2014, (KSH, 2015).

Míra inflace	0,4 ²⁹	-0,4 ³⁰	-1,0 ³¹	0,7 ³²
Vyrovnanost platební bilance	5,2 ³³	-1,1 ³⁴	3,6 ³⁵	1,12 ³⁶

Zdroj: Statistické úřady států V4, vlastní zpracování

V oblasti makroekonomického růstu a stability nemůžeme vyhodnotit jednu zemi jako velmi úspěšnou a jednu pod úrovní. Kde jedna země má na vrh, tam ostatní mají slabší tendence, nebo naopak nežádoucí přebytky, v jiných oblastech si naopak vůbec nevede ukázkově a ostatní vykazují precizní hodnoty.

V oblasti růstu HDP si nejlépe vede Polsko díky nízké ceně potravin a nezvyšování cen, za což může prosincový pokles inflace. Co ale Polsko může trápit je poměrně vysoká míra nezaměstnanosti, s 12 % si vede nejhůře ze zemí V4. ČR má oproti tomu nezaměstnanost nejnižší, kladný, ale přesto nízký přírůstek inflace a nejvyšší export. Slovensko má úspěšný výsledek v inflaci a Maďarsko má nejvyšší HDP na obyvatele.

Tabulka 14: Hodnocení institucionální kvality zemí V4

Stát	ČR	SK	PL	HU
Institucionální kvalita				
HDI³⁷	0,865	0,834	0,813	0,816
Index demokracie³⁸	8,19	7,35	7,12	7,04
Index ekonomické svobody³⁹	70,9	68,7	66,0	67,3
Index vnímání korupce⁴⁰	51	50	61	54

Zdroj: data uvedeno v poznámkách pod čarou, zpracování vlastní

²⁹ Průměrná roční míra inflace v % vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen, vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12 předchozích měsíců; údaj pro prosinec 2014, (ČSÚ, 2014).

³⁰ Meziroční inflace v %; údaj pro prosinec 2014, (ŠÚSR, 2014).

³¹ Meziroční inflace v %; údaj pro prosinec 2014, (GUS, 2015).

³² Meziroční inflace v %; údaj pro leden 2015, (KSH, 2015).

³³ Zahraniční obchod v % v přeshraničním pojetí; vývoz minus dovoz; prosinec 2014, (ČSÚ, 2014).

³⁴ Zahraniční obchod v %; export minus import; prosinec 2014, (ŠÚSR, 2014).

³⁵ Zahraniční obchod v %; export minus import; za rok 2013, (GUS, 2015).

³⁶ Zahraniční obchod v %; export minus import; za rok 2014, (KSH, 2015).

³⁷ Index lidského rozvoje, hodnoceno 0 (nejhorší) – 1 (nejlepší) pro rok 2011, (Centrum ekonomických studií, 2013).

³⁸ Hodnoceno 1 (nejhorší) – 10 (nejlepší) pro rok 2011, (Centrum ekonomických studií, 2013).

³⁹ Hodnoceno 0 (nejhorší) – 100 (nejlepší) pro rok 2013 dle agentury Heritage Foundation – konstrukce dle definice Milтона Friedmana, (Centrum ekonomických studií, 2013).

⁴⁰ Vnímání korupce ve veřejném sektoru, výsledek, (Transparency international, 2014).

V oblasti institucionální kvality a kvality života v dané zemi si vede poměrně dobře naše republika. Index ekonomické svobody i demokracie máme ze zemí V4 nejvyšší, i když rozdíly mezi zeměmi nejsou nijak markantní. Jedná se o země s velmi podobnou situací. Jak můžeme vidět na indexu lidského rozvoje.

Tabulka 15: Hodnocení kvality lidských zdrojů zemí V4

Stát	ČR	SK	PL	HU
Kvalita lidských zdrojů				
Obyvatelé ve věku 25 – 64 let, 5 – 6 ISCED⁴¹	18,8	18,7	24,7	22,0
Výdaje na vzdělávací instituce⁴²	3,2; 4,8; 6,2	3,8; 3,5; 5,0	3,9; 3,5; 4,9	-
Absolventi technických a přírodovědných disciplín⁴³	16,5	18,3	15,8	8,3
Zaměstnanost v ICT⁴⁴	4,7	3,1	2,9	2,8

Zdroj: uvedeno v poznámkách pod čarou, zpracování vlastní

Společným rysem zemí V4 je jejich původní a tradiční zaměření na primární a sekundární sektor, od kterého se všechny tyto země v současnosti odklánějí a zaměřují se na moderní technologie, sektor služeb, dochází k odlivu obyvatel z venkovských oblastí do příměstských či městských aglomerací. Přičemž pro rozvoj venkovských oblastí (ale i pohraničních, které jsou také řídko osídleny a zaměřeny především na tvorbu hodnot v primárním sektoru) a zejména MSP jsou velkou příležitostí fondy EU.

Dalším sdíleným rysem je společná minulost socialistického bloku, kde se ekonomiky států vyvíjely zdaleka jiným hospodářským směrem, než ekonomiky západoevropských zemí. Přispěním evropských fondů postupně dochází ke snižování disparit mezi jednotlivými regiony i jednotlivými státy a k posilování vnitřní soudržnosti.

⁴¹ ISCED = International standard classification of education, skupina 5 = krátký cyklus terciálního vzdělávání (VOŠ), skupina 6 = bakalářský stupeň nebo jemu odpovídající úroveň; podíl obyvatelstva s tímto vzdělání v % pro rok 2012, (Centrum ekonomických studií, 2013).

⁴² Celkové výdaje na vzdělávací instituce jednotlivých úrovní vzdělávání, v tabulce uvedeno v následujícím pořadí: primární sektor; sekundární sektor; terciální sektor. Údaje v tis. ve standardu kupní síly (představuje fiktivní měnovou jednotku, na kterou jsou skutečné hodnoty převáděny pomocí parity kupní síly, tento aspekt eliminuje vliv rozdílů v kupní síle národních měn), pro rok 2009. Za Maďarsko nebyla data aplikovatelná, (Centrum ekonomických studií, 2013).

⁴³ Počet absolventů technických a přírodovědných disciplín na 1000 obyvatel ve věku 20-29 let pro rok 2010, (Centrum ekonomických studií, 2013).

⁴⁴ Podíl zaměstnaných v ICT na celkové zaměstnanosti v % pro rok 2009, (Centrum ekonomických studií, 2013).

Ve všech čtyřech zemích se výrazně zvýšila kvalita života (dle HDI) po vstupu do EU.

Vstup do EU přinesl zemím Visegradu také liberalizaci obchodu, možnost rozšíření zahraničního obchodu. Dalším významným plusem jsou dotace, které unie poskytuje. Státy tak mohou snadněji, rychleji a za přísnějšího dozoru realizovat projekty ke zlepšení místní infrastruktury, veřejné správy, na podporu MSP, životního prostředí apod.

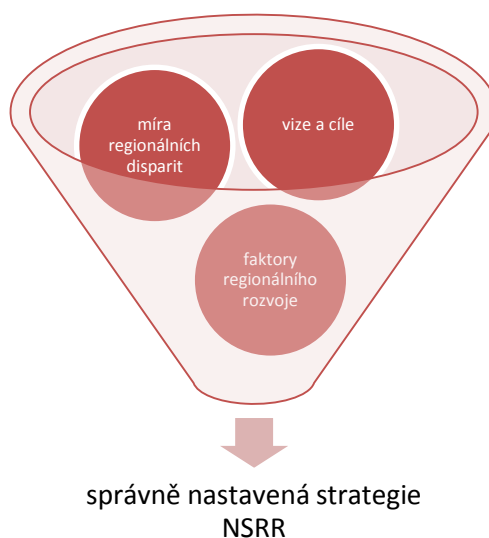
3.3 Čerpání finančních prostředků strukturálních fondů jednotlivých zemí V4

Každý stát vnímá své regionální problémy jiným způsobem, do jiné hloubky a rozsahu. V České republice vnímáme především velký rozdíl mezi Prahou a ostatními kraji. Problémy rozsáhlejšího rázu se pak dotýkají regionů průmyslových. Na Slovensku je problém obdobný. Velký růstový potenciál zaznamenává Bratislava a okolní regiony. Velké propady či značně omezený ekonomický růst zatěžuje zejména některé kraje a obce. Maďarsko zaznamenává obdobný trend – silná Budapešť se značně odlišuje od zbytku státu, i když míra velikosti disparit je v Maďarsku nižší, rozdíly v zemi nejsou až tak markantní.

Zatímco v těchto 3 zemích je vývoj disparit obdobný – silný region hlavního města, slabé regiony ostatní, tak v Polsku je země v tomto ohledu rozdělena na západní a východní část. Západní část země se vyznačuje rozvinutější ekonomikou a průmyslem, naopak východní a severní část představuje staré problémové průmyslové regiony s vyšším podílem venkovských aspektů a zemědělské činnosti.

Kvalitním nástrojem pro nastavení, vedení a kontrolu aktivit směřujících ke zmírnění disparit v rámci jednotlivých států i mezi nimi, je v rámci regionální politiky EU Národní strategický referenční rámce (National Strategic Reference Framework), jeho správnou tvorbu zobrazuje níže uvedený obrázek č. 1.

Obrázek 1: Tvorba kvalitní strategie

Zdroj: NSRR – SK, vlastní zpracování

Ten povinně tvoří každý stát EU. Vytýčuje v něm způsob a systém čerpání finančních prostředků z EU, které rozvojové aktivity budou v programovacím období podporovány a jakých výsledků

chce daný stát dosáhnout v mezievropském i mezinárodním srovnání. Jednotlivé NSRR navazují i na rozvojové plány, strategické plány aj. daných zemí. Správně nastavená strategie NSRR je tvořena propojením vizí a plánů, intenzitou disparit a faktory rozvoje.

Během svého členství v EU zažívají země V4 již čtvrté programovací období – 1. v rámci předvstupní pomoci 2000 – 2004, 2. po svém vstupu a tedy zkrácené 2004 – 2006, 3. a zároveň první plné 2007 – 2013 a nyní 4. 2014 – 2020.

3.3.1 Česká republika

3.3.1.1 Dokumenty upravující čerpání z fondů EU

Česká republika pracovala s 24 + 2 operačními programy. Číslo 24 představuje počet „klasických“ OP, které byly doprovázeny dvěma rámcovými operačními programy.

Oproti předešlému programovému období, kde ČR používala 7 programů, došlo v tomto období nárůstu počtu, ale také k větší rozpracovanosti a konkretizaci alokací jednotlivých OP. Nicméně ČR měla jeden z nejvyšších počtů OP v EU. Jedním z důvodů je také počet Regionálních rad soudržnosti, kterých bylo na našem území ustanoveno 7, a každý z těchto regionů spravoval svůj operační program.

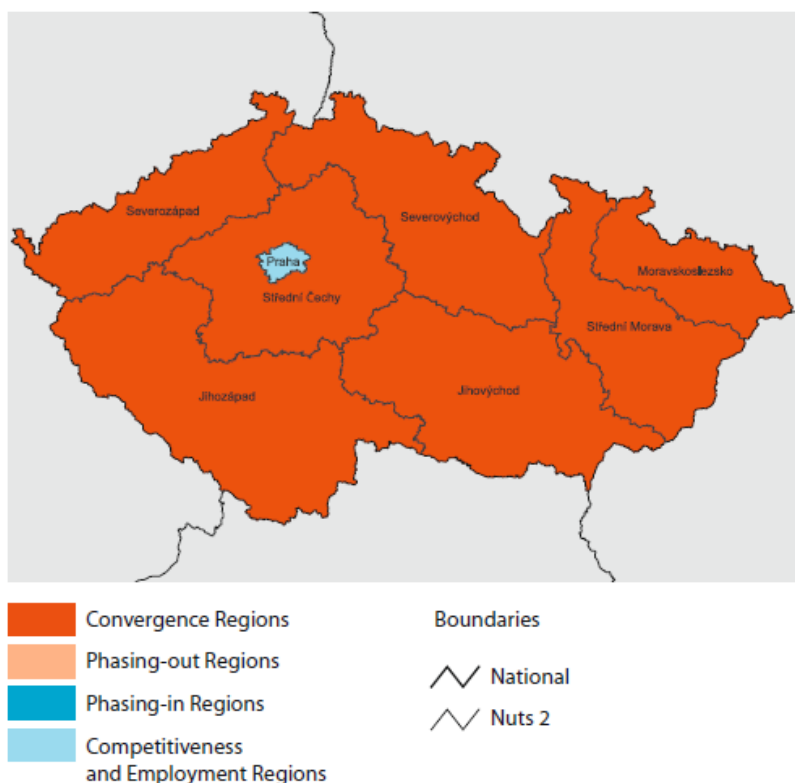
Kromě jednotlivých operačních programů v rámci 3 cílů RP mohli čeští žadatelé/příjemci také využívat 3 evropské iniciativy – JASPER, JESSICA a JEREMIE.

Podstatnou změnou oproti předešlému PO bylo **zrušení Společného regionálního operačního programu** (spadajícího do gesce Ministerstva pro místní rozvoj) a vytvoření více operačních programů spravovaných jednotlivými Regiony soudržnosti, resp. jejich Regionálními radami soudržnosti.

Tento krok byl jedním z nejvýznamnějších pro vytvoření vyššího stupně decentralizace. Pozvedl tedy pravomoci a současně i nezávislost jednotlivých regionů, které tak mohly stanovit vlastní priority pro rozvoj dle konkrétních specifických potřeb regionu. Nicméně i tyto cíle a priority musely navazovat na globální a strategické cíle uvedené a deklarované v NSRR. Podstatnou výhodou je lepší a kvalitnější možnost kontroly – regionální kanceláře mají lepší přístup k informacím a zkušenostem o jednotlivých žadatelích. Možnost získat takovéto informace je velmi důležitá ve vztahu k hodnocení projektu, jeho přínosů, ale také v celkové transparentnosti procesu financování z evropských prostředků. V samotném nastavení a cílových oblastech rozvoje není mezi ROP a SROP až takový rozdíl. Oba OP se zaměřovaly na zlepšení dopravní a technické obslužnosti regionu, modernizaci městské hromadné dopravy a podmínek života ve městě, rozvoj turistické infrastruktury, tvorbu business-inkubátorů, zvyšování kvality a podmínek ve vzdělávání, oblasti zdraví, sociální aj. (Kasáková, 2009).

Obrázek 2: NUTS II. v České republice

Zdroj: *Cohesion Policy 2007-13, National Strategic Reference Frameworks, str. 18*

Přehled OP v ČR uveden v příloze.

A) Národní rozvojový plán ČR

Popisuje současnou situaci v ČR v makroekonomické a dalších oblastech (zdraví, úmrtí, porodnost, sektorový podíl, aj.), stav a možnosti regionálního rozvoje, rozvoje městských a venkovských oblastí, hodnotí dopady realizace cílů dosavadních rozvojových aktivit, provádí SWOT analýzu ČR a navrhuje nové cíle, strategie a vize rozvoje. Navrhuje a detailně rozepisuje klíčové rozvojové aktivity na období 2007 – 2013.

B) Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013

Z důvodu pozdního přijetí Národního Strategického referenčního rámce Evropskou komisí, bylo odloženo schválení regionálních operačních programů. Ke schválení došlo až 27. července 2007, do té doby jednotlivé regionální rady vyčkávaly s uvedením konkrétních alokací na jednotlivé projekty. Podrobnosti čerpání začaly být zveřejňovány až v prosinci 2007 (Kasáková, 2009).

Typy regionů soudržnosti:

- regiony rychle se rozvíjející – Praha;
- regiony rozvíjející se – Jihozápad, Střední Čechy;
- regiony s nízkou dynamikou růstu – Jihovýchod, Severovýchod;

- regiony zaostávající – Střední Morava;
- regiony upadající – Moravskoslezsko, Severozápad.

Výraznější rozdíly lze pozorovat spíše na úrovni NUTS3, tedy krajů a nejvíce pak u mikroregionů, především těch periferních (slabá demografická struktura, celkové oslabení místních komunit, nízká participace občanů na aktivitách obce). Strategie pro období 2007 – 2013 musela tedy připravit takové aktivity, které by účinně nasměrovaly intervence do oblastí s vysokým růstovým potenciálem, do rozvoje lidského kapitálu, rozvoje infrastruktury, sociální a zdravotní péče, do oblastí, které mají potenciál pro růst zaměstnanosti, výrazný multiplikační efekt, či které budou napomáhat udržovat zdravou otevřenost české ekonomiky a zapojovat trh ČR do společného trhu EU. Předpokladem zdravého a rychlého růstu je jednak dodržování pravidel pro zkvalitňování a péči o životní prostředí, respektování rovných příležitostí, udržování moderní konkurenceschopnosti, ekonomické, sociální a územní soudržnosti.

Tabulka 16: Cíle NSRR v ČR do roku 2013

Strategický cíl	Strategická priorita
1) Konkurenceschopná česká ekonomika	a) Konkurenceschopný podnikatelský sektor b) Podpora kapacit V&V pro inovace
2) Otevřená, flexibilní a soudržná společnost	a) Vzdělávání b) Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti c) Posilování sociální soudržnosti d) Rozvoj informační společnosti e) Smart Administration
3) Atraktivní prostředí	a) Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí b) Zlepšení dostupnosti dopravou
4) Vyvážený rozvoj území	a) Vyvážený rozvoj regionů b) Rozvoj městských oblastí c) Rozvoj venkovských oblastí

Zdroj: NSRR 2007 – 2013, vlastní zpracování

3.3.1.2 Srovnání operačních programů

- 1) **OP Doprava** – podporuje významné dopravní projekty, snaží se budovat všem dostupnou dopravu, modernizovat silniční a železniční sítě, rozvíjet pražské metro, podporovat a ekologizovat nákladní dopravu. Finance poskytují FS a ERDF, řídicím orgánem (zajišťuje management programu) je Ministerstvo dopravy ČR a zprostředkujícím orgánem, tedy tím, kdo vyplácí dotace je Státní fond dopravní infrastruktury (dále jako

SFDI). Mezi hlavní příjemce v ČR patří Ředitelství silnic a dálnic ČR, Správa železniční dopravní cesty, Hlavní město Praha, Ředitelství vodních cest ČR a další vlastníci či správci dotčených infrastruktur. (Operační program Doprava. Operační program Doprava, 2015)

- 2) **OP Životní prostředí** – prostřednictvím tohoto OP může být v ČR realizován bod „Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí“ z NSRR ČR 2007 – 2013. Finance poskytuje především ERDF a FS, spolufinancují z národních zdrojů např. SFŽP, SR, ROMK a soukromé zdroje. Řídícím orgánem Ministerstvo životního prostředí, zprostředkující subjekt SFŽP. (Operační program Životní prostředí. Operační program Životní prostředí, 2015)
- 3) **OP Podnikání a inovace** – přináší zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu, podnikání a služeb v ČR, podporuje zavedení nových ICT a také podnikatelského ducha. Řídícím orgánem Ministerstvo průmyslu a obchodu. Zprostředkujícím subjektem je agentura CzechInvest, u některých programů podpory je zprostředkujícím subjektem Českomoravská záruční a rozvojová banka (Záruka, Progres, Start). Finance jsou přijímány pouze z ERDF. (CzechInvest. Operační program Podnikání a inovace, 2015)
- 4) **OP Výzkum a vývoj pro inovace** – pomocí podpory znalostní ekonomiky podporuje OP VaVpl konkurenceschopnost ČR. Znalostní ekonomika představuje výzkum, vývojový a inovační potenciál. Řídícím i zprostředkujícím orgánem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Finance poskytuje pouze ERDF. (Operační program Výzkum a vývoj pro inovace. Operační program Výzkum a vývoj pro inovace, 2015)
- 5) **OP Lidské zdroje** – financovaný z ESF se zaměřuje na zvyšování a posilování zaměstnanosti formou profesního vzdělávání, začleňování sociálně vyloučených z pracovního trhu, zkvalitňováním veřejné správy apod. Řídícím orgánem bylo ustanoveno Ministerstvo práce a sociálních věcí, zprostředkujícími orgány jsou MPSV, MV, MPO, případně jimi zřízené organizace a kraje. (Evropský sociální fond v ČR. Operační program Lidské zdroje, 2015)
- 6) **OP Vzdělání pro konkurenceschopnost** – podporuje rozvoj lidských zdrojů, celoživotního učení, výzkumné, vývojové a inovační činnosti, partnerské projekty apod. Řídícím orgánem je MŠMT, implementaci přebírají jako zprostředkující subjekty kraje. Financování je zajišťováno z ESF. V rámci OPVK mohli žadatelé předkládat žádosti pouze na 2 typy projektů – individuální (realizovány na území celé ČR, projekty mohou i nemusejí mít regionální charakter) a grantové (vyhlašované kraji, realizují se na území příslušného kraje, maximální délka projektu je 3 roky). (Evropský sociální fond v ČR. Operační program Lidské zdroje, 2015)
- 7) **OP Technická pomoc** – jedná se o vícecílový/průřezový tematický OP. Podporovány jsou projekty vedoucí k monitorování projektů, podpoření administrativní a absorpční

kapacity, k tvorbě publicity programů, jejich řízení a koordinaci, hodnocení výsledků a dopadů. Zejména se jedná o pomoc řídicímu a implementačnímu orgánu pro řádné provedení výše uvedených aktivit.

Např.: Národní síť MAS ČR z OPTP poskytuje jednotlivým MAS prostředky na splnění standardů MAS a tvorbu SCLLD⁴⁵. Řídicím orgánem je MMR. Finance poskytuje ERDF. (Evropské strukturální a investiční fondy. Operační program Technická pomoc, 2015)

- 8) **Integrovaný OP** – vedle tematických a regionálních OP je doplňujícím prvkem, který rozvíjí oblast cestovního ruchu a kultury (rozvoj a obnova sídlišť, tvorba územních politik), informační společnost a technologie, pečuje o veřejné zdraví, bezpečnost, prevenci, poskytuje služby v zaměstnanosti, modernizuje veřejnou správu a výrazně navyšuje kvalitu jejích služeb. Financován je z ERDF, řídicím orgánem je MMR, zprostředkujícími orgány jsou MV, MPSV, Centrum pro regionální rozvoj ČR, MK, MZ. Z IOP se významně přispívalo např. na zřízení a následnou údržbu poboček CzechPOINT. (Evropské strukturální a investiční fondy. Integrovaný operační program, 2015)
- 9) **ROP NUTS II Severozápad** – řídicím orgánem je Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad. Hlavním cílem ROP Severozápad je zvýšení kvality fyzického prostředí, lidského kapitálu, tak celkovou atraktivitu regionu – jak pro cestovní ruch, podnikání, život obyvatel, tak pro investory. ROP SZ se rozkládá na území Karlovarského a Ústeckého kraje. Specifickou stránkou rozvoje v tomto daném území je celková revitalizace těžebních oblastí, znovu obnovení krajinného rázu a posílení dopravní dostupnosti (kvůli dojíždění pracovníků zde bylo na počátku roku 2007 ohroženo mnoho MSP). Financováno z ERDF. (NUTS II. Severozápad. ROP Severozápad, 2015)
- 10) **ROP NUTS II Moravskoslezsko** – hlavním cílem regionu je zrychlit jeho rozvoj, posílit konkurenceschopnost, zatraktivnit zde život, přírodní prostředí, navýšit zaměstnanost, modernizovat dopravní infrastrukturu a vybudovat zde prostor pro tuzemské i zahraniční investory. Program je financován z ERDF, územně se rozkládá v moravskoslezském kraji. (Regionální rada Moravskoslezsko. ROP Moravskoslezsko, 2015)
- 11) **ROP NUTS II Jihovýchod** – navyšování konkurenceschopnosti regionu jako celku a vytvoření příznivých podmínek pro další rozvoj v oblasti dopravní dostupnosti, efektivní využívání a podporování faktorů cestovního ruchu, zkvalitňování života obyvatel na venkově a propojení rozvojových pólů regionu – to jsou cíle ROP Jihovýchod, který se skládá z krajů Vysočina a Jihomoravského, financováno z ERDF. (Regionální operační program Jihovýchod. ROP Jihovýchod, 2015)

---

⁴⁵ SCLLD = Strategy Community-Led Local Development (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje) – Strategie zaměřená na konkrétní subregionální oblast v působnosti dané místní akční skupiny.

- 12) **ROP NUTS II Severovýchod** – skládá se z 3 krajů ČR – Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického. Globálním cílem ROP v daném regionu je jednak pozvednout jeho fyzické prostředí – zvýšení atraktivity pro cestovní ruch, podnikání, život obyvatel, investory a celkově posilovat jeho socioekonomický rozvoj v oblasti dopravní dostupnosti, kvality veřejných služeb a přírodního a kulturního bohatství, financováno z ERDF. (Rada Severovýchod. ROP Severovýchod, 2015)
- 13) **ROP NUTS II Střední Čechy** – středočeský ROP je jediný, který v rámci globálního cíle má zakomponovanou kvantitativní formu tohoto cíle – chtějí zvýšení HDP do roku 2013 minimálně na úrovni 75% úrovně průměru EU25. Dále pak chtějí zajistit vysokou kvalitu života místních obyvatel a celkově zatraktivnit region. Sídlo má tento OP v Praze, financován je z ERDF. (Regionální operační program Střední Čechy. ROP Střední Čechy, 2015)
- 14) **ROP NUTS II Střední Morava** – tento region je charakterizován nižším tempem ekonomického růstu, který je nutno vyrovnat, zejména posílením konkurenceschopnosti a infrastruktury, restrukturalizací ekonomiky, obnova životního prostředí a stabilizace venkovského prostoru. Rozkládá se v Olomouckém a Zlínském kraji, financován z ERDF. (Regionální rada Střední Morava. ROP Střední Morava, 2015)
- 15) **ROP NUTS II Jihozápad** – opět se rozvoj tohoto území zaměřuje na oblast konkurenceschopnosti, jejího posílení a udržení v dlouhodobém kontextu a oblast kvality života obyvatel v regionu. Dosahování těchto cílů bude dosahováno zlepšováním dopravní dostupnosti regionu, lepší infrastrukturní vybavenosti měst a obcí a podporou vzdělávání lidských zdrojů. Skládá se z Plzeňského a Jihočeského kraje, financován z ERDF. (Regionální operační program Jihozápad. ROP Jihozápad, 2015)
- 16) **OP Praha Adaptabilita** – tento operační program je financován z ESF. Řídícím orgánem programu je hlavní město Praha, resp. Magistrát hlavního města Prahy, odbor Evropských fondů. Zprostředkující orgány nejsou definovány. Globálním cílem programu je zvýšení konkurenceschopnosti a výkonnosti lidských zdrojů, přístupu k zaměstnání a posílení adaptability na území Prahy, tak aby bylo dosaženo standardů a postupů, běžně praktikovaných v ostatních metropolích střední Evropy. (Operační program Praha Adaptabilita. OP Praha Adaptabilita, 2015)
- 17) **OP Praha Konkurenceschopnost** – program financován z ERDF v rámci druhého cíle RP. Cílem je navýšení konkurenceschopnosti Prahy jako dynamické metropole, eliminace bariér a slabín ve vztahu k rozvoji regionu, zkvalitňování dopravní dostupnosti městem, rozvoj telekomunikačních, inovačních služeb a péče o životní prostředí na území hlavního města. Řídícím orgánem je opět hlavní město Praha. (Operační program Praha Konkurenceschopnost. OP Praha Konkurenceschopnost, 2015)

- 18) **OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko** – strategickým cílem tohoto OP je zintenzivnit spolupráci v daném přeshraničním regionu – jak mezi městy, tak mezi venkovskými oblastmi. Tento region má velmi zajímavou a výhodnou polohu uprostřed Evropy, je průmyslově založený a má velký potenciál pro zvýšení zaměstnanosti, zároveň se však jedná o regiony, na jehož území se nacházejí významné národní parky (Šumava, Český les). Investice poskytnuté z OP měly navýšit dopravní dostupnost, cestovní ruch, zlepšit stav životního prostředí, přispět k růstu zaměstnanosti a rozšiřovat moderní technologie. Řídícím orgánem je Bavorské státní ministerstvo hospodářství, infrastruktury, dopravy a technologie, v ČR odpovědnost za OP nese MMR, konkrétně Odbor evropské územní spolupráce. (Evropská komise. OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko, 2015)
- 19) **OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko** – již dříve probíhala na některých územích programového regionu spolupráce pro rozvoj území, nicméně bez podpory z prostředků ERDF. Cílem přeshraničního OP je zejména podpora socio-ekonomického rozvoje regionu spolu s podporou konkurenceschopnosti místních podnikatelů a institucí. V seznamu příjemců programové podpory jsou také uvedeny příklady dobré praxe, jedná se o projekty, které mohou být příkladem pro další čerpání, projekty, jež byly tvořeny v řádném termínu a bez komplikací. Řídícím orgánem je české MMR, za společnou komunikaci je zodpovědný Společný technický sekretariát se sídlem v Olomouci. (CZ-PL. Operační program přeshraniční spolupráce ČR – Polsko, 2015)
- 20) **OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko** – účelem funkce programu je podpora přeshraniční spolupráce zejména v oblastech socioekonomického vývoje, zaměstnanosti, cestovního ruchu, navýšení dopravní prostupnosti územím a prevence v oblasti zdravotnictví a sociálních rizik. V rámci programu bylo celkem realizováno 132 projektů, na kterých se podílelo společně 417 příjemců v celkové hodnotě přes 81 mil. euro. Řídícím orgánem je Úřad spolkové vlády Dolní Rakousko, v ČR je zprostředkujícím a koordinačním orgánem MMR, společnou komunikaci s žadateli a příjemci zajišťuje Společný technický sekretariát. (European territorial co-operation Austria-Czech republic 2007-2013. Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko, 2015)
- 21) **OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko** – cílem programu je navyšování konkurenceschopnosti, udržitelného rozvoje a integrace v daném regionu. Mezi podporované aktivity patřilo podnikání, cestovní ruch, ochrana přírody a životního prostředí, zlepšení infrastruktury a dostupnosti, sociální rozvoj a podpora zaměstnanosti. Řídícím orgánem je Saské státní ministerstvo hospodářství a práce, u nás je zprostředkujícím a poradním orgánem MMR a jeho Odbor územní spolupráce. Přijímáním projektových žádostí jsou v ČR pověřeny jednotlivé příslušné krajské úřady

(Karlovarský, Ústecký, Liberecký). (Ziel3 – Cíl 3. Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko, 2015)

- 22) **OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko** – region ležící na pomezí České republiky a Slovenska měl unikátní možnost získat finanční prostředky z tohoto OP. Jedná se o oblast, jež vždy byla přirozenou hranicí těchto dvou států, jedná se o území, na kterém se rozkládají Vysoké a Nízké Tatry, Beskydy, Javorníky a Bílé Karpaty, je složeno z 6 krajů, které mají všechny nižší regionální hrubý domácí produkt na obyvatele, než je 70% průměr EU27. Program tvoří soulad mezi programovými dokumenty obou zemí a EU. Hlavním cílem OP je podporovat společný rozvoj regionu v rámci společného Schengenského prostoru. Řídícím orgánem je Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR, v ČR je zprostředkujícím a koordinačním orgánem MPSV. Komunikace s žadateli, příjemci a předkládání projektových žádostí vyřizuje Společný technický sekretariát zřízený při slovenském řídicím orgánu. (SK-CZ. Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko, 2015)
- 23) **OP Mezuregionální spolupráce – INTERREG IVC** – tento OP směřuje podporu a spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi na regionální úrovni, resp. mezi realizátory regionálních a místních politik. Cílem je výměna zkušeností a dobré praxe v zájmu úspěšného vedení regionálního rozvoje v oblasti inovací a znalostní ekonomiky, životního prostředí a předcházení rizikům. Program je určený všem zemím EU spolu s Norskem a Švýcarskem. Příjemcem finančních prostředků mohou být jak orgány veřejné správy, tak neziskové organizace, profesní sdružení a firmy. Řídícím orgánem je Conseil Régional Nord – Pas de Calais ve Francii, v ČR je zprostředkujícím a koordinujícím orgánem MMR. (Evropské strukturální a investiční fondy. Operační program Mezuregionální spolupráce, 2015)

Mezuregionální spolupráce obsahuje přeshraniční projekty – celkem 2 411 s celkovou pročerpanou částkou 312 724 925,90 €. Nicméně pouze uvedených 43 projektů v částce 5 073 089,28 € připadá na Českou republiku.

- 24) **OP Nadnárodní spolupráce** – tento operační program spadá mezi OP ve 3. cíli. Jelikož Evropa je velký region, jsou tyto OP rozděleny do několika zón – Česká republika spadá do zóny s názvem Střední Evropa. Spolu s námi oblast působnosti tohoto OP sdílí ještě: Německo (území na východě a jihu), Itálie (území na severovýchodě), Maďarsko, Rakousko, Polsko, Slovinsko a Slovensko. Mimo země EU se účastní také Ukrajina (její západní část). Cílem tohoto OP je posilovat územní soudržnost středoevropského regionu, vnitřní integraci, dostupnost regionu, životní prostředí, kvalitu života a samozřejmě i posílit konkurenceschopnost zóny. V rámci 5 prioritních os bylo do OP alokováno něco málo přes 246 mil. EUR. Řídícím orgánem je Odbor evropských strategií

a hospodářského rozvoje města Vídeň, administraci a komunikaci s žadateli či příjemci má na starosti Společný technický sekretariát a síť kontaktních bodů. (Evropská komise. Operační program Střední Evropa, 2015)

25) **Sít'ový operační program ESPON 2013** – hlavním úkolem OP ESPON 2013 je podporovat výzkum v oblasti územního plánování a rozvoje regionů. Výzkum regionu je zaměřen na rozeznávání jednotlivých prvků SWOT analýzy, na jejichž základě jsou pak tvořeny strategické dokumenty rozvoje těchto měst a regionů. Řídícím orgánem je Lucemburské ministerstvo vnitra a územního rozvoje, u nás je zprostředkujícím orgánem MMR a kontaktním místem Ústav územního rozvoje. Žádat z programu mohli jak veřejné a veřejnoprávní instituce, tak i soukromé subjekty. ESPON pokrývá všechny státy EU a Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island. U programu ESPON nebyla ČR nikdy vedoucím projektem, ani hlavním příjemcem, byla pouze partnerem projektu a to ve 4 případech a v jednom pak akcionářem. Zda byla partnerem s finanční účastí či nikoli, není z dokumentů známo. Partneři projektů byla 2x Karlova univerzita v Praze. (ESPON 2013. Operační program ESPON 2013, 2015)

26) **Sít'ový operační program INTERACT II** – cílem programu je zefektivnit výsledky územní spolupráce, zvyšovat kvalitu implementace přeshraničních a jiných programů spolupráce. Řídícím orgánem je Bratislavský samosprávný kraj, zde sídlí Sekretariát programu a dále jsou provozována 4 kontaktní místa ve Španělsku, Dánsku, Rakousku a Finsku. V ČR je zprostředkujícím a koordinačním orgánem MMR. (INTERACT II. Operační program INTERACT II, 2015)

V předchozí části práce byly základním popisem zhodnoceny jednotlivé OP, ze kterých bylo možno na území ČR čerpat. Následující tabulka č. 17 obsahuje přehled předpokládaných finančních prostředků, skutečně vynaložených prostředků a počet podpořených projektů jednotlivých OP. U programu technická pomoc jsou údaje již implementovány v rámci ostatních OP, kde technická pomoc tvoří vždy jednu z prioritních os. U OP ESPON 2013 a INTERACT II. nejsou některá data dostupná – v případě ESPON nebyl ani jeden projekt řízen ČR, ta zde byla pouze jako partner; u INTERACT naopak jeden projekt řídilo více organizací z různých zemí a opět nebyla specifikována finanční účast či získaný podíl jednotlivé země.

Tabulka 17: Komparace čerpání mezi OP v ČR v PO 2007 - 2013

Operační programy	Předpokládaná finanční alokace v €	Skutečná finanční alokace €	Počet podpořených projektů
OP Doprava	5 821 490 363,00	3 852 900 229,15	161
OP Životní prostředí	4 643 206 248,00	3 171 171 595,21	17 725
OP Podnikání a inovace	3 120 690 664,00	3 449 750 349,49	11 431
OP Výzkum a vývoj pro inovace	2 070 680 884,00	1 846 812 893,96	176
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	1 896 834 228,00	1 508 446 702,98	5 568
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	1 771 813 142,00	1 410 897 675,30	10 661
OP Technická pomoc	⁴⁶	⁴⁷	⁴⁸
Integrovaný OP	1 582 390 162,00	1 487 004 494,56	8 350
ROP NUTS II Severozápad	762 765 901,00	509 888 497,35	421
ROP NUTS II Moravskoslezsko	705 981 748,00	403 492 619,17	934
ROP NUTS II Jihovýchod	720 363 547,00	495 962 254,63	22 008
ROP NUTS II Severovýchod	671 291 163,00	506 970 813,29	721
ROP NUTS II Střední Čechy	571 717 102,00	487 752 063,50	988
ROP NUTS II Střední Morava	657 389 413,00	490 429 902,58	1 177
ROP NUTS II Jihozápad	633 653 121,00	440 664 553,26	1 011
OP Praha Adaptabilita	114 797 583,00	61 352 174,97	935
OP Praha Konkurenceschopnost	243 181 406,00	164 211 317,28	250
Celkem za OP s alokací pouze v ČR	27 298 121 782,00	20 853 675 810,48	83 785
OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko	115 510 449,00	63 840 849,21	308
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko	219 459 344,00	169 872 715,00	276
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko	107 435 393,00	81 883 374,31	132
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko	207 396 944,00	160 446 752,89	239

⁴⁶ Data zahrnuta v předešlých tematických OP.

⁴⁷ Data zahrnuta v předešlých tematických OP.

⁴⁸ Data zahrnuta v předešlých tematických OP.

OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko	92 740 141,00	78 474 481,34	259
OP Meziregionální spolupráce – INTERREG IVC	321 321 762,00	5 073 089,28	43
OP Nadnárodní spolupráce	246 011 074,00	6 376 411,77	5
ESPON 2013	34 033 512,00	_ ⁴⁹	0
INTERACT II	34 033 512,00	_ ⁵⁰	_ ⁵¹

Zdroj: Operační programy v ČR, vlastní zpracování

Součet je proveden pouze za OP v 1. a 2. cíli RP. U ostatních přeshraničních OP lze těžko říci, kolik finančních prostředků získali společnosti a organizace pouze z Česka. V seznamech příjemců nebylo specifikováno, zejména u partnerů, zda se jedná o partnery s finanční účastí, či nikoli.

Celková alokace financí v rámci 1. a 2. cíle je necelých 27,3 mld. €, u 3. cíle je to 1,3 mld. € a u všech 3 cílů RP alokace pro ČR činí 28,67 mld. €. Což v současnosti představuje necelých cca 783 mld. Kč. Tyto prostředky dostala ČR účelově na projekty k rozvoji území, navyšování ekonomické schopnosti, trvale udržitelného rozvoje a zkvalitňování služeb.

Tabulka 18: Základní výpočty čerpání v ČR

Název dat ⁵²	Číselný údaj
Průměrná alokace na 1 projekt	248 895,10 €
Průměrná alokace na OP	1 303 354 738,16 €
Získaná alokace/počet obyvatel	1 980,69 €
Průměrný počet projektů na 1 OP	3 642,83

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedená tabulka č. 18 představuje shrnutí, které bude v následující části práce porovnáváno s dalšími zeměmi V4. Na níže uvedené grafu můžeme vidět celkovou pročerpanost OP.

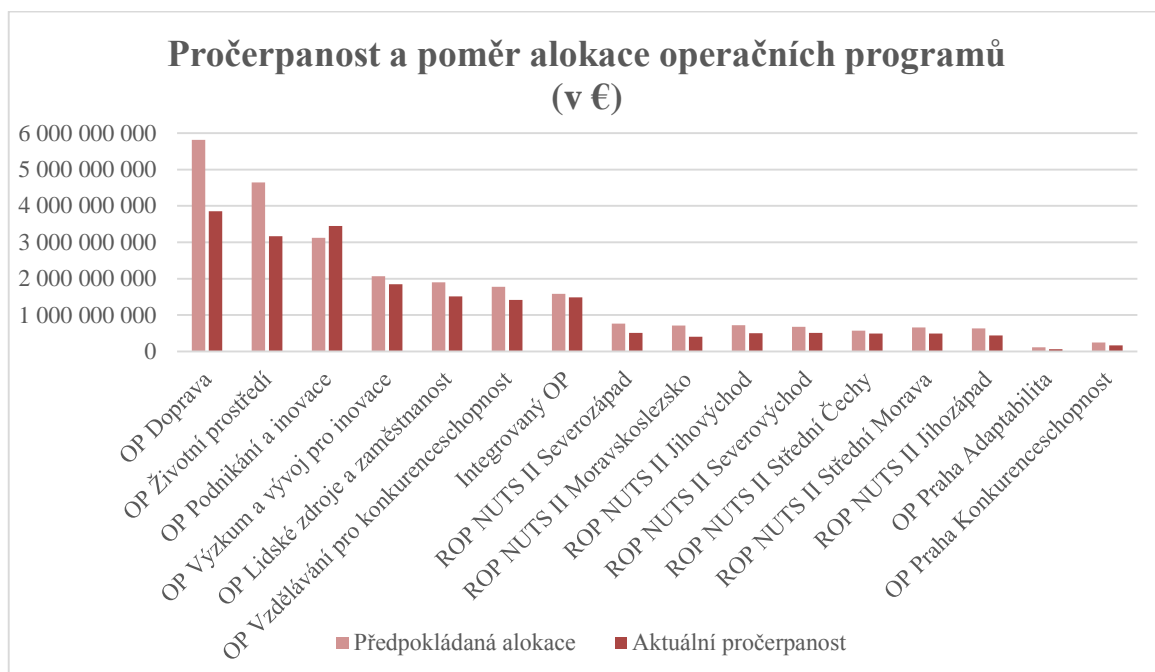
⁴⁹ Data nejsou k dispozici.

⁵⁰ Data nejsou k dispozici.

⁵¹ Data nejsou k dispozici.

⁵² U projektů s alokací pouze v ČR (v rámci 1. a 2. cíle RP).

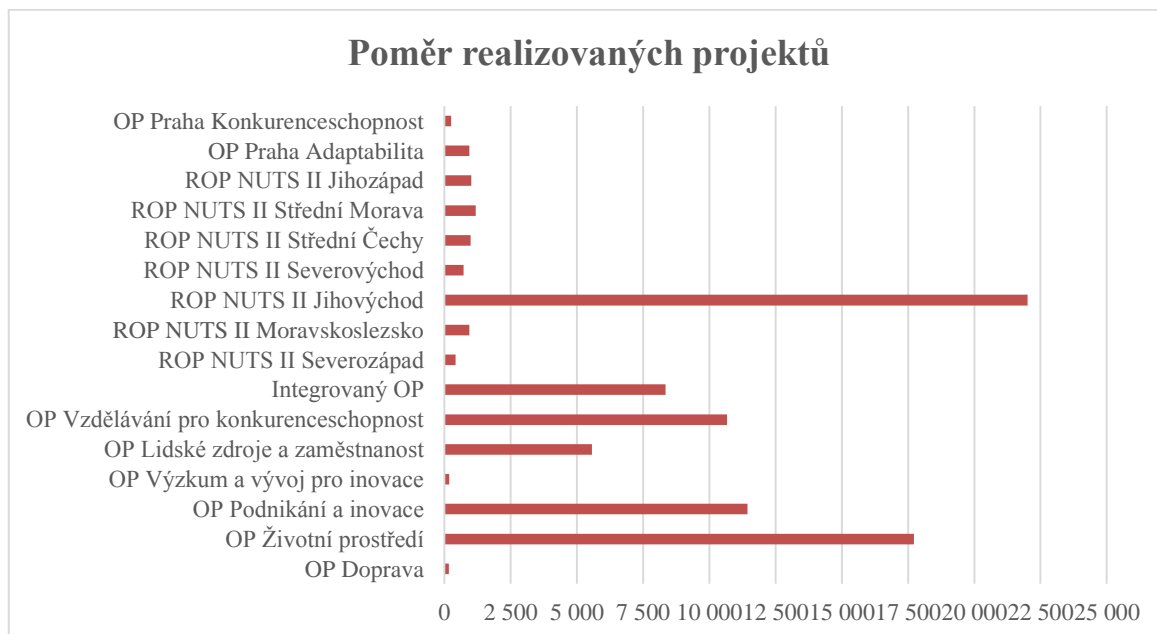
Graf 2: Pročerpání OP v ČR v poměru k alokaci

Zdroj: Tabulka 16 této práce, vlastní zpracování

Následující graf znázorňuje poměr realizovaných projektů v jednotlivých OP. Nejvíce projektů pojmul území ROP Jihovýchod – 22 008; nejméně v OP Doprava. Přestože OP Doprava má nejméně projektů, je programem s nejvyšší pročerpáností – viz předešlý graf č. 2.

Graf 3: Poměr počtu realizovaných projektů v rámci jednotlivých OP v ČR

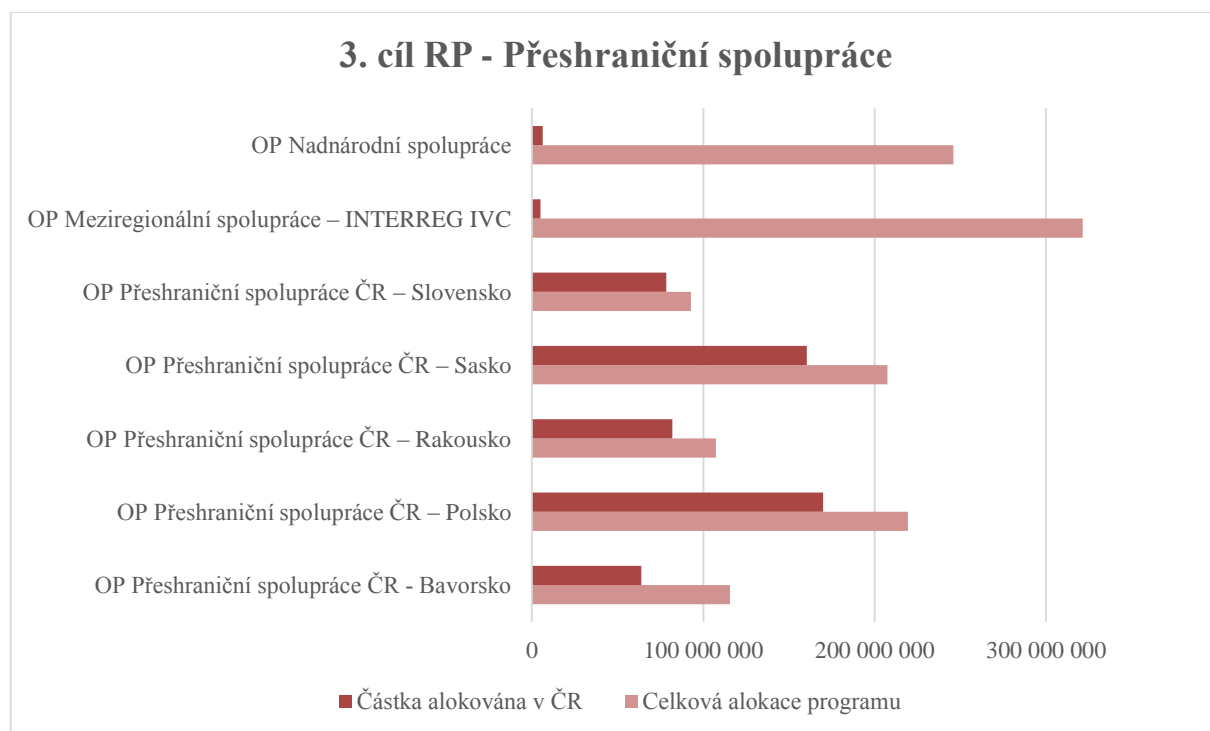

Zdroj: Tabulka 16, vlastní zpracování

Velmi zajímavý je následující grafické zpracování – graf č. 4 – zobrazuje finanční prostředky ve 3. cíli RP. Jedná se o znázornění předpokládané alokace pro OP a objem finančních prostředků,

kteřé prokazatelně získala ČR. Například u OP Nadnárodní a Mezuregionální spolupřáce je značný nepoměr mezi předběžnou a skutečnou alokací. Skutečně vynaložené prostředky zde tvořří velmi zanedbatelnou částku, důvodem je velký počet zemí čerpajících z těchto OP a také ne příliš velká aktivita ČR. Příjemci z naší republiky se zdráhají z těchto programů čerpat, problémem může být jazyková bariéra či neschopnost řídit takto velké projekty. Tato situace by se mohla s příchodem nového programovacího období zlepšit – díky více zkušenostem, které byly již nabřány v předchozím programovém období, ale také se stále se zvyšující snahou dostat se do povědomí ostatní zemí jako akceschopný a rovný partner při tvorbě regionální politiky.

Graf 4: Čerpání finančních prostředků ČR v 3. cíli RP v poměru k alokaci

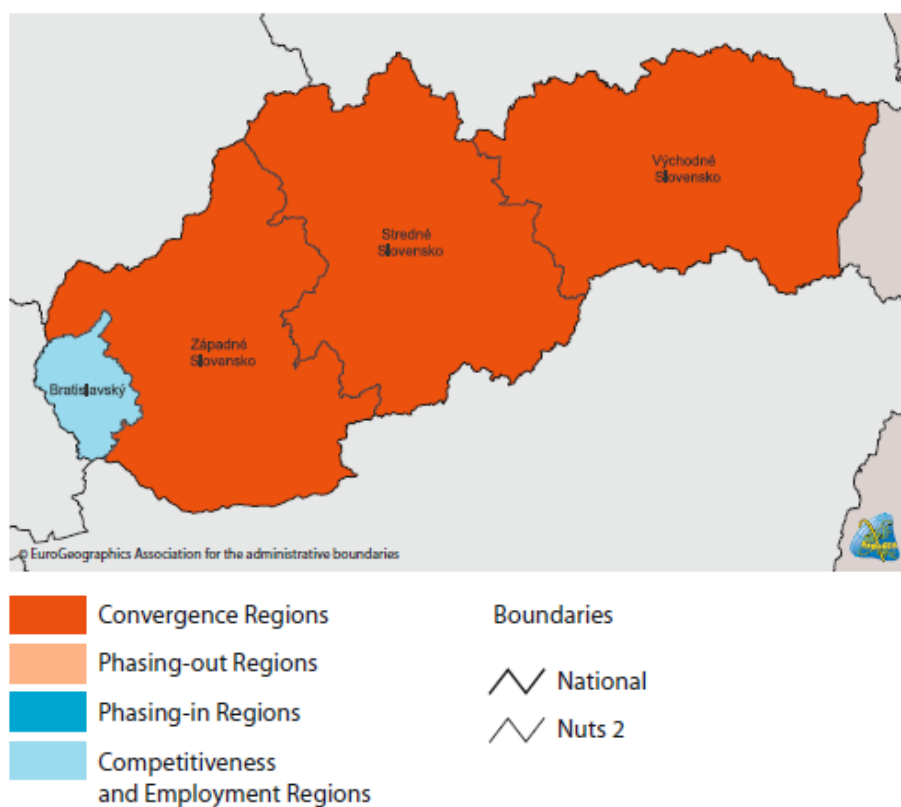
Zdroj: Tabulka 16, vlastní zpracování

3.3.2 Slovenská republika

3.3.2.1 Dokumenty upravující čerpání z fondů EU

Slovenská vláda schválila 8. 11. 2006 jedenáct OP „klasických“ + 5 OP přeshraničních. Řídícím orgánem bylo Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje. Cíl 1 – Konvergence zahrnoval všechny NUTS 2 kromě Bratislavského kraje. Tematických OP Slovensko připravilo 9, regionální pak pouze 1, ve druhém cíli se nachází 1 OP – Bratislavský kraj.

Obrázek 3: NUTS II. v Slovenské republice

Zdroj: Cohesion Policy 2007-13, National Strategic Reference Frameworks, str. 69

A) Koncepce územního rozvoje Slovenska – 2001 (v originále Konceptia územního rozvoja Slovenska – 2001)

Popisuje základní koncepce a cíle národního rozvoje a převážně je dokumentem, který vyjmenovává jednotlivé rozvojové oblasti z různých pohledů (centra osídlení, těžišť osídlení, aj.) a sektorových přístupů (vodní hospodářství, infrastruktura, dopravní obslužnost, energetika apod.).

B) Národní program reforem Slovenské republiky 2011 – 2014 (v originále Národný program reforiem Slovenskej republiky 2011 – 2014)

Tento dokument popisuje základní reformy, které v daném období ovlivní chod státu (reforma důchodového systému, reforma zákoníku práce, reforma rozpočtové zodpovědnosti apod.), zohledňuje strategii Evropa 2020, popisuje současný stav makroekonomické a fiskální politiky SK, využívá soulad s TUR, reflektuje postup v rozvoji základních faktorů regionálního rozvoje (věda a výzkum, vzdělání a školství, zaměstnanost, podnikatelský sektor, vymahatelnost práva, zdraví, aj.).

C) Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013 (v originále Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013)

NSRR je v souladu se všemi předcházejícími slovenskými dokumenty. Zahrnuje popis klíčových aktivit a oblastí pro rozvoj SK pro oficiálně druhé PO. Kromě běžných témat je zde řešena i otázka integrace romského obyvatelstva, které tvoří výrazný procentuální podíl na obyvatelstvu SK. Strategickým cílem NSRR je výrazně zvýšit konkurenceschopnost SK do roku 2013, posunout výkonost regionů a slovenské ekonomiky, zvýšit míru zaměstnanosti a to vše při respektování TUR. Strategie je koncentrována zejména na infrastrukturu a regionální dostupnost, lidské zdroje a vědomostní ekonomiku. Pro realizaci strategických cílů je nutné mít stále na paměti i horizontální priority. Tedy proces implementace vyžaduje osobitý a zodpovědný přístup.

Tabulka 19: Cíle NSRR SK do roku 2013

Strategický cíl	Strategická priorita
1) Infrastruktura a regionální dostupnost	a) Regionální infrastruktura b) Environmentální infrastruktura a ochrana životního prostředí c) Dopravní infrastruktura a veřejná osobní doprava d) Modernizace zdravotnické infrastruktury
2) Vědomostní ekonomika	a) Informatizace společnosti b) Výzkum a vývoj c) Infrastruktura vysokých škol d) Podpora konkurenceschopnosti podniků a služeb zejména prostřednictvím inovací
3) Lidské zdroje	a) Moderní vzdělávání pro vědomostní společnost b) Podpora růstu zaměstnanosti, sociální inkluze a budování kapacit

Zdroj: NSRR 2007 – 2013 SK, vlastní zpracování

D) Strategie konkurenceschopnosti Slovenska do roku 2010 (v originále Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010)

Předchůdce NPRSR. Je kratšího formátu a zahrnuje část NPRSR v době do roku 2010.

Přehled všech OP v SK uveden v příloze práce.

3.3.2.2 Srovnání operačních programů

- 1) **OP Životní prostředí** – financováno z ERDF a KF, cílem programu je zkvalitnit podmínky v oblasti environmentální infrastruktury (např. pouze 55,9 % obyvatel SK je napojena na kanalizaci) a zvýšit ochranu ŽP (povodně, ochrana ovzduší, snížení emisí skleníkových plynů) a zároveň dbát na podmínky TUR. Řídícím orgánem je MŽP SK, koordinačním orgánem je Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálního rozvoje SK. (Operační program Životní prostředí. OP Životní prostředí, 2015)
- 2) **OP Doprava** – řídícím orgánem je MVR SR, zprostředkující orgán není definován. Finanční prostředky z OPD budou předně použity na modernizaci a rozvoj železnic a ostatní dopravní infrastruktury, modernizaci přepravy a rozvoje osobní dopravy. Podporovány jsou také projekty, které nemají negativní vliv na ŽP a krajinu, mají regionální přínos a podporují urbanizované části Slovenska. (Telecom. OP Doprava, 2015)
- 3) **OP Informační společnost** – program podporuje zavádění a rozvoj eGovernment, digitalizaci, přístup k internetu a zpřístupňování obsahu kulturních a územních institucí. Řídícím orgánem je Úřad vlády SR, zprostředkujícím orgánem je Ministerstvo financí SR. Financováno z ERDF. Finanční prostředky čerpala převážně ministerstva a dále orgány územních celků. (informatizacia.sk. OP Informační společnost, 2015)
- 4) **OP Výzkum a vývoj** – řídícím orgánem programu je Ministerstvo školství SR, zprostředkujícím orgánem je Agentura ministerstva školství SR. Cíl program navazuje na vizi hospodářského a sociálního rozvoje Slovenska – zvýšení zaměstnanosti, snížení regionálních rozdílů, zlepšení podmínek vzdělávacího procesu VŠ, zvýšení informatizace pracovišť, pozitivní vlivy na kulturní hodnoty nehmotné povahy, zabezpečení transparentního přístupu k informacím. Program měl také napomoci zvýšit investice do výzkumu a vzdělávání, které mezi lety (při přípravě programu) 2000 – 2004 představovaly pouze průměrně 0,5 % HDP. (Agentúra MŠVVŠ SR. OP Výzkum a vývoj, 2015a)
- 5) **OP Konkurenceschopnost a hospodářský růst** – financováno z ERDR, povinnosti řídicího orgánu splňuje Ministerstvo hospodářství SR, zprostředkujícími orgány je Slovenská inovační a energetická agentura a Slovenská agentura pro cestovní ruch. Program podporuje inovace a růst konkurenceschopnosti, celoroční cestovní ruch (zimní sporty, městský a kulturních CR, pobyty u vody, pěší turistika, cykloturistika) a jeho

služby, rozvoj energetiky pro energeticky náročnou ekonomiku SR, ekonomiku založenou na vědomostech a informacích. (Ministerstvo Hospodářství SR. OP Konkurenceschopnost a hospodářský růst, 2015)

- 6) **OP Zdravotnictví** – financován z ERDF. Za řízení programu zodpovídá Ministerstvo zdravotnictví SR, projekty OP Zdravotnictví musí splňovat podmínky jednotlivých VÚSC, které vypracovávají strategie zdravotnictví. Podporovány jsou projekty se zaměřením na modernizaci zdravotnictví, zdravotnických služeb a systémů nemocnic, výstavba nových kapacit, podporu zdraví a předcházení zdravotním rizikům. Snaha je také o snižování energetické náročnosti zdravotnických zařízení či o přechod na environmentální zdroje energie. (Operační program Zdravotnictví. OP Zdravotnictví, 2015)
- 7) **OP Vzdělávání** – řízení programu spadá do gesce Ministerstva školství SR, zprostředkujícím orgánem je Agentura ministerstva školství SR. Finanční prostředky jsou poskytovány z rozpočtu ESF, poskytovány jsou na rozvíjení systému přípravy a dalšího vzdělávání, na vytvoření podmínek pro využívání ICT ve vyučování, rozvíjení mezinárodního vzdělávání a získávání mezinárodních certifikátů, podporována je také integrace osob z rizikových a marginálních skupin do vzdělávání, nebo osob se speciálními potřebami, projekty se také zaměřují na zmenšování odlivu mozků z pedagogické oblasti. Celkově mají tyto aktivity přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a školství SR. (Agentúra MŠVVŠ SR. OP Vzdělávání, 2015b)
- 8) **OP Zaměstnanost a sociální inkluze** – řízení programu přejalo Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny SR, zprostředkujícími orgány jsou Sociální implementační agentura a Fond sociálního rozvoje SR. Cílové projekty mají přispívat k rovnováze na trhu práce, vyšší zaměstnanosti, integrovat znevýhodněné skupiny obyvatel na trh práce, budovat administrativní kapacity veřejné správy, mimovládních organizací a sociálních partnerů v oblasti sociálních služeb, zajišťovat služby pro zvýšení adaptabilit účastníků trhu práce. (Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny SR. OP Zaměstnanost a sociální inkluze, 2015)
- 9) **OP Technická pomoc** – OPTP svým charakterem a zaměřením významnou mírou přispívá k implementaci horizontálních priorit NSRR, ty jsou na Slovensku následující:
  - 1) Marginalizace romské komunity – rozvoj romských komunit, speciální monitoring, tvorba seminářů, apod.;
  - 2) Rovnost příležitostí;
  - 3) Trvale udržitelný rozvoj;
  - 4) Informační společnost – cílenější informace pro žadatele, zjednodušení systému implementace, zaměření investiční podpory na cíle programu.

Řídícím orgánem je Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR, zprostředkující orgán není definovaný. (Úřad vlády Slovenské republiky. OP Technická pomoc, 2015)

- 10) **Regionální OP** – řídicím orgánem bylo zvoleno Ministerstvo zemědělství, životního prostředí a regionálního rozvoje SR, zprostředkujícím orgánem je SO/RO. Mezi podporované aktivity patří rekonstrukce, rozšiřování a modernizace školních zařízení, zařízení sociálních služeb, obnova a rekonstrukce památek, galerií, knihoven a muzeí na místní a regionální úrovni, obnova IT vybavení, regenerace sídel a bytové infrastruktury a to i v oblastech s romským osídlením, zvýšení dopravní obslužnosti regionů. (Regionální operační program. Regionální OP, 2015)
- 11) **OP Bratislavský kraj** – pro rozvoj Bratislavského kraje byly podporovány projekty v oblasti regenerace sídel, modernizace a větší zpřístupnění regionální a městské hromadné dopravy, projekty pro konkurenceschopnost regionu prostřednictvím inovací, informatizace společnosti. Na základě usnesení vlády je řídicím orgánem MVRR SR, zprostředkujícím orgánem je SO/RO. (Operační program Bratislavský kraj. OP Bratislavský kraj, 2015)
- 27) **OP Slovenská republika – Česká republika** – region ležící na pomezí České republiky a Slovenska měl unikátní možnost získat finanční prostředky z tohoto OP. Jedná se o oblast, jež vždy byla přirozenou hranicí těchto dvou států, jedná se o území, na kterém se rozkládají Vysoké a Nízké Tatry, Beskydy, Javorníky a Bílé Karpaty, je složeno z 6 krajů, které mají všechny nižší regionální hrubý domácí produkt na obyvatele, než je 70% průměr EU27. Program tvoří soulad mezi programovými dokumenty obou zemí a EU. Hlavním cílem OP je podporovat společný rozvoj regionu v rámci společného Schengenského prostoru. Řídícím orgánem je Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR, v ČR je zprostředkujícím a koordinačním orgánem MPSV. Komunikace s žadateli, příjemci a předkládání projektových žádostí vyřizuje Společný technický sekretariát zřízený při slovenském řídicím orgánu. (SK-CZ. OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko, 2015)
- 12) **OP Slovenská republika – Rakousko** – řídicím orgánem je město Vídeň, odbor strategií EU a ekonomického rozvoje. Program se zaměřuje na rozvoj podnikání a MSP, turismu, kultury, zmírnění izolace prostřednictvím lepšího přístupu k dopravě, informacím a komunikačním sítím, prohlubování spolupráce a společné využívání infrastruktury v sektoru zdravotnictví, kultury a vzdělávání. (creating the future. OP Slovenská republika – Rakousko, 2015)
- 13) **OP Slovenská republika – Polsko** – orgánem řízení je Ministerstvo regionálního rozvoje Polské republiky se sídlem ve Varšavě. Projekty programu jsou financovány z ERDF, podporované oblasti jsou: rozvoj a modernizace přeshraniční infrastruktury, hospodářský a sociální rozvoj, podpora tvorby městských mikroprojektů pro zvýšení atraktivnosti pro

obyvatele, investory a turisty. (PL-SK 2007-2013. OP Slovenská republika – Polsko, 2015)

- 14) **OP Slovenská republika – Maďarská republika** – v územní působnosti programu jsou i dvě velké aglomerace Bratislavy a Budapeště velké množství venkovsky zaměřených území. Program je zaměřen na posilování konkurenceschopnosti daného území, zvyšování komunikace v přeshraniční oblasti, ochranu přírodních hodnot a zvýšení sociální a kulturní koherence. Řídícím orgánem programu je Národní rozvojová agentura v Budapešti. (Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika-Slovenská republika 2007-2013. OP Slovenská republika – Maďarská republika, 2015)
- 15) **Program nástroje evropského sousedství a partnerství Maďarsko – Rumunsko – Slovensko – Ukrajina** – Evropská spolupráce s Ukrajinou byla schválena EK. Spolupráce napomáhá ekonomickému a sociálnímu rozvoji, zvýšení kvality ŽP, podporuje obyvatele zájmových zemí ve společné a efektivní spolupráci. Řídícím orgánem je Národní rozvojová agentura v Maďarsku. (ENPI Cross-border Cooperation Programme. Nástroj evropského sousedství a partnerství, 2015)
- 16) **OP Mezuregionální – INTERREG IVC** – již popsáno – viz předchozí kapitola 3. 3. 1. Česká republika
- 17) **OP Nadnárodní** – již popsáno – viz předchozí kapitola 3. 3. 1. Česká republika
- 18) **ESPON 2013** – již popsáno – viz předchozí kapitola 3. 3. 1. Česká republika
U programu ESPON bylo SK pouze partnerem u dvou projektů, u žádného nebylo hlavním příjemcem ani manažerem projektu. Podíly na alokaci jako partnera nejsou specifikovány.
- 19) **INTERACT II.** – již popsáno – viz předchozí kapitola 3. 3. 1. Česká republika

Následující tabulka č. 19 zobrazuje předpokládané a skutečné alokace spolu s počtem projektů, který byl v rámci každého OP realizován. OP Technická pomoc neobsahuje žádné údaje, protože tento průřezový OP je rozložen mezi ostatní v podobě jednotlivých prioritních os technicky zaměřených na řízení a organizaci programu. Je také možné si povšimnout menšího počtu OP, než měla předchozí Česká republika. Také ROP realizovalo Slovensko pouze jediný.

Celková alokace pouze pro Slovensko byla v letech 2007 – 2013 přes 11,3 mld. €. Slováci aktivně psali projekty a využívali evropské finance, a tedy vyčerpali částku o něco vyšší – přes 11,6 mld. €. Jak může být tato částka vyšší? Je to jednak tím, že se každoročně „přislíbené“ částky mění, dle toho, jak se mění a rostou příjmy evropského rozpočtu. Pokud by se jednalo ještě navíc o zemi, která nepoužívá jako svou měnu euro, pak ještě dochází ke kurzovým rozdílům. Je tedy možné, že země použije na dotacích více peněz, než se na začátku programovacího období čeká.

Tabulka 20: Komparace čerpání mezi OP v SK PO 2007 - 2013

Operační programy	Předpokládaná finanční alokace v €	Skutečná finanční alokace v €	Počet podpořených projektů
OP Životní prostředí	1 820 000 000,00	1 910 917 196,52	814
OP Doprava	3 160 154 595,00	4 905 302 674,55	104
OP Informační společnost	843 595 405,00	1 346 413 570,04	97
OP Výzkum a vývoj	1 209 415 373,00	719 391 354,26	366
OP Konkurenceschopnost a hospodářský růst	968 250 000,00	1 005 035 705,84	1 782
OP Zdravotnictví	250 000 000,00	868 604 576,08	68
OP Vzdělávání	558 301 578,00	156 630 836,70	676
OP Zaměstnanost a sociální inkluze	941 301 578,00	5 882 602,88	53
OP Technická pomoc	⁵³	-	-
Regionální OP	1 554 503 927,00	592 674 667,45	780
OP Bratislavský kraj	87 000 000,00	109 210 051,87	493
Celkem za OP s alokací pouze v SK	11 392 522 456,00	11 620 063 236,19	5 233
OP SK – Česká republika	92 740 141,00	14 265 659,66	259
OP SK – Rakousko	59 906 355,00	19 380 405,22	87
OP SK – Polsko	159 535 701,00	17 773 865,90	18
OP SK – Maďarská republika	176 496 479,00	56 190 529,91	299
Program Nástroje evropského sousedství a partnerství Maďarsko – Rumunsko – Slovensko - Ukrajina	68 638 283,00	14 831 067,64	25
OP Meziregionální – INTERREG IVC	321 321 762,00	2 989 482,96	31
OP Nadnárodní	246 011 074,00	3 487 220,36	2
ESPON 2013	34 033 512,00	⁵⁴	0
INTERACT II.	34 033 512,00	⁵⁵	⁵⁶

Zdroj: Operační programy v SK, vlastní zpracování

V uvedené tabulce č. 20 je přehledně vidět, kolik se skrz každý program použilo evropských peněz. Program technická pomoc je opět postaven mimo, jelikož se jedná o průřezový program a jeho alokace je rozmístěna v ostatních programech, jak poslední z os.

Následující tabulka č. 21 uvádí základní výpočty pro následnou komparaci výsledků čerpání. Tyto hodnoty jsou počítány ze skutečně alokované a vyčerpané finanční částky.

⁵³ Data zahrnuta v předešlých tematických OP.

⁵⁴ Data nejsou k dispozici.

⁵⁵ Data nejsou k dispozici.

⁵⁶ Data nejsou k dispozici.

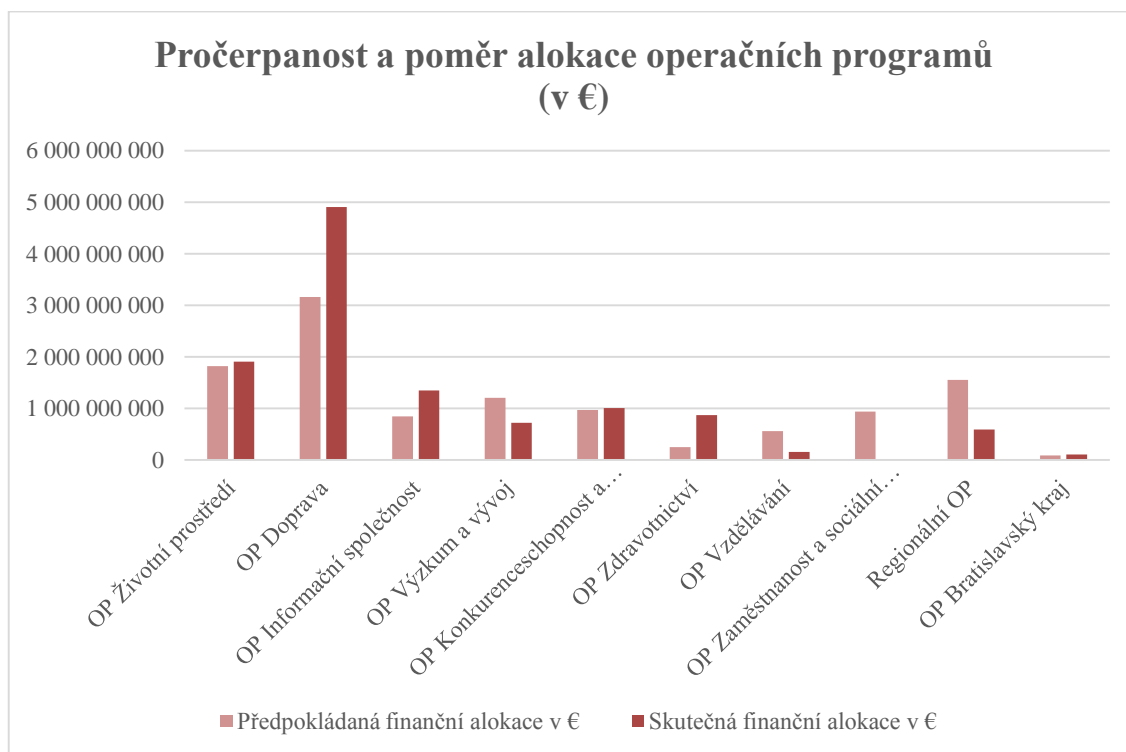
Tabulka 21: Základní výpočty čerpání v SK

Název dat ⁵⁷	Číselný údaj
Průměrná alokace na 1 projekt	1 973 292,15 €
Průměrná alokace na OP	618 367 445,68 €
Získaná alokace/počet obyvatel	2 167,30 €
Průměrný počet projektů na 1 OP	313,37

Zdroj: vlastní zpracování

Poměr pročerpanosti na Slovensku se ve většině případů velmi lišil od předpokládané alokace. Nejedná se o sourodost předpokládaného s čerpaným. O některé programy byl výrazně vyšší zájem, jiné naopak vykazovaly nízký počet projektů i financí, jak ilustruje následující graf č. 5.

Graf 5: Pročerpanost OP v SK v poměru k alokaci

Zdroj: Tabulka 19 této práce, vlastní zpracování

Výsledky také v některých případech (zejména OP Zaměstnanost a sociální inkluze) zkrslují získaná, resp. nezískaná data.

⁵⁷ U projektů s alokací pouze v ČR (v rámci 1. a 2. cíle RP).

Jak již bylo výše řečeno, některé programy a jejich aktivity byly výrazněji preferovanější. Takovým programem hodnotíme OP Konkurenceschopnost a hospodářský růst – výhodou tohoto programu byla jeho širší oblast zaměření, neboť u programů jako vzdělávání, zdravotnictví či doprava se jedná o sektorové záležitosti, ne všechny firmy mohou v těchto programech žádat – bylo by pro ně složité řešit vlastnická práva či další financování projektu. O poměru počtu projektů na jednotlivé operační programy pojednává následující graf.

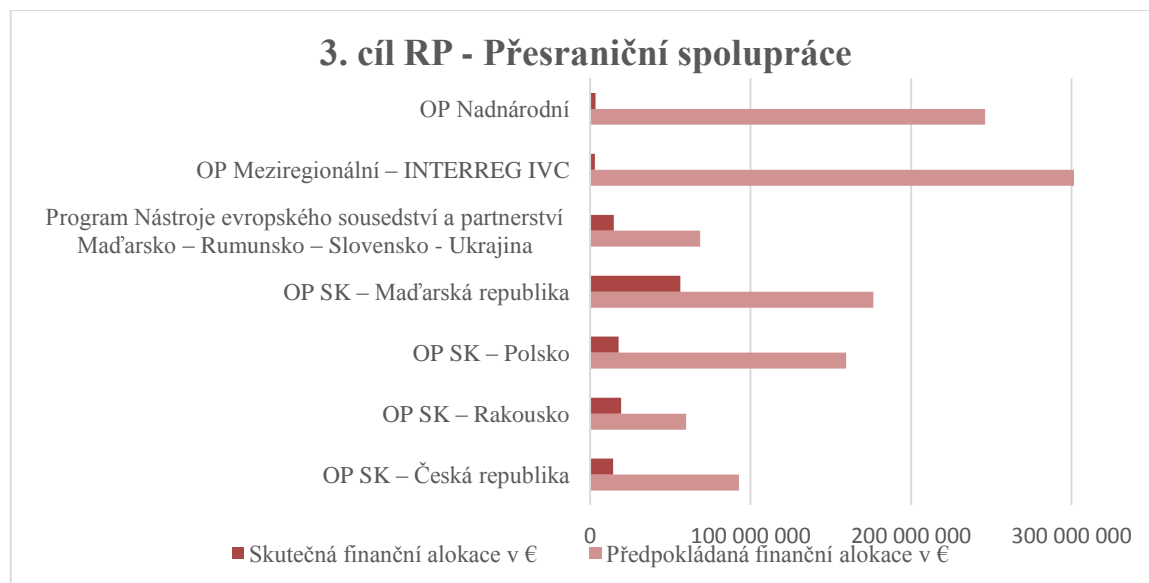
Graf 6: Poměr počtu realizovaných projektů v rámci jednotlivých OP v SK v 1. a 2. cíli RP

Zdroj: Tabulka 16 této práce, vlastní zpracování

Následující graf opět zobrazuje, jak málo Slovensko čerpá v přeshraničních programech, v žádném z nich si nepřivlastnila ani polovinu. Jako ČR se bojí rozsáhlých přeshraničních akcí.

Graf 7: Čerpání finančních prostředků SK v 3. cíli RP v poměru k alokaci

Zdroj: Tabulka 16 této práce, vlastní zpracování

3.3.3 Polská republika

3.3.3.1 Dokumenty upravující čerpání z fondů EU

Nastavení, zaměření a jednotlivé priority OP pro Polsko byly Radou Ministrů schváleny 29. 11. 2006 a následně povoleny k realizaci EK 19. 7. 2007. Polsko vytvořilo celkem 30 OP. Nejvíce jich zaujímají regionální OP, kterých je kvůli rozloze Polska 16, dále se v 1. cíli nachází 5 tematických operačních programů. Zbylých 9 se nachází v EUS, protože v rámci 2. cíle RKZ není ani jeden. Žádný z polských NUTS II. nesplnil podmínky stanovené pro zařazení regionu do 2 cíle RP.

Obrázek 4: NUTS II. v Polské republice

Zdroj: Cohesion Policy 2007-13, National Strategic Reference Frameworks, str. 58

A) Národní rozvojová strategie pro období 2007 – 2015 (v originále Strategia rozwoju kraju 2007 - 2015)

Polsko zde samo sebe označuje za zemi, která zaostává za většinou evropských zemí, a proto je nutné aktivizovat síly na dynamický rozvoj především prostřednictvím podnikavosti, tvrdé práce a talentu Poláků a efektivním nastavením politiky vlády.

Popisuje možnosti a nastavení rozvoje v oblastech: životní prostředí a přírodní zdroje, územní rozvoj, rozvoj hospodářství, kultura, trh práce, inovace, infrastruktura, regionální rozdíly, veřejná správa. V těchto oblastech se také srovnává se zeměmi evropské 25. Stanovuje také priority rozvoje: růst konkurenceschopnosti a inovativní ekonomiky, zlepšení technické a sociální infrastruktury, růst zaměstnanosti a zvýšení jeho kvality, budování integrovaného sociálního společenství a jeho bezpečnost, rozvoj venkova, regionální rozvoj a zlepšení územní soudržnosti.

Tabulka 22: Cíle NSRR PL pro rok 2013

Strategický cíl	Strategická priorita
1) Zlepšení fungování úrovně veřejných institucí a rozvoj partnerských mechanismů	a) Správná kapacita
2) Zlepšování kvality lidského kapitálu a posílení sociální soudržnosti	a) Přilákání a udržení více lidí v zaměstnání a modernizace systému sociální ochrany b) Zvýšení přizpůsobivosti pracujících a podniků a pružnost pracovního trhu c) Zvýšení investic do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace d) Udržení zdravé pracovní síly
3) Zřízení a modernizace technické a sociální infrastruktury nezbytné pro lepší konkurenceschopnost Polska	a) Rozšiřování a zkvalitňování dopravní infrastruktury b) Posílení součinnosti mezi ochranou životního prostředí a růstem c) Intenzivní využívání tradičních zdrojů energie
4) Zlepšení konkurenceschopnosti a inovativnosti podniků, včetně výrobního odvětví s vysokou přidanou hodnotou a rozvoj sektoru služeb	a) Zvýšení a zlepšení zaměření investic do výzkumu a technologického rozvoje b) Podpora inovací a podnikavosti c) Podpora všeobecné informační společnosti d) Zlepšení přístupu k financím
5) Zvýšení konkurenceschopnosti polských regionů a předcházení jejich sociální, ekonomické a územní marginalizaci	a) Podpora měst pro růst a zaměstnanost b) Přeshraniční spolupráce c) Nadnárodní spolupráce d) Mezuregionální spolupráce

6) Vyrovňávání příležitostí k růstu a podpora strukturálních změn na venkově	a) Podpora hospodářské diverzifikace venkovských, rybářských oblastí a oblastí s přírodním znevýhodněním
---	--

Zdroj: NSRR 2007 – 2013 PL, vlastní zpracování

B) Národní program reforem pro období 2005 – 2008 (v originále Krajowy program reform na léta 2005 - 2008)

Dokument popisuje priority prováděné vládou v daném období. Navazuje na Lisabonskou strategii. V jednotlivých změnových oblastech popisuje současný stav a nástroje realizace změny. Mezi řešené oblasti patří: konsolidace veřejných financí, zlepšení systému sociálního pojištění zemědělců, reforma zdravotnictví, decentralizace veřejných výdajů, inovace podnikání, podpora výzkumu a vývoje aj.

C) Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013 (v originále Narodowe strategiczne ramy odniesienia)

Vznikl v gesci ministerstva hospodářství a zaměstnanosti. Strategickým cílem PL je vytvořit takové podmínky pro růst konkurenceschopnosti znalostní ekonomiky a podnikání, které zajistí růst zaměstnanosti na úrovni sociální, ekonomické a teritoriální koheze.

PL vzhledem ke své územní velikosti je velmi zodpovědné ve zpracovávání NSRR. Podrobně každou z oblastí popisuje a zdůvodňuje, proč je důležitý její udržitelný rozvoj a podpora.

Přehled OP Polska uveden v příloze práce.

3.3.3.2 Srovnání operačních programů

- 1) **OP Infrastruktura a životní prostředí** – program podporuje pochopení základních složek životního prostředí, jejich ochranu a šetrné zapojení do ekonomiky formou vodního managementu, odpadového hospodářství, předcházení katastrof, šetrné dopravy, prezentací ekologických zvyků a navýšením ekologických návyků, vzděláváním. Financováno z ERDF a KF. Řídící orgán je Ministerstvo regionální rozvoje. (European funds portal. OP Infrastruktura a životní prostředí, 2015a)
- 2) **OP Lidský kapitál** – v gesci Ministerstva pro regionální rozvoj (dále jako MRR) je i program Lidský kapitál. Tento se zaměřuje na zvýšení profesionální aktivity a adaptability, snížení sociální exkluze, propagaci vzdělání a ekonomiky založené na znalostech. V programovém dokumentu jsou také definována horizontální kritéria platná pro všechny programy: zlepšení běžného provozu veřejných institucí, zlepšení kvality lidského kapitálu a posílení sociální soudržnosti, vznik a modernizace technické a sociální infrastruktury pro lepší konkurenceschopnost Polska, zvýšení adaptability

podniků, zvýšení konkurenceschopnosti polských regionů, zajištění rovných příležitostí a posílení strukturálních změn na venkově. (European social fund. OP Lidský kapitál, 2015)

- 3) **OP Inovační hospodářství** – program upřednostňuje podporu výzkumu a rozvoj nových technologií – IT infrastruktura, inovační kapitál, šíření inovací, elektronizace veřejné správy – a to vše pro konkurenceschopnou polskou ekonomiku na světovém trhu. Řídícím orgánem programu je MRR. Financováno z ERDF. (European funds portal. OP Inovační hospodářství, 2015b)
- 4) **OP Rozvoj východního Polska** – podpora moderního hospodářství, infrastruktury a dopravy spolu s růstem center jednotlivých vojvodství, udržitelný rozvoj, podpora turismu a ochrana přírodních podmínek – jsou cíle, které podporuje tento program. Finance na aktivity programu poskytuje ERDF, řídicím orgánem programu je – MRR. (European funds portal. OP Rozvoj východního Polska, 2015c)
- 5) **ROP Dolnośląskie wojvodství** – program pro oblast Dolního Slezska směřuje své finance především na růst konkurenceschopnosti, rozvoj informační společnosti, posilování infrastruktury, podpora přírodního rázu a ekologické bezpečnosti, moderní energetika, navyšování turistického potenciálu. Program spravuje úřad maršálka Dolního Slezska. (Regionalny Program Operacyjny. ROP Dolní Slezsko, 2015)
- 6) **ROP Kujawsko-Pomorskie wojvodství** – regionální program se zaměřuje na rozvoj místní technické a dopravní infrastruktury, zachování a racionální využití životního prostředí, rozumné nakládání s odpady, rozvoj struktury vzdělávání, podpora vzniku a modernizace ICT, posílení konkurenceschopnosti, rozvoj turismu, obnova kulturního bohatství, znovu využití brownfields. (Moj region v Europie. ROP Kujavsko-Pomořské wojvodství, 2015)
- 7) **ROP Lubelskie wojvodství** – financováno z ERDF, řízení programu spadá pod MRR. Priority programu se v první řadě zaměřují na inovace podniků a navyšování infrastruktury, jak ekonomické, tak sociální a technické. Možnosti rozvoje jsou také spatřovány v podpoře kultury, turismu a meziregionální spolupráce. (Program Regionalny narodowa strategia spójności. ROP Lublinské wojvodství, 2015)
- 8) **ROP Lubuskie wojvodství** – regionální program upřednostňuje růst konkurenceschopnosti především budováním nové a rekonstrukcí stávající dopravní infrastruktury, podporou inovačního charakteru podnikání, aktivací vědeckého výzkumu, podporou MSP. Klade důraz také na zlepšení ŽP, zajištění energetické bezpečnosti obyvatel a zlepšení životních podmínek. Finance poskytuje ERDF, program spravuje MRR. (Lubuski regionalny program operacyjny na lata 2007-2013. ROP Lubušské wojvodství, 2015)

- 9) **ROP Łódzkie wojvodství** – přednostně jsou prostředky z programu používány na projektování nové dopravní infrastruktury a zabezpečení dostatečné energetické sítě, dále na ochranu přírody a životního prostředí, rozvoj hospodářství, informační společnost a její infrastrukturu a obnovu městských zón. Prostředky jsou poskytovány z ERDF, správou je pověřeno MRR. (Regionalny program. ROP Lodžské wojvodství, 2015)
- 10) **ROP Małopolskie wojvodství** – toto wojvodství se ve svém operačním programu zaměřuje především na rozvoj informační společnosti, zvýšení přístupu ke vzdělání, zvýšení atraktivity regionu pro turisty, rozvoj infrastruktury, podporu ekonomického růstu, posilování integrace a spolupráce se sousedními regiony. (Fundusze Europejskie. ROP Małopolské wojvodství, 2015)
- 11) **ROP Mazowieckie wojvodství** – pro aktivaci regionálního rozvoje jsou podporovány aktivity typu aktivace lidského kapitálu, projekty růstu inovací, rozvoje institucionálních služeb, telekomunikačních služeb, obnovy transportní infrastruktury, energetiky, regenerace měst a vesnic. (Program regionalny dla rozwoju Mazowsza. ROP Mazovské wojvodství, 2015)
- 12) **ROP Opolskie wojvodství** – řídicím orgánem je opět MRR, finance na chod programu poskytuje ERDF. Prioritami programu je zvýšení atraktivnosti hospodářského regionu, usnadnění přepravy modernizací dopravních sítí, ochrana životního prostředí, informační společnost založená na ICT, regenerace městských a degradovaných zón. (Zarząd Województwa Opolskiego. ROP Opolské wojvodství, 2015)
- 13) **ROP Podkarpackie wojvodství** – Vytváření podmínek pro rozvoj podnikání a znalostní ekonomiky, pro zlepšení dostupnosti a investiční atraktivity regionu, vytváření podmínek pro rozvoj informační společnosti v regionu, efektivní hospodaření s přírodními zdroji, rozvoj sociálního kapitálu prostřednictvím investic do vzdělávání, zdravotní péče, sociální služby, sport a rekreaci, zvýšení podílu cestovního ruchu v ekonomice regionu, ochrana kulturního dědictví – jsou cíle, na které program poskytuje finanční prostředky z ERDF. Kontrolu programu provádí MRR. (Regionalny program operacyjny województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. ROP Podkarpatské wojvodství, 2015)
- 14) **ROP Podlaskie wojvodství** – finance z ERDF v rámci tohoto programu putují na růst inovací a konkurenceschopnosti regionu, rozvoj dopravní infrastruktury, infrasítí. Chrání se kulturní zájmy, navyšují a zdokonalují turistické možnosti. Řízením programu bylo pověřeno MRR. (Regionalny program operacyjny Podlaskiego. ROP Podleské wojvodství, 2015)
- 15) **ROP Pomorskie wojvodství** – ERDF poskytuje prostředky skrz tento program na rozvoj a inovace pro MSP, podporu vzdělanosti společnosti, na zvyšování funkce měst – rozvoj a integrace dopravních systémů, zvyšování atraktivity měst, navyšování energetické samostatnosti, kulturní a turistické atraktivnosti. Vše zaštiťuje osa zaměřená na ochranu

veřejného zdraví. Řízení programu provádí MRR. (Urząd marszałkowski województwa pomorskiego. ROP Pomořské vojvodství, 2015)

- 16) ROP Zachodniopomorskie** – projekty schvalované v rámci programu mají za cíl navyšovat investice do mikropodniků a MSP, zkvalitňování regionální a lokální silniční a jiné transportní i energetické infrastruktury, zavádění většího počtu alternativních energií – větrné, sluneční, biomasy, energie z vodních a geotermálních zdrojů. Jedním z cílů je samozřejmě také podpora a rozvoj cestovního ruchu a kulturního života. Projekty jsou podporovány z ERDF, správu programu provádí MRR Polské republiky. (Pomorze Zachodnie. ROP Západopomořanské vojvodství, 2015)
- 17) ROP Wielkopolskie wojvodství** – aktivity programu směřují k navýšení všeobecné konkurenceschopnosti regionu, ke zlepšení komunikační infrastruktury, ochraně přírody, krajinného rázu a životního prostředí, k revitalizaci starých, problémových a zátěžových objektů, podpora se zaměřuje také na zkvalitňování lidského potenciálu, možnost dostupnosti rekvalifikačního vzdělávání, navyšování turistického ruchu a kulturních aktivit. (Wielkopolski regionalny program operacyjny na lata 2007-2013. ROP Velkopolské vojvodství, 2015)
- 18) ROP Świętokrzyskie wojvodství** – alokace pro tento ROP přiděluje ERDF a kontroluje MRR. Cíle programu se zaměřují především na zvýšení úrovně konkurenceschopnosti regionální ekonomiky prostřednictvím zvýšení objemu investic, zlepšení kvality komunikačního systému regionu, rozvoj infrastruktury v oblasti ŽP a energetiky, zvyšování kvality sociálních služeb a investic do kulturního dědictví a cestovního ruchu. (Zarząd województwa Świętokrzyskiego. ROP Svatokřížské vojvodství, 2015)
- 19) ROP Śląskie wojvodství** – ERDF financuje skrz ROP rozvoj technické infrastruktury, inovace do podnikání, projekty navyšující informatizaci společnosti, turismus a kulturní akce, rozvoj městských částí, dopravní a vzdělávací infrastrukturu. MRR je řídicím orgánem programu. (Serwis Regionalnego programu. ROP Slezské vojvodství, 2015)
- 20) ROP Warmińsko-Mazurskie wojvodství** – MRR kontroluje čerpání financí z ERDF prostřednictvím tohoto ROP, který se snaží o růst hospodářského potenciálu, konkurenceschopnosti místních podnikatelů, navyšování počtu turistů v regionu, zkvalitňování dopravní infrastruktury a dopravního propojení regionu, revitalizaci brownfields, ochranu přírodních krás, krajinného rázu a ŽP. (Regionalny program operacyjny Warmia i Mazury. ROP Varmijsko-Mazurské vojvodství, 2015)
- 21) OP Polsko (Zachodniopomorskie) – Mecklenburg – Vorpommern – Brandenburg** – cílem přeshraniční spolupráce je obnova propojené dopravní infrastruktury nejen silniční, ale i železniční či vodní, spolupráce v ekonomické oblasti pro zvýšení konkurenceschopnosti přeshraničního regionu, zvyšování kvality lidského potenciálu a možnosti zaměstnání. (EFRE. OP Polsko – Mecklenburg, 2015)

- 22) **OP Polsko (Lubuskie) – Brandenburg** – díky financím získaným v rámci tohoto programu je možné budovat a modernizovat přeshraniční infrastrukturu, rozvíjet pro ekonomiku důležité akce – posilování přeshraničního marketingu, spolupráce v MSP, podpora lidských zdrojů a místní vzdělanosti. (PL-BB 2007-2013. OP Polsko – Brandenburg, 2015)
- 23) **OP Polsko – Saxony** – program se svými přeshraničními aktivitami zabývá pouze společnou infrastrukturou (silniční, železniční, technickou) a interakcí obyvatel a lidských zdrojů. Finance poskytuje ERDF. (SNPL 2007-2013. OP Polsko – Saxony, 2015)
- 24) **OP Polsko – Česká republika** – již popsáno – viz předchozí kapitola 3. 3. 1. Česká republika
- 25) **OP Polsko – Slovensko** – již popsáno – viz předchozí kapitola 3. 3. 2. Slovenská republika
- 26) **OP Polsko – Litva** – cíli programu jsou konkurenceschopnost a růst produktivity přeshraničního regionu, zvyšování regionální koheze a interakce. Cíle financuje ERDF. (Lietuva Polska. OP Polsko – Litva, 2015)
- 27) **Jižní Baltik** – řídicím orgánem programu je MRR Polska, financováno z ERDF. Program se zaměřuje na ekonomickou konkurenceschopnost regionu, vzájemnou kohezi, atraktivitu a hledání společných identit. (South Baltic programme. Jižní Baltik, 2015)
- 28) **OP Mezuregionální – INTERREG IVC** – již popsáno – viz předchozí kapitola 3. 3. 1. Česká republika
- 29) **OP Nadnárodní** – již popsáno – viz předchozí kapitola 3. 3. 1. Česká republika
- 30) **ESPON 2013** – již popsáno – viz předchozí kapitola 3. 3. 1. Česká republika
U programu ESPON bylo SK pouze partnerem u dvou projektů, nebylo ani hlavním příjemcem ani manažerem projektu. Podíly jako partnera nejsou specifikovány.
- 31) **INTERACT II.** – již popsáno – viz předchozí kapitola 3. 3. 1. Česká republika

Tabulka 23: Komparace čerpání mezi OP v PL v PO 2007 - 2013

Operační programy (Operational programmes)	Předpokládaná finanční alokace v €	Skutečná finanční alokace v €	Počet podpořených projektů
OP Infrastruktura a životní prostředí	27 913 683 774,00	19 189 538 484,44	420
OP Lidské zdroje	9 707 176 000,00	11 773 409 338,00	47 873
OP Inovační hospodářství	8 254 890 000,00	10 186 030 644,00	20 410
OP Rozvoj východního Polska	2 273 793 750,00	2 387 709 248,00	371
OP Technická pomoc	-	-	-
ROP Dolnośląskie vojvodství	1 240 184 092,00	5 092 189 989,14	2 177
ROP Kujawsko-Pomorskie vojvodství	996 053 121,00	4 082 015 091,69	2 228
ROP Lubelskie vojvodství	1 192 840 908,00	383 884 882,24	3 160
ROP Lubuskie vojvodství	494 355 098,00	332 275 650,06	52
ROP Łódzkie vojvodství	1 046 023 918,00	1 787 024 120,38	3 586
ROP Małopolskie vojvodství	1 290 274 402,00	559 528 661,16	1077
ROP Mazowieckie vojvodství	1 868 602 800,00	1 685 509 873,29	2 075
ROP Opolskie vojvodství	491 446 973,00	318 305 459,28	1 572
ROP Podkarpackie vojvodství	1 198 786 957,00	1 796 380 000,00	92
ROP Podlaskie vojvodství	672 542 971,00	463 055 083,54	1 267
ROP Pomorskie vojvodství	938 379 686,00	1 032 269 443,89	1 496
ROP Zachodniopomorskie vojvodství	862 807 404,00	463 055 083,54	1 686
ROP Wielkopolskie vojvodství	1 332 573 532,00	797 035 680,64	2 210
ROP Świętokrzyskie vojvodství	725 807 266,00	464 283 240,88	1 856
ROP Śląskie vojvodství	1 712 980 303,00	1 117 362 347,27	4 981
ROP Warmińsko-Mazurskie vojvodství	1 036 542 041,00	510 151 025,69	1 160
Celkem za OP s alokací pouze v PL	65 249 744 996,00	64 421 013 347,13	99 749
OP Polsko – Německo (Zachodniopomorskie-Mecklenburg)	132 812 670,00	146 875 191,00	69
OP Polsko – Německo (Lubuskie Voivodeship-Brandenburg)	124 500 317,00	116 607 978,51	88
OP Polsko – Německo (Lubuskie and Dolnośląskie Voivodeship- Saxony)	105 111 000,00	97 356 497,29	145
OP Polsko – Česká republika	219 459 344,00	31 315 979,00	115
OP Polsko – Slovensko	159 535 701,00	35 621 972,33	24
OP Polsko – Litva	74 145 121,00	74 145 121,00	199
Jižní Baltik	60 735 659,00	10 590 836,05	18
INTERREG IVC	321 321 762,00	15 559 063,84	126
INTERACT II.	34 033 512,00	⁵⁸	⁵⁹
ESPON 2013	34 033 512,00	1 199 010,00	2

Zdroj: Operační program v PL, vlastní zpracování

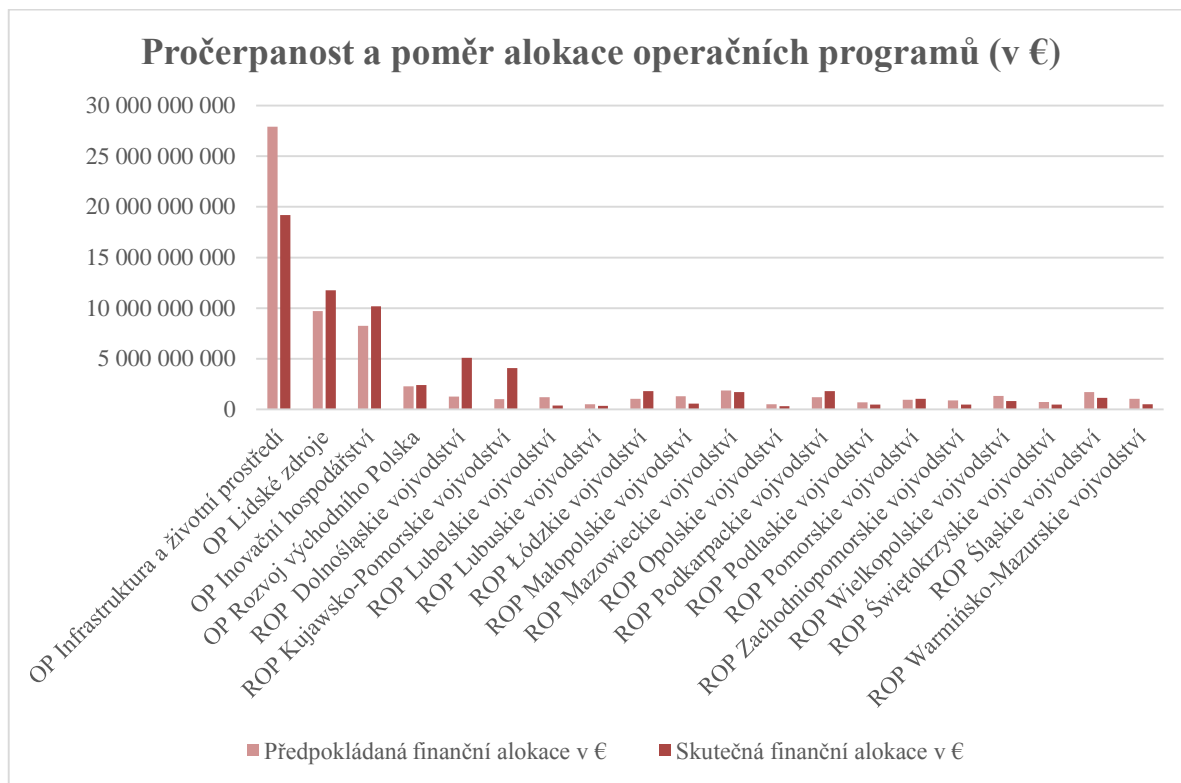
Uvedená tabulka č. 22 zobrazuje přehled jednotlivých alokací – předpokládaných i pročerpaných v PO 2007 – 2013 v Polsku. Dle uvedeného součtového řádku v Polsku nedošlo k úplnému

⁵⁸ Data nejsou k dispozici.

⁵⁹ Data nejsou k dispozici.

vyčerpání původně plánovaných finančních prostředků. Aktuální pročerpanost v grafickém vyjádření naleznete v níže uvedeném grafu č. 8.

Graf 8: Pročerpanost OP v PL v poměru k alokaci

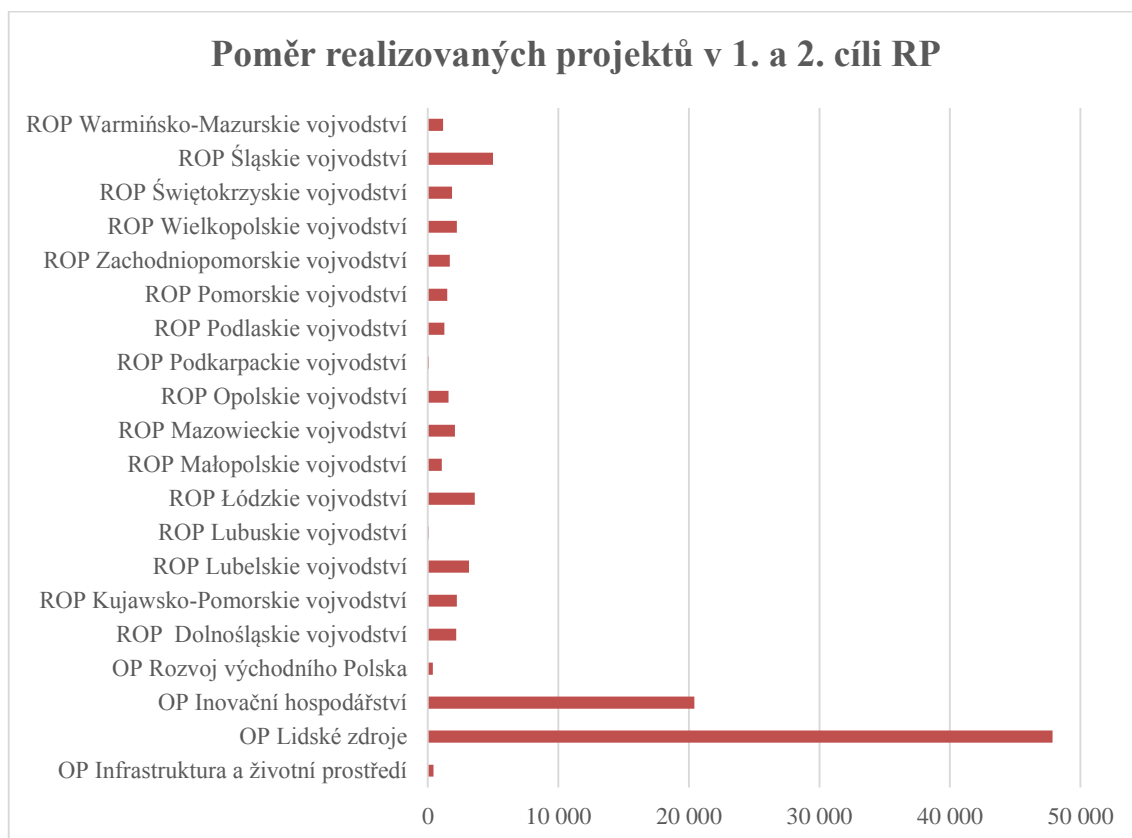
Zdroj: Tabulka č. 22 této práce, vlastní zpracování

Nejvyšší finanční prostředky měl k dispozici OP Infrastruktura a životní prostředí, zřejmě také kvůli svému zaměření a nutnosti realizovat rozsáhlé a nákladné projekty. Vysoké finanční možnosti měly také program Lidské zdroje a Inovační hospodářství. Až na výjimku měly všechny ROP poměrně vyrovnané alokace i pročerpanost bez větších odchylek.

Jak je možné z grafu vyčíst, 8 operačních programů mělo vyšší finanční prostředky vyčerpané než předem slíbené.

Na dalším grafu je zobrazen poměr množství realizovaných projektů. Bezkonkurenčně nejvíce projektů bylo realizováno v programech Lidské zdroje a Inovační hospodářství. Pokud z předešlého a tohoto grafu budeme porovnávat realizované projekty v OP infrastruktura a životní prostředí, pak nás může zaujmout, že tento program má nejvíce vyčerpaných finančních prostředků, ale počet projektů je poměrně zanedbatelný. Na vině, jak již bylo výše zmíněno, nutnost realizovat velmi nákladné a rozsáhlé infrastrukturní projekty.

Graf 9: Poměr počtu realizovaných projektů v rámci jednotlivých OP v PL v 1. a 2. cíli RP

Zdroj: Tabulka 22. této práce, vlastní zpracování

V posledním grafu této kapitoly č. 10 není zahrnut INTERACT II. z důvodu neexistence dat v oblasti aktuálního čerpání. Polsko je v rámci tohoto programu pouze partnerem projektů, nicméně nejsou k dispozici částky, které byly děleny mezi partnery.

Poměrně bezkonkurenčně Polsko čerpalo v přeshraničních programech s Německem, kde bylo majoritním příjemcem a realizátorem přeshraničních projektů. Naopak s Českou republikou a Slovenskem v čerpání Polsko zaostávalo a přenechávalo iniciativu na partnerech.

A stejně jako předchozí státy obdržely pouze část prostředků z Interreg IVC, tak uspělo i Polsko.

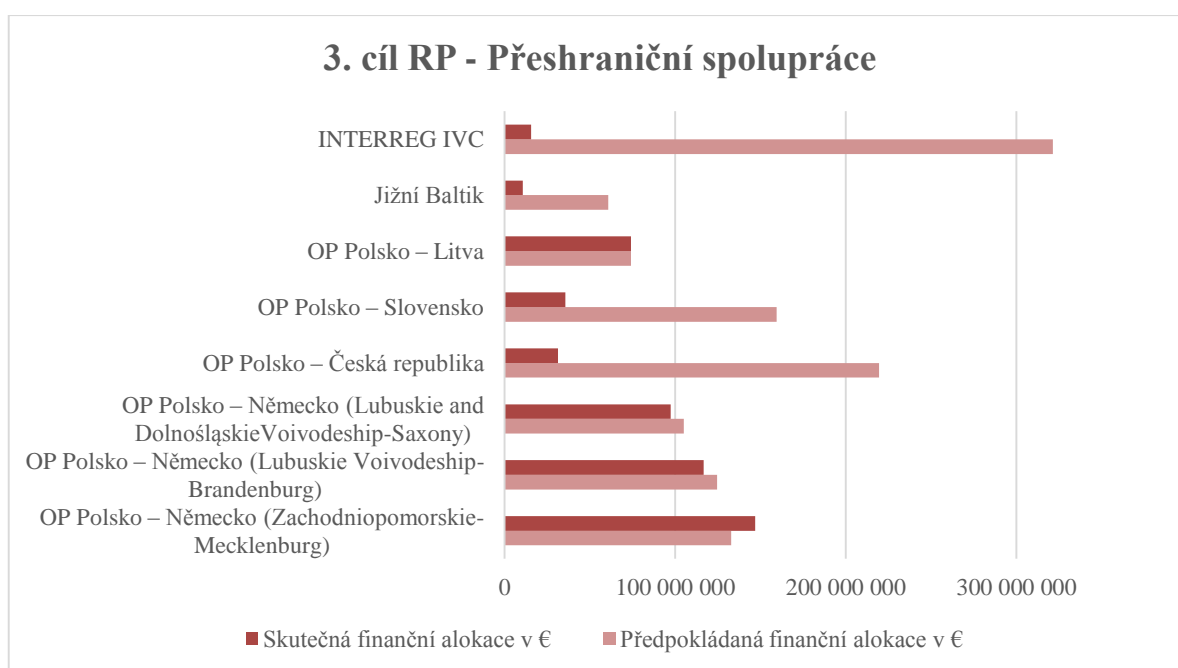
Závěrečná tabulka této kapitoly zobrazuje základní údaje o analýze čerpání v Polsku. Tabulka č. 23 byla zpracována na základě tabulky čerpání č. 22.

Tabulka 24: Základní výpočty čerpání v PL

Název dat ⁶⁰	Číselný údaj
Průměrná alokace na 1 projekt	645 831,20 €
Průměrná alokace na OP	3 262 487 249,80 €
Získaná alokace/počet obyvatel	1 673,97 €
Průměrný počet projektů na 1 OP	4 987,45

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 10: Čerpání finančních prostředků PL v 3. cíli RP v poměru k alokaci

Zdroj: Tabulka 22 této práce, vlastní zpracování

⁶⁰ U projektů s alokací pouze v ČR (v rámci 1. a 2. cíle RP).

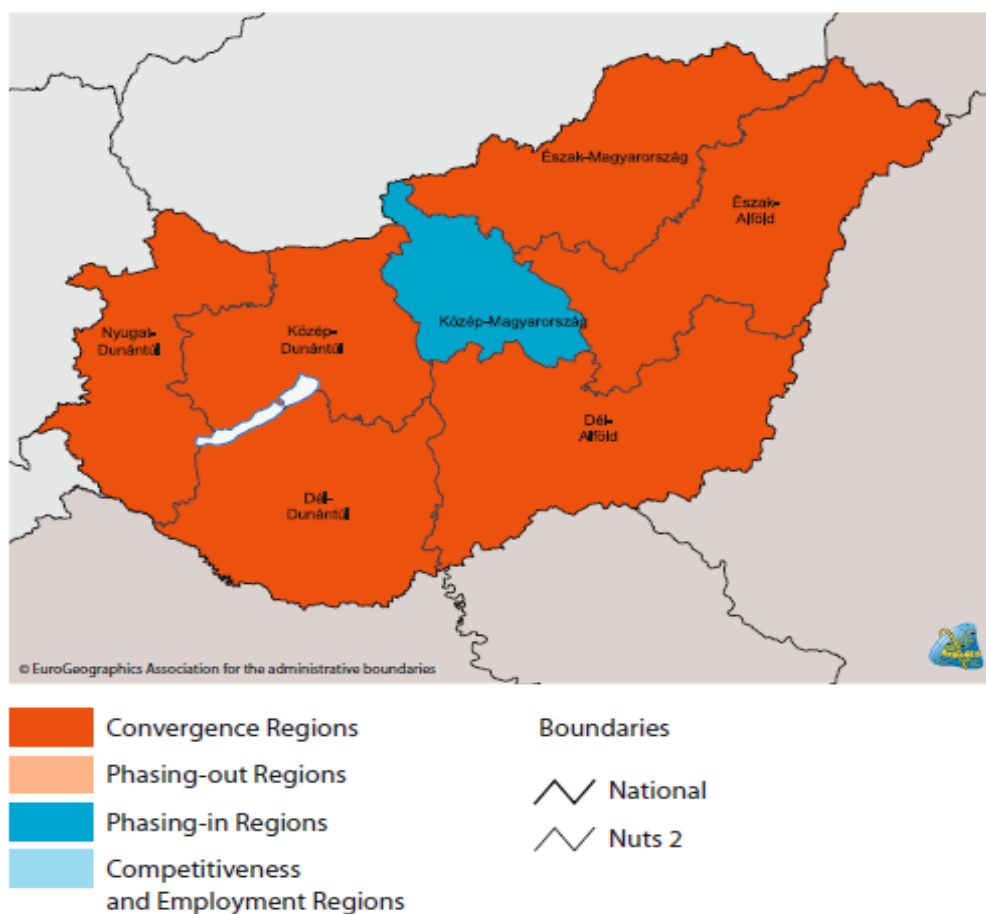

3.3.4 Maďarsko

3.3.4.1 Dokumenty upravující čerpání z fondů EU

Maďarský systém OP pro PO 2007 – 2013 byl schválen 19. 7. 2007. Maďarsko si v něm nastavilo celkem 22 operačních programů. 14 v rámci cíle Konvergence (8 tematických, 6 regionálních), 1 v cíli RKZ a 7 v EUS. Vznik těchto OP a jejich zaměření mají na svědomí převážně následující 2 dokumenty.

Obrázek 5: NUTS II. v Maďarsku

Zdroj: Cohesion Policy 2007-13, National Strategic Reference Frameworks, str. 50

A) Národní rozvojový plán 2004 (v originále Nemzeti fejlesztési terv 2004)

NRP dává přehled o socioekonomické situaci státu, popisuje vlastnosti jednotlivých regionů a jejich disparity, význam výrobního sektoru, informační společnost, dopravní infrastrukturu státu a její napojení na mezinárodní dopravní síť, energetiku, zdravotnictví, rozvoj lidských zdrojů a zaměstnanosti, sociální inkluzi, zemědělství a rozvoj venkova apod. Popisuje základní znaky daných oblastí, současnou situaci, rozvojové faktory, předkládá mapy, grafy a vývojové tabulky pro přehlednost a úplnost informací. V závěru také uvádí zkušenosti s předchozím čerpáním evropských finančních prostředků z PHARE, SAPARD, ISPA.

Tabulka 25: Cíle NSRR HU pro rok 2013

Strategický cíl	Strategická priorita
1) Hospodářský rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> a) Vytvoření inovativní ekonomiky založené na znalostech b) Podpora MSP c) Zlepšení podnikatelské infrastruktury a služeb d) Horizontální rozvojová území e) Hospodářská konkurenceschopnost
2) Rozvoj dopravy	<ul style="list-style-type: none"> a) Zlepšení přístupu země k mezinárodním dopravním sítím b) Zlepšení regionální dostupnosti c) Propojení ekonomických center a rozvoj dopravní infrastruktury d) Urbánní a regionální veřejná doprava
3) Sociální inkluze	<ul style="list-style-type: none"> a) Zlepšení zaměstnanosti, podpora a usnadnění vstupu na trh práce b) Zvýšení adaptability na trhu práce c) Přístup všech ke kvalitnímu vzdělávání d) Rozvoj výzkumu a vývoje a lidských zdrojů pro inovace e) Zdravotnictví, sociální začlenění, posílení participace f) Rozvoj lidské infrastruktury g) Územní rozměr rozvoje lidských zdrojů
4) Životní prostředí a energetický rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> a) Zdravé a čisté obce b) Správné hospodaření s vodou c) Hospodaření s přírodními zdroji d) Zvýšení využití obnovitelných zdrojů energie e) Efektivní využívání energie f) Udržitelný model podporující výrobu a spotřebu g) Priority regionálního rozvoje
5) Regionální rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> a) Prvky vyváženého regionálního rozvoje b) Evropská územní spolupráce c) Vývojové trendy
6) Státní reforma	

Zdroj: NSRR 2007 – 2013, vlastní zpracování

B) Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013 (v originále Magyarország nemzeti stratégiai referenciakerete 2007 - 2013)

NSRR navazuje na Národní rozvojový plán, který přinesl mnoho zkušeností s aplikací strategických dokumentů. Díky tomu v Maďarsku věří, že bude moci být dobře aplikován

i NSRR. Rozvoj země je zaměřen na oblast: životního prostředí, intelektuální, demografický, kulturní a ekonomický rozvoj a posílení národní konkurenceschopnosti.

Přehled OP Maďarska uveden v příloze práce.

3.3.4.2 Srovnání operačních programů

- 1) **OP Hospodářský rozvoj** – hospodářský rozvoj podporuje výzkum a vývoj pro inovační kapacity, podporuje zvýšení výzkumné spolupráce, snaží se zpříjemnit a modernizovat podnikatelské prostředí a komplexně rozvíjet MSP a zlepšit jejich přístup k finančním prostředkům na podporu. Řízením je pověřena Národní agentura pro rozvoj (dále jako NAR). (Pályázati Portál. OP Hospodářský rozvoj, 2015)
- 2) **OP Doprava** – program je dotovaný z ERDF, podporuje rozvoj dopravní infrastruktury v návaznosti na ekonomickou konkurenceschopnost a stimulaci tvorby pracovních míst. Propojuje regiony kvalitní dopravní sítí a napojuje na mezinárodní dopravní sítě (European Commission. OP Doprava, 2015b).
- 3) **OP Sociální infrastruktura** – program byl zřízen pro podporu zaměstnanosti a zvyšování kvality pracovní síly, podporuje komplexní a pokračující vzdělávání, rekvalifikace, ochranu zdraví při práci. Financován je z ERDF (European Commission. OP Sociální infrastruktura, 2015c).
- 4) **OP Životní prostředí a energie** – cílem tohoto OP je podporovat a obnovovat zdravé ŽP a podmínky k životu, snižovat a eliminovat nebezpečné polutanty, chránit ekosystémy a biodiverzitu, udržitelně nakládat s přírodními zdroji a půdou, harmonizovat sociální a environmentální udržitelný rozvoj, podporovat rozvoj nízkoenergetických materiálů, zvyšovat podíl obnovitelné energie a předcházet environmentálním hrozbám (European Commission. OP Životní prostředí a energie, 2015d).
- 5) **OP Elektronizace veřejné správy** – program financovaný z ERDF podporuje a vytváří e-government. Cílem je zefektivnit a zrychlit servis a služby ve veřejné správě (European Commission. OP Elektronizace veřejné správy, 2015e).
- 6) **OP Implementace** – program Implementace doplňuje náš OP Technická pomoc. Jeho cílem je ujišťovat se, že instituce zapojené do provádění politiky soudržnosti EU v HU pracují na co nejvyšší úrovni, systémy monitorování a evaluace jsou k dispozici pro kontrolu účinného využívání fondů EU, jsou splňovány požadavky týkající se informací a propagace služeb příjemců apod. (European Commission. OP Implementace, 2015f).
- 7) **ROP Nyugat-Dunántúli** – pomoc při budování ekonomiky založené na místních inovativních zdrojích a podnikové síti, rozvoj cestovního ruchu založeném na kvalitních službách, rozvoj kulturního dědictví regionu, podpora sítě atraktivních měst, zajištění

čistého prostředí a bezpečného přístupu k regionálním centrům, investice do veřejných služeb – všechny tyto cíle financuje a podporuje tento ROP financovaný z ERDF (European Commission. ROP Západní nížina, 2015g).

- 8) **ROP Közép-Dunántúli** – program usiluje o rozvoj inovačního prostředí regionu, posílení kultury inovací, rozšiřování partnerských sítí, podporuje průmyslové parky a inkubátory, spolupráci mezi výzkumnými institucemi. Financováno z ERDF (European Commission. OP Közép-Dunántúli, 2015h)
- 9) **ROP Észak-Magyarországi** – (Severní Maďarsko) – financováno z ERDF, hlavním cílem OP je hospodářská konkurenceschopnost regionu a snižování regionálních socio-ekonomických disparit. Podpora plyne především do oblasti turistického ruchu, podpory sociální koheze, zvyšování atraktivnosti regionu a žití v regionu a v neposlední řadě na regionální dopravní dostupnost a silniční infrastrukturu (European Commission. ROP Severní Maďarsko, 2015i).
- 10) **ROP Észak-Alföldi** – cíle projektů realizovaných v rámci tohoto programu jsou zaměřeny na regionální hospodářský rozvoj, rozvoj cestovního ruchu, zlepšení dopravních podmínek, rozvoj lidského potenciálu a rozvoj městských regionů. Financováno z ERDF (European Commission. ROP Severní planina, 2015j).
- 11) **ROP Dél-Dunántúli** – program se primárně zaměřuje na účinnou spolupráci ekonomických a institucionálních subjektů MSP, zachování aktivity podnikatelů, rozvoj všeobecné infrastruktury, posilování atraktivit cestovního ruchu (lázeňství), zlepšení přístupu k základním lidským službám, usiluje o soulad soužití s romskými komunitami, obnovu velkých měst, zkvalitnění městské dopravy a zvýšení ochrany ŽP. (Dél-Dunántúli. OP Dél-Dunántúli, 2015)
- 12) **ROP Dél-Alföldi** – priority programu se soustředí opět na zvyšování regionální konkurenceschopnosti, zvyšování zaměstnanosti, podporu klastrů a zaměstnaneckých organizací, rozvoj cestovního ruchu, propojenost veškeré dopravní infrastruktury, rozvoj kvality lidských zdrojů. Financováno z ERDF (European Commission. ROP Velká jižní rovina, 2015k).
- 13) **ROP Közép-Magyarországi** (Střední Maďarsko) – aktivity programu jsou zaměřeny na obnovu městských oblastí, zvýšení kvality života místních obyvatel, rozvoj systému institucí lidských služeb (služby veřejného sektoru, zlepšení přístupu ke vzdělání), zvyšování atraktivnosti regionu pomocí podpory cestovního ruchu, rozšiřování silniční sítě, navyšování počtu dopravního spojení apod. (Prorégio. OP Közép-Magyarországi, 2015)
- 14) **OP Maďarsko – Slovinsko** – program podporuje rozvoj přeshraniční oblasti, sociální, environmentální aktivity a rozvoj, udržitelný růst, spolupráci mezi oběma zeměmi v oblasti zaměstnanosti, zkušeností apod. (SI-HU. OP Maďarsko – Slovinsko, 2015).

- 15) **OP Maďarsko – Srbsko** – cílem programu je snižování izolace přeshraničních regionů, jejich environmentální udržitelnost, spolupráce v ekonomické oblasti, řízení kulturního rozvoje a cestovního ruchu, interakce ve vzdělávání. Finance poskytuje pouze ERDF (Hungary-Serbia. OP Maďarsko – Srbsko, 2015).
- 16) **OP Maďarsko - Chorvatsko** – předně program podporuje udržitelné ŽP a turistický ruch, spolupráci v ekonomické oblasti – podnikání, zaměstnanost, inovace, strategické plánování, pracovní mobilita apod., financováno z ERDF (Hungary-Croatia. OP Maďarsko – Chorvatsko, 2015).
- 17) **OP Maďarsko – Rumunsko** – společnými cíli těchto dvou zemí v přeshraniční spolupráci jsou udržitelný rozvoj, aktivní dopravní situace a kvalita silniční dopravní sítě, ochrana životního prostředí, posilování sociální a ekonomické spolupráce regionu v oblasti vzdělání, podnikání, trhu, zdravotní péče. Tento cíl v rámci 3. cíle financuje pouze ERDF (Hungary-Romania. OP Maďarsko – Rumunsko, 2015)
- 18) **OP Maďarsko - Rakousko** – program usiluje o vyšší míru inovací, integrace a spolupráce mezi těmito státy, udržitelný růst a přístupnost, vylepšení systému přeshraniční správy, zlepšení eko-mobility, dopravy a regionální dostupnosti. (creating the future. Maďarsko – Rakousko, 2015)
- 19) **OP Maďarsko – Slovensko** – již popsáno – viz předchozí kapitola č. 3. 3. 2. Slovenská republika
- 20) **OP INTERREG IVC** – již popsáno – viz předchozí kapitola č. 3. 3. 1. Česká republika
- 21) **ESPO 2013** – již popsáno – viz předchozí kapitola č. 3. 3. 1. Česká republika
- 22) **INTERACT II.** – již popsáno – viz předchozí kapitola č. 3. 3. 1. Česká republika
- 23) **Program Nástroje evropského sousedství a partnerství Maďarsko – Rumunsko – Slovensko – Ukrajina** – přeshraniční regiony jednak čelí odlišnosti v socio-ekonomické oblasti a jednak se vyrovnávají se společnými problémy. Společně tedy podporují harmonický hospodářský a sociální rozvoj, společně řeší oblasti jako je ŽP, zdravotnictví a prevence, boj proti organizovanému zločinu, chtějí bezpečné hranice, podporují akce mezi místními lidmi s přeshraničním kontextem a dopadem – vzdělávací, sociální, kulturní, apod. Tato spolupráce je financována z ERDF (. Evropské sousedství a partnerství, 2015).

Tabulka 26: Komparace čerpání mezi OP v HU v PO 2007 - 2013

Operační programy	Předpokládaná finanční alokace v €	Skutečná finanční alokace v €	Počet podpořených projektů
OP Hospodářský rozvoj	2 839 044 884,00	⁶¹	-
OP Doprava	6 027 275 303,00	-	-
OP Sociální infrastruktura	1 782 022 172,00	510 623 442,22	333
OP Životní prostředí a energie	4 178 846 341,00	-	-
OP Elektronizace veřejné zprávy	358 445 113,00	-	-
OP Implementace	315 132 937,00	-	-
OP Nyugat-Dunántúli	463 752 893,00	-	-
OP Közép-Dunántúli	507 919 836,00	-	-
OP Észak-Magyarországi	903 723 589,00	-	-
OP Észak-Alföldi	975 070 186,00	-	-
OP Dél-Dunántúli	705 136 988,00	-	-
OP Dél-Alföldi	748 714 608,00	-	-
OP Közép-Magyarországi	1 467 196 353,00	-	-
Celkem za OP s alokací pouze v HU	21 272 281 203,00	21 700 765 943,92	-
OP Szlovénia-Magyarország (Slovinsko – Maďarsko)	29 279 283,00	-	-
OP Magyarország-Szerbia (Maďarsko – Srbsko)	33 969 179,00	-	-
OP Magyarország-Horvátország (Maďarsko – Chorvatsko)	35 542 216,00	-	-
OP Magyarország-Románia (Maďarsko – Rumunsko)	211 006 439,00	94 887 169,90	211
OP Ausztria-Magyarország (Rakousko-Maďarsko)	82 280 309,00	81 027 895,86	87
OP Magyarország-Szlovákia (Maďarsko – Slovensko)	176 496 479,00	89 891 754,59	299
INTERREG IVC	321 321 762,00	13 493 947,24	115
ESPON 2013	34 033 512,00	-	-
INTERACT II.	34 033 512,00	-	-
Program Nástroje evropského sousedství a partnerství Maďarsko – Rumunsko – Slovensko - Ukrajina	206 691 645,00	15 548 978,63	47

Zdroj: Operační program v HU, vlastní zpracování

Výše uvedená tabulka č. 26 má za úkol přehledně zobrazit předpokládané alokace a skutečně čerpané alokace v OP HU.

V Maďarsku, jak je možné si všimnout z výsledků tabulky č. 26, byl velký problém se získáním dat. Ani po opětovných žádostech na odpovědné pracovníky jednotlivých operačních programů

⁶¹ Všechna data s pomlčkou = data nejsou k dispozici.

i rozvojové agentury Maďarska, která má programy ve své gesci, nebyly mé prosby o data a podrobné informace vyslyšeny. Přišla zpět pouze jedna odpověď, že daná data nejsou k dispozici. Nicméně alespoň celkově vyčerpaná částka za všechny OP dohromady k dispozici je (údaj k 11. 4. 2015), ale nikoli pak v členění na jednotlivé OP. Proto je v následující části práce uváděna pouze tato souhrnná informace.

Následující analýza čerpání bude tedy v omezeném rozsahu a bude mít, samozřejmě, malou vypovídací schopnost, jak je možné vidět hned na následující tabulce č. 27.

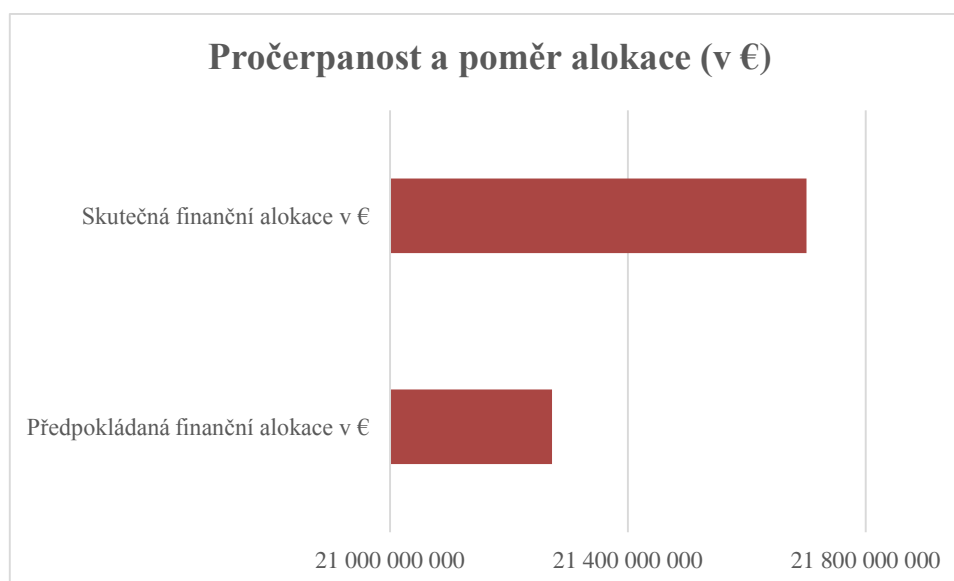
Tabulka 27: Základní výpočty čerpání v HU

Název dat ⁶²	Číselný údaj
Průměrná alokace na 1 projekt	Data nezjištěna
Průměrná alokace na OP	1 669 289 687,99 €
Získaná alokace/počet obyvatel	2 197,02 €
Průměrný počet projektů na 1 OP	Data nezjištěna

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka znázorňuje, že průměrná alokace spadající na jeden OP je v Maďarsku poměrně vysoká. Důvodem může být nízký počet OP v prvních dvou cílech RP. Od tohoto počtu se také odvíjí i vyšší získaná alokace na jednoho obyvatele.

Graf 11: Pročerpání OP v HU v poměru k alokaci

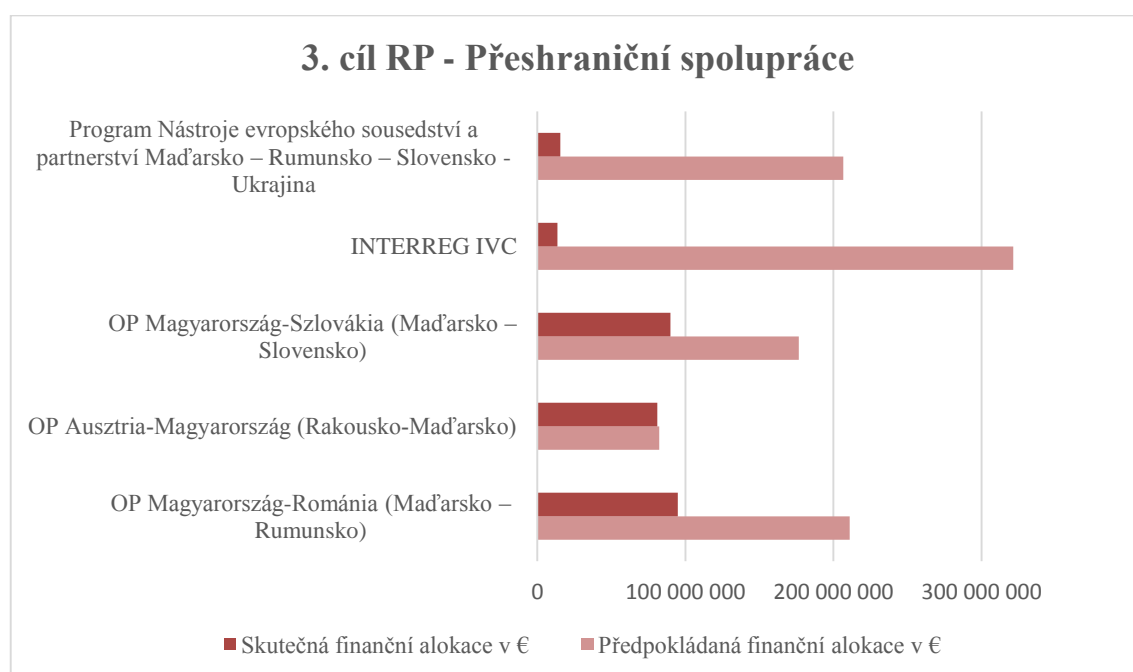
Zdroj: tabulka 26. této práce, vlastní zpracování

⁶² U projektů s alokací pouze v ČR (v rámci 1. a 2. cíle RP).

Uvedený graf č. 11 velmi jednoduše znázorňuje poměr předpokládané a skutečně vyčerpané alokace v Maďarsku. Tyto alokace se liší pouze minimálně, jejich rozdíl je dán převážně kurzovými rozdíly při proplácení evropských dotací.

Získané finanční prostředky v rámci přeshraniční spolupráce přehledně zobrazuje následující graf č. 12. U programů sdílených s více státy získalo HU menší podíly alokací, u bilaterálních programů je poměr obdržенých financí poměrně slušný a rovnocenný s druhým státem.

Graf 12: Čerpání finančních prostředků HU v 3. cíli RP v poměru k alokaci

Zdroj: tabulka 26. této práce, vlastní zpracování

3.4 Celkové srovnání čerpání

V letech 2004 – 2006, kdy probíhala přípravná fáze na skutečně velké čerpání z fondů EU, existovala řada programů, kde bylo čerpání financí ohroženo nedostatečnou absorpční kapacitou. Jednalo se především o nízkou propagaci programů a také nepřipravenost podnikatelů a institucí na možnost spolufinancování. Z počátku se hovořilo o velké spoluúčasti EU na projektech, nicméně většinou pro podnikatelské subjekty byla tato spoluúčast stanovena na výši 50 %. Tato nepřipravenost financovat se ale v tomto programovacím období překonala. Žadatelé a příjemci jsou připraveni na proplácení nezpůsobilých výdajů projektů, existuje i lepší informovanost ze strany řídicích i zprostředkujících orgánů jednotlivých OP. Občas je možné narazit i na přemíru informací, kterou ale některá z kontaktních osob programu uvedena na pravou míru. Sjednotila se také terminologie jednotlivých OP.

Dalším faktorem, u kterého došlo k překonání, je dokládání doprovodných materiálů k projektové žádosti. Feasibility study, analýzu financování (finanční plán) žadatelé již umí sestavit, okomentovat, jsou připraveni i na další doplňující otázky a nejsou překvapeni ani delšími lhůtami při původním schvalování projektových žádostí.

I bankovní instituce snáze reagují na fakt, že jejich klienti si půjčují na realizaci evropských projektů, kde dojde k následnému proplácení až po úspěšném dokončení projektu.

Data a informace získané v této práci jsou ovlivněna mnohými skutečnostmi a také dobou, resp. datem jejich zpracování. Materiály byly zpracovávány v průběhu půl roku. Za tuto dobu se jejich aktuálnost mohla změnit, nicméně vzhledem k množství dat této čerstvosti nelze dosáhnout.

Některá data bohužel nebyla k dispozici ani po několikanásobném kontaktu se zodpovědnými osobami. Data, která byla použita, v mnohých případech nebyla plně aktuální. Zastaralost některých seznamů příjemců byla v řádu let. Bohužel na e-mailovou komunikaci spousta zodpovědných osob nereaguje a při telefonickém kontaktu bohužel informace buď nemohou podat, nebo nejsou ještě zpracovány.

Nyní přichází na řadu srovnávání čerpání jednotlivých zemí navzájem, které je hlavním cílem této diplomové práce.

Převážně jsou pro srovnávání používány tabulky, které jasně vykáží potřebné informace, následně jsou užívána také některá grafická porovnávání.

Následující tabulka č. 28 zobrazuje základní vzájemné srovnání v čerpání evropských dotací zemí V4 spolu s počtem programů v jednotlivých cílech RP. Šedě jsou označeny výsledky, ze kterých

by si ostatní státy mohly brát příklad, červeně pak ne úplně vyhovující výsledky, oblasti, jež by mohly vykazovat lepší poměry či se radikálně změnit v příštím PO.

Tabulka 28: Základní vzájemné srovnání čerpání zemí V4

		ČR	SK	PL	HU
Počet OP	1. cíl - tematické	8	9	5	6
	1. cíl - regionální	7	1	16	6
	2. cíl	2	1	-	1
	3. cíl	9	9	10	10
Plnění plánovaná alokace v %		76,39	102,00	98,73	102,01
Počet projektů		83 785	5 233	99 749	-
Průměrná alokace na 1 projekt v €		248 895,10	1 973 292,15	645 831,20	-
Průměrná alokace na OP v €		1 303 354 738,16	618 367 445,68	3 262 487 249,80	1 669 289 687,99
Získaná alokace/počet obyvatel v €		1 980,69	2 167,30	1 673,97	2 197,02
Průměrný počet projektů na OP		3642,83	313,37	4 987,45	-

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce operačních programů realizovalo Polsko. Využilo celkem 16 ROP, a tedy vykazuje velkou míru decentralizace rozhodování v regionálním rozvoji. Tematické OP drželo na nízké úrovni a více se zaměřovalo na konkrétní lokální potřeby jednotlivých regionů. Nejvíce Tematických OP vytvořilo Slovensko, ale s tím, že regionální OP vytvořilo pouze jeden s působností na celém území. Tato celoplošná působnost nemůže s důsledností pokrýt detailní lokální a místní potřeby.

Všechny zkoumané země také vykazují velký počet přeshraničních programů, EU se zde snaží navazovat spolupráci ve všech oblastech, všemi směry, bez ohledu na národnost a lokalitu státu. Přeshraniční spolupráce je velmi důležitým faktorem koheze EU.

Nejvíce z plánované finančních alokace vyčerpalo Maďarsko, dokonce čerpalo nad rámec předpokládané alokace o 2,01 %. Z této aktivity by se mělo velmi učit Česko, které je ve velké ztrátě. ČR vytvořila a realizovala projekty pouze za 76,39 % předpokládané alokace.

Nejvíce projektů realizovalo Polsko – téměř 100 tisíc, naopak Slovensko pouhých 5 233. Otázkou však je, která země vykazuje vyšší kvalitu realizovaných projektů? Polsko jasně deklaruje záměr decentralizace a rozhodování na velmi nízké úrovni, s realizací projektů postupuje co nejbliže k občanům, kteří mají z výsledků projektů největší přínos. Na druhou stranu kontrola takového počtu projektů musí být značně náročná a zdlouhavá. Do jaké míry probíhala kontrola realizace je však otázkou.

ČR vykazuje nejnižší alokaci na projekt – tuto výši ovlivňuje jednak nízké čerpání, jednak velké množství podpořených projektů.

Maďarsko a v těsném závěsu Slovensko získalo nejvyšší finanční částku na jednoho obyvatele své země. Každý jejich občan získal profit z podpořených projektů okolo 2 tisíc €. V tomto ohledu nejsou rozdíly mezi jednotlivými státy nijak výrazné. Můžeme říci, že získané alokace v poměru na jednoho obyvatele jsou spravedlivě navržené Evropskou komisí tak, aby zajistili rovnoměrný ekonomický a sociální růst v navzájem srovnatelných státech jako je V4. Protože pokud tyto státy porostou rovnoměrně vzhledem ke své vzájemné provázanosti, bude kvalitativně vyvážená i jejich vzájemná spolupráce, podpora a aktivity.

Celkově je souhrnné čerpání zemí V4 srovnatelné, až na velmi nízký počet alokovaných peněz v ČR. Během prvního celého sedmiletého PO jsme si mohli ověřit, že státy jsou schopné řídit celou řadu projektů, v různých oblastech – jak místně, tak odborně a zájmově.

V jakém poměru byly využívány čerpané finance vzhledem k rozvojovým aktivitám, se můžeme podívat v následující tabulce č. 29. Ta spojuje v jednotlivé oblasti rozvoje ty operační programy, jejichž cílem byly obdobné spolu související výsledky. Ne všechny operační programy jsou v následující tabulce zahrnuté, tudíž součet alokací a procent, které zaujmají na celkové čerpané alokaci, nedá dohromady 100% částky.

Oblasti rozvoje jsou stanoveny souhrnně za všechny 4 státy, ne dle jejich cílů v NSRR, protože ty se navzájem značně liší.

Opět výkaz Maďarska je velmi omezený vzhledem k nedostatku informací.

Dále vidíme, že každá rozvojová oblast má 3 řádky, ty zobrazují v uvedeném pořadí: 1. celkovou alokovanou sumu daného rozvojového faktoru, 2. počet realizovaných projektů v dané oblasti, 3. procento, které zaujímá použitá alokace na celkové alokované sumě za daný stát.

Tabulka 29: Poměr čerpání v rozvojových oblastech V4

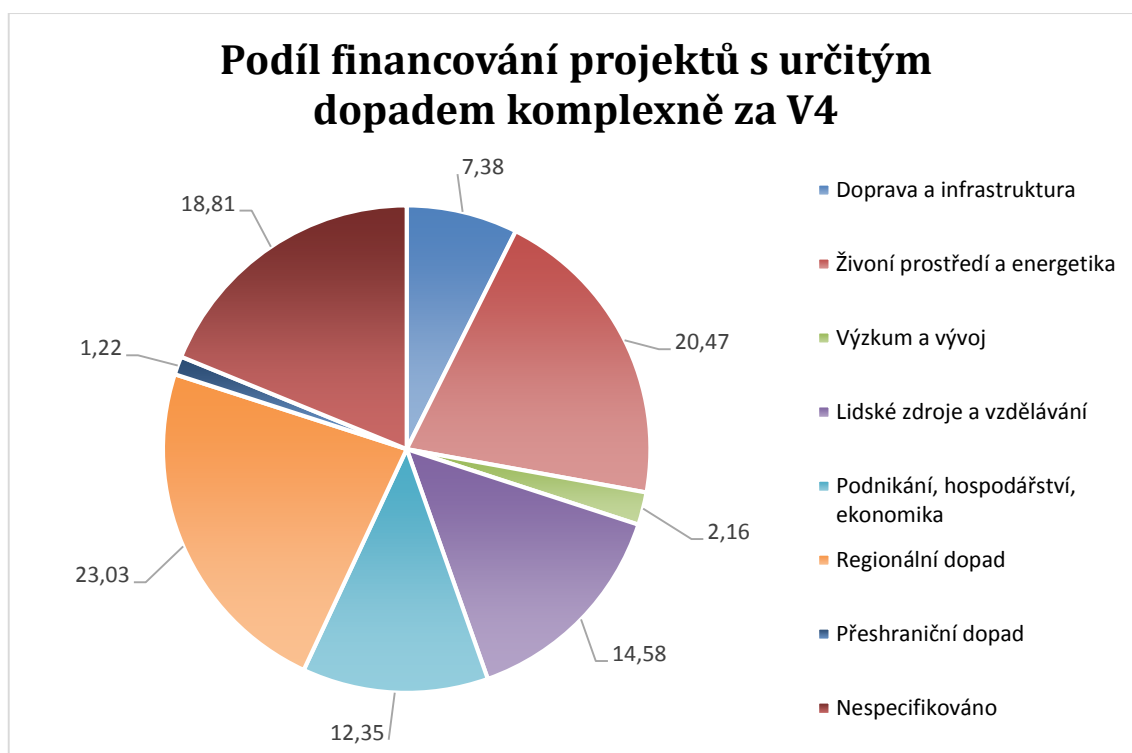
Oblast rozvoje	ČR	SK	PL	HU
Doprava a infrastruktura	3 852 900 229,15	4 905 302 674,55	-	-
	161	104	-	-
	18,48 %	42,21 %	-	-
Životní prostředí	3 171 171 595,21	1 910 917 196,52	19 189 538 484,24	-
	17 725	814	420	-
	15,21 %	16,44 %	29,79 %	-
Výzkum a vývoj	1 846 812 893,96	719 391 354,26	-	-
	176	366	-	-
	8,86 %	6,19 %	-	-
Lidské zdroje a vzdělávání	3 144 907 870,53	2 377 531 585,70	11 773 409 338,00	-
	17 414	894	47 873	-
	15,08 %	20,46 %	18,28 %	-
Podnikání, hospodářství, ekonomika	3 449 750 349,49	1 005 035 705,84	10 186 030 644,00	-
	11 431	1 782	20 410	-
	16,54 %	8,65 %	15,81 %	-
Regionální dopad	3 335 160 703,78	701 884 719,32	23 272 034 880,69	-
	27 260	1 273	31 046	-
	15,99 %	6,04 %	36,12 %	-
Přeshraniční dopad	492 267 673,8	128 918 231,65	529 271 649,02	294 849 746,01
	1 262	721	786	759
	2,36 %	1,11 %	0,82 %	1,36 %

Zdroj: vlastní zpracování

Projekty realizované v uvedených oblastech mají omezený dopad, ale velký potenciál pro růst a rozvoj řešené oblasti. Velký rozdíl je v množství projektů realizovaných v oblasti životního prostředí, kde ČR výrazně převládá v kvantitě. ČR má u většiny oblastí okolo 16 % alokovaných prostředků a dbá na vyrovnanost dotovaných oblastí. Naopak Polsko klade velký důraz na kvalitu a ochranu životního prostředí a projekty s regionálním dopadem, které lépe vystihují konkrétní potřeby obyvatelstva. Slovensko dominantně nejvíce financí vkládá do obnovy a posílení dopravní infrastruktury. Druhou nejpodporovanější oblastí je na Slovensku i v Polsku oblast lidských zdrojů a vzdělávání sociální infrastruktury.

K dokonalejšímu vysvětlení uvedené tabulky č. 29 slouží následující graf č. 13, který zobrazuje uvedené podíly v jednom koláčovém zobrazení spolu s uvedenými podíly za celou V4.

Graf 13: Podíl financí alokovaných na jednotlivé rozvojové oblasti s různým dopadem za celou V4

Zdroj: tabulka č. 29 této práce, vlastní zpracování

V rámci V4 jsou nejvíce podporovány aktivity a projekty s regionálním dopadem, týkající se oblastí cestovního ruchu, místní infrastruktury, úpravy městských částí, obnovy sídlišť, místního vzdělávání a sociálních služeb. Velký důraz je také kladen na kvalitu životního prostředí, využívání obnovitelných zdrojů, revitalizaci vodních toků a moderní a ekologickou energetickou síť.

Oblastí, která zaručuje potenciální kvalitní růst a rozvoj země, jsou lidské zdroje a jejich neustálé zkvalitňování, proškolení a informování. Mezi často realizované projekty patří výuka cizích

jazyků, kreativní výroby a workshopy, zavádění moderních technologií do podniků s následným zaškolením zaměstnanců, modernizace výuky a výukových materiálů ve školství, podpora a rozvoj podnikatelských aktivit u žáků základních škol – orientace na řemeslné aktivity apod.

Česká republika plně realizuje své cíle stanovené v NSRR – programy, které se dají jasně zařadit do některého ze strategických cílů, po nasčítání poměrů čerpání vykazují dohromady 92,52 % (viz předcházející tabulka č. 29). Toto zařazení je na jednu stranu velmi omezené, nicméně na druhou se jedná o tvorbu projektů, která zřetelně deklaruje naplňování strategických cílů.

Nejrealizovanějším cílem NSRR je v podání ČR cíl č. 3. Atraktivní prostředí (Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí a zlepšení dostupnosti dopravou) – je na něj vynakládáno nejvíce finančních prostředků, celkem 33,69 % z celkového počtu dotací.

Ve Slovenském podání je nadpoloviční většina financí realizována v cíli 1. Infrastruktura a regionální dostupnost, kde jsou strategickými prioritami regionální infrastruktura, environmentální infrastruktura a ochrana životního prostředí, dopravní infrastruktura a veřejná osobní doprava, modernizace zdravotnické infrastruktury. Podíl financí v tomto cíli je 64,69 %.

Polská republika má nejvíce členěné a podrobně rozepsané cíle NSRR. V rámci přidělování dotací je kladen největší důraz na cíl č. 5. Zvýšení konkurenceschopnosti polských regionů a předcházení jejich sociální, ekonomické a územní marginalizaci. D tohoto cíle proudí 36,94 % celkových finančních objemů získávaných z EU.

U Maďarska nelze specifikovat, který cíl je nejpodporovanější.

ZÁVĚR

Téměř jako každá věc mají i programovací období své bezpochybné výhody i nevýhody. Při čerpání prostředků také vznikají určité problémy v čerpání či dokonce bariéry. Otázkou však je, zda je postup/systém čerpání „špatně“ nastaven, nebo žadatelé některá pravidla přehlížejí či ignorují.

V rámci předvstupního programovacího období byly chyby především začátečnické, nicméně jak na straně žadatelů (zpracování žádosti žadatelům/příjemcům přišlo příliš složité a administrativně náročné), tak na straně úředníků (podávány byly neúplné a zkreslující informace, kontrolní orgány se potýkaly s nedostatkem proškolených pracovníků). Také banky neměly prozatím žádnou zkušenost se spolufinancováním evropských projektů.

Tyto počáteční chyby byly již v tomto proběhlém programovacím období překonány a cíle stanovené v Národních strategických referenčních rámcích jednotlivých států byly svědomitě plněny a podporovány.

Nejvíce státy Visegradské čtyřky realizovaly projekty v oblasti rekonstrukce a budování nových dopravních infrastruktur a v ochraně životního prostředí. Tyto dvě oblasti jsou velmi důležité a podnětné pro další rozvoj a růst těchto států. Nejdříve je potřeba obnovit a zkvalitnit formu přepravy a následně pak může docházet k navyšování podpor v konkurenceschopnosti podnikání a vzdělávání.

Problém, který tkví ve výsledcích práce je, že většina programů v současné době ještě dobíhá, proto agentury a odpovědné regionální rady budou data v brzké budoucnosti znovu kompletně aktualizovat. Nemají tedy eminentní zájem na svých stránkách poskytovat čerstvé informace.

Cílem této práce je tedy předběžně analyzovat čerpání OP v jednotlivých zemích V4 a nastínit jejich situaci v době, kdy ještě některé program vyhlášují poslední výzvy pro co nejvyšší pročerpání svých „evropských financí“. Až po úplném skončení všech projektů a jejich proplacení můžeme s jistotou tvrdit, jak byly které programy a země v alokování úspěšné.

Hlavním výsledkem práce je sumarizace dat. Takováto data nejsou zatím nikde pohromadě v jednom dokumentu. Prozatím nejsou data sumarizována ani pro jeden stát a jeho operační programy dohromady, natož pro 4 státy Visegradské skupiny.

Na základě získaných dat pak byla provedena jednoduchá analýza za každý jednotlivý stát a následně komparace všech 4 států dohromady.

Při hodnocení stanovených hypotéz jsme plně uspěli. Množství alokovaných finančních prostředků ve státech V4 je přibližně stejné. Státy jsou si jak geograficky, tak ekonomicky velmi blízké a i jejich podpora v EU je srovnatelná. Jejich blízkost a srovnatelnost také dokazuje, že všechny země nejvíce podporují srovnatelnou oblast, jak již bylo výše změno.

V analýze se také nacházejí státy, které nemají dočerpány všechny finanční prostředky – je jimi Česká republika a velmi těsně Polská republika. Naopak Maďarsko a Slovensko byly v čerpání natolik aktivní, že i přes pohyb směnných kurzů a navyšování cílových částek vyčerpaly více, než měly v počátku v NSRR stanoveny.

V následujícím programovacím období bychom měli zapojit síly a snažit se co nejvíce využívat nabízených financí, nicméně s rozmyslem.

Po velmi úspěšné éře projektů v infrastruktuře cestovního ruchu by měli nastoupit podnikatelé a více realizovat projekty v podpoře vzdělávání zaměstnanců, výzkumu a vývoji v podnikání. Přeci jenom je to již 11 let, co jsme členem Evropské unie. Za tu dobu jsme získali mnoho potřebného pro tvrdý a fyzický rozvoj, nyní je řada na rozvoji měkkém a duševním.

Summary

Almost like everything the programming periods have their advantages and disadvantages. While drawing finance also arise some problems or even barriers. But the question is whether the procedure/system of drawing is „wrong“ set or some applicants overlook or ignore the rules.

Within the pre-accession programming period were errors was primary beginners, however, both the applicants (application processing by applicants/recipients came too complex and administratively demanding) and on the part of officials (submitted was incomplete and misleading information, the supervisors were faced with a lack of trained staff). Also, banks weren't so far no experience with co-financing of European projects.

These initial errors were already in the antecedent programming period overcome and surpassed the targets set in the National Strategic Reference Frameworks individual states were faithfully executed and supported.

Visegrad states most undertaken projects in the reconstruction and building new transport infrastructure and environmental protection. These two areas are very important and challenging for further development and growth of these countries. First you need to restore and improve the transportation form and may then lead to increasing the competitiveness of business support and training.

The problem which lies in the results of the work is that most of the programs currently still coasting, and therefore the agency and responsible regional councils will data completely updated in the near future again. They have no vested interest keep their website fresh.

The aim of this work is to analyse pre-pumping drawing from operational programmes in individual countries V4 and outline their situation at a time when even some program announced last call for the highest drawing its “European finance”. After full completion of all projects and their payment we can say with certainty, as what programs and countries in allocating successful.

The main result of this work is to summarize the data. Such data aren't yet anywhere together in one document. So far no data summarized for either the state and its operational programs together, let alone four Visegrad states.

Based on the data was conducted a simple analysis for each individual state and the subsequent comparison of all four countries combined. In the evaluation of the hypotheses we have fully succeeded. The amount of funds allocated in the V4 countries is about the same. States are both – geographically and economically very close and even their support in the EU is comparable.

Their proximity and comparability also shows that all countries most supportive of comparable area, as noted above changes.

The analysis also found states that do not have exhaustion of all funds – the Czech Republic and Poland very closely. Conversely, Hungary and Slovakia were pumping so active that despite fluctuations in Exchange rates and increase the target amounts more exhausted than they had initially set out in the NSRF.

In the next programming period should involve forces and try to get the most benefit offered finance, however wisely.

After a very successful era infrastructure projects to support staff training, research and development in business. After all, it's been 11 years since we joined the European Union. During that time we have gained a great deal of hard and physical development, now it's soft and mental development.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

Literatura:

Chvojková, Anna, & Květoň, Viktor a kol. (2007). *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 – 2013*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku.

Kolařík, Petr, & Tomešová, Jana, & Šumpela, Vít (2013). *Komparace systému řízení intervencí v České republice, Polské republice a Maďarsku*. Regionální studia. (01, 2013)

Nový, Michal (2013). *Politický regionalismus v zemích Visegrádské čtyřky: pojem, východiska, vysvětlení*. Regionální studia. (02, 2013)

Vilamová, Šárka (2004). *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. Praha: GRADA Publishing, a. s.

Vilamová, Šárka (2005). *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*. Praha: GRADA Publishing, a. s.

ZÁKON Č. 539/2008 Z. Z., O PODPORE REGIONÁLNÉHO ROZVOJA (2008)

Zahradník, Petr (2003). *Vstup do Evropské unie – přínosy a náklady konvergence*. Praha, C. H. Beck

Internetové zdroje:

Agentúra MŠVVŠ SR. (2015a). *OP Výzkum a vývoj*. Dostupné z: <http://www.asfeu.sk/operacny-program-vyskum-a-vyvoj/>

Agentúra MŠVVŠ SR. (2015b). *OP Vzdelání*. Dostupné z: <http://www.asfeu.sk/operacny-program-vzdelavanie/>

Businessinfo.cz. (2014) Polsko: *Zahraniční obchod země*. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/polsko-zahranicni-obchod-zeme-19066.html>

Centrum ekonomických studií. (2013). Dostupné z: http://www.vsem.cz/data/data/ces-soubory/rocenka/Konkurencni_schopnost_2011_2012.pdf

creating the future. (2015a). *OP Přeshraniční spolupráce SK - Rakousko*. Dostupné z: <http://www.sk-at.eu/>

creating the future. (2015b). *OP Maďarsko - Rakousko*. Dostupné z: <http://www.at-hu.net/at-hu/en/index.php>

CzechInvest. (2015). *Operační program Podnikání a inovace*. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/podnikani-a-inovace>

CZ-PL. (2015). *OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko*. Dostupné z: <http://www.cz-pl.eu/>

Česká národní banka. (2014). *Dohání nás Slovensko díky euru?* Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/blog_cnb/singer.html#29_ledna_2014.

Český statistický úřad. (2014). Dostupné z: <http://www.czso.cz/>

Dél-Dunántúli. (2015). *ROP Del-dunantuli*. Dostupné z: <http://www.deldunantul.eu>

EFRE. (2015). *OP Přeshraniční spolupráce Polsko - Mecklenburg*. Dostupné z: <http://www.interreg4a.info/index.php?id=7>

ENPI Cross-border Cooperation Programme. (2015). *Nástroj evropského sousedství a partnerství*. Dostupné z: <http://www.huskroua-cbc.net/en>

ESPON 2013. (2015). *OP ESPON 2013*. Dostupné z: http://www.espon.eu/main/Menu_Projects

Euroinfo.sk. (2014). *Rozpočet EU*. Dostupné z: www.euroinfo.gov.sk/rozpocet-europskej-unie/.

Europa. (2015). *Evropské sousedství a partnerství*. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/external_relations/relations_with_third_countries/eastern_europe_and_central_asia/r17104_cs.htm

European Central Bank. (2014). *Evropská centrální banka*. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.en.html>

European Commission, Eurostat. (2011). Dostupné z: epp.eurostat.ec.europa.eu

European Commission. (2014a). *Regionální politika*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/index_cs.cfm.

European Commission. (2014b). *OP Doprava*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/hungary/operational-programme-transport-5

European Commission. (2015c). *OP Sociální infrastruktura*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/hungary/operational-programme-social-infrastructure

European Commission. (2015d). *OP Životní prostředí a energie*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/hungary/operational-programme-environment-and-energy

European Commission. (2015e). *OP Elektronizace veřejné správy*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/hungary/operational-programme-electronic-public-administration

European Commission. (2015f). *OP Implementace*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/hungary/operational-programme-implementation

- European Commission. (2015g). *ROP Západní nížina*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/hungary/operational-programme-west-pannon
- European Commission. (2015h). *ROP Közep-dunantuli*. Dostupné z: <http://www.kdrfu.hu/hu/palyazatok/akcioterv>
- European Commission. (2015i). *ROP Eszak*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/hungary/operational-programme-north-hungary
- European Commission. (2015j). *ROP Eszak-alfoldi*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/hungary/operational-programme-north-great-plain
- European Commission. (2015k). *ROP Dél-alfoldi*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/hungary/operational-programme-south-great-plain
- European funds portal. (2015a). *OP Infrastruktura a životní prostředí*. Dostupné z: <http://www.pois.2007-2013.gov.pl/english/Strony/Seechangesinprogress.aspx>
- European funds portal. (2015b). *OP Inovační hospodářství*. Dostupné z: <http://www.poig.2007-2013.gov.pl/Strony/default.aspx>
- European funds portal. (2015c). *OP Rozvoj východního Polska*. Dostupné z: <http://www.polskawschodnia.2007-2013.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>
- European Investment Bank. (2014). *Evropská investiční banka*. Dostupné z: <http://www.eib.org/>
- European Investment Fund. (2014). *Evropský investiční fond*. Dostupné z: <http://www.eif.org/>
- European social fund. (2015). *OP Lidský kapitál*. Dostupné z: <http://www.efs.2007-2013.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/Strony/default.aspx>
- European territorial co-operation Austria-Czech republic 2007-2013. (2015). *OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko*. Dostupné z: http://www.at-cz.eu/at-cz/cz/3-1-4_prioritni.php

Euroskop.cz. (2014a). *Víceletý finanční rámec*. Dostupné z: www.euroskop.cz/8904/sekce/vicelety-financni-ramec/

Euroskop.cz. (2014b). *Regionální politika*. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9196/sekce/regionalni-politika-2007-2013/>

Euroskop.cz. (2014c). *Reforma rozpočtu EU*. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/gallery/40/12009-30_10_reforma_rozpoctu.pdf

Euroskop.cz. (2014d). *Evropský fond regionálního rozvoje*. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>

Euroskop.cz. (2014e). *Regionální politika*. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>

Euroskop.cz. (2014f). *Finanční prostředky politiky soudržnosti*. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>

Evropské strukturální a investiční fondy. (2014a). *Historie regionální politiky EU*. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Regionalni-politika-EU-2004-2006>

Evropské strukturální a investiční fondy. (2014b). *Iniciativy společenství*. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Iniciativy-Spolecenstvi>

Evropské strukturální a investiční fondy. (2015a). *Technická pomoc*. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/op-technicka-pomoc/Uvodni-strana>

Evropské strukturální a investiční fondy. (2015b). *Integrovaný operační program*. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/Integrovaný-OP/O-programu>

Evropské strukturální a investiční fondy. (2015c). *OP Mezuregionální spolupráce*. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/INTERREG-IVC>

Evropská komise. (2015a). *OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/atlas/programmes/2007-2013/crossborder/operational-programme-czech-republic-germany

Evropská komise. (2015b). *OP Střední Evropa*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/atlas/programmes/2007-2013/crossborder/operational-programme-central-europe

Evropský sociální fond v ČR. (2014). *Evropský sociální fond*. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>

Evropský sociální fond v ČR. (2015). *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost*. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>

Fundusze Europejskie. (2015). *ROP Malopolské vojvodství*. Dostupné z: <http://www.fundusze20072013.malopolska.pl/mrpo/Strony/default.aspx>

Grabmüllerová, Daniela (2009). *Územní soudržnost*. Získané z: http://www.uur.cz/images/publikace/uur/2009/2009-05/02_uzemni.pdf

Halásková, Martina (2010). *Zhodnocení veřejné správy v zemích visegrádské skupiny (V4)*. Dostupné na: https://dspace.upce.cz/bitstream/10195/38514/1/HalaskovaM_ZhodnoceniVerejne_2010.pdf

Hungary-Serbia. (2015). *OP Maďarsko - Srbsko*. Dostupné z: <http://www.hu-srb-ipa.com/en/program-objectives-and-priorities>

Hungary-Croatia. (2015). *OP Maďarsko - Chorvatsko*. Dostupné z: <http://www.hu-hr-ipa.com/en/priorities>

Hungary-Romania. (2015). *OP Maďarsko - Rumunsko*. Dostupné z: http://www.huro-cbc.eu/en/objectives_and_priorities/

Informatizacia.sk. (2015). *OP Informační společnost*. Dostupné z: <http://www.informatizacia.sk/opis/598s>

INTERACT II. (2015). *OP INTERACT II*. Dostupné z: http://www.interact-eu.net/about_us/about_interact/22/2911

Kasáková, Zuzana (2009). *Access to information relating to EU structural funds and implementation systém in Czech Republic*. Europeum. Získáno z: <http://www.europeum.org/doc/pdf/897.pdf>

Lietuva Polska. (2015). *OP Polsko - Litva*. Dostupné z: <http://www.lietuvapolska.eu/index.php?2869311610>

Lubuski regionalny program operacyjny na lata 2007-2013. (2015). *ROP Lubušké vojvodství*. Dostupné z: <http://www.lrpo.lubuskie.pl/>

MAGYARORSZÁG ALAPTÖRVÉNYE, (2011). Dostupné na: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=140968.248458

MF ČR a ČNB (2011). *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s Eurozónou*. Dostupné na: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategicke_dokumenty/download/maastricht_vyhodnoceni_2011.pdf

Michálková, Irena (2008). *Analýza absorpční kapacity mikroregionu*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Dostupné na: http://is.muni.cz/th/26861/esf_b/

MMM (2009). Dostupné na: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/P/Programovací-období>

Ministerstvo Hospodářství SR. (2015). *OP Konkurenceschopnosť a hospodársky růst*. Dostupné z: <http://www.economy.gov.sk/programove-obdobie-2007---2013-6117/127802s>

Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny SR. (2015). *OP Zaměstnanost a sociální inkluze*. Dostupné z: <http://www.esf.gov.sk/new/index.php?SMC=1&id=1958>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2014). *Visegradský fond*. Dostupné z: (<http://www.msmt.cz/mladez/mezinarodni-visegradsky-fond>)

Moj region v Europie. (2015). *ROP Kujavsko-Pomořské vojvodství*. Dostupné z: <http://www.mojregion.eu/regionalny-program-operacyjny-województwa-kujawsko-pomorskiego/aktualnosci.html>

Národní portál pro evropský výzkum. (2014). *Visegradský fond*. Dostupné z: <http://www.evropskyvyzkum.cz/cs/nastroje-spoluprace/mezinarodni-programy-podpory/ivf>

NUTS II. Severozápad. (2015). *ROP Severozápad*. Dostupné z: <http://www.nuts2severozapad.cz/>

Operačný program Bratislavský kraj. (2015). *OP Bratislavský kraj*. Dostupné z: www.opbk.sk

Operační program Doprava. (2015). *Operační program Doprava*. Dostupné z: <http://www.opd.cz/cz/uvod>

Operační program Praha Adaptabilita. (2015). *OP Praha Adaptabilita*. Dostupné z: <http://www.prahafondy.eu/cz/oppa.html>

Operační program Praha Konkurenceschopnost. (2015). *OP Praha Konkurenceschopnost*. Dostupné z: <http://www.prahafondy.eu/cz/oppk/dokumenty/operacni-program.html>

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace. (2015). *Operační program Výzkum a vývoj pro inovace*. Dostupné z: <http://www.opvavpi.cz/>

Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost. (2015). *Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost*. Dostupné z: <http://www.op-vk.cz/>

Operační program Zdravotnictví. (2015). *OP Zdravotnictví*. Dostupné z: <http://opz.health-sf.sk/>

Operační program Životní prostředí. (2015). *Operační program Životní prostředí*. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/>

Operační program Životní prostředí. (2015). *OP Životní prostředí*. Dostupné z: <http://www.opzp.sk/>

Pályázati Portál. (2015). *OP Hospodářský rozvoj*. Dostupné z: http://eupalyazatiportal.hu/gop_programleiras/

Patriaonline. (2013). *Maďarsko zřejmě nebude mít euro ještě nejméně deset let*. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2384290/orban-madarsko-zrejme-nebude-mit-euro-jeste-nejmene-deset-let.html>

PL-BB 2007-2013. (2015). *OP Přeshraniční spolupráce Polsko - Brandenburg*. Dostupné z: <http://pl.plbb.eu/index/>

Pomorze Zachodnie. (2015). *ROP Západopomořanské vojvodství*. Dostupné z: http://rpo2007-2013.wzp.pl/rpo/informacje_dla_wnioskodawcow/p-r-m-a-24400/lista_projektow_dofinansowanych.htm

Pražský studentský summit. (2014). *Partnerství V4*. Dostupné z: www.studentsummit.cz

PL-SK 2007-2013. (2015). *OP Přeshraniční spolupráce SK - Polsko*. Dostupné z: <http://sk.plsk.eu/index/>

PREDPIS Č. 438/2004 Z. Z., VYHLÁŠKA ŠTATISTICKÉHO ÚRADU SLOVENSKEJ REPUBLIKY, KTOROU SA VYDÁVÁ KLASIFIKÁCIA ŠTATISTICKÝCH ÚZEMNÝCH JEDNOTIEK, (2004)

Dostupné na: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-438>

Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika-Slovenská republika 2007-2013. (2015). *OP Přeshraniční spolupráce SK - HU*. Dostupné z: <http://www.husk-cbc.eu/sk/>

Program regionalny dla rozwoju Mazovsz. (2015). *ROP Mazovské vojvodství*. Dostupné z: <http://rpo.mazovia.pl/content/regionalny-program-operacyjny-wojew%C3%B3dztwa-mazowieckiego-2007%E2%80%932013>

Program Regionalny narodowa strategia spójności. (2015). *ROP Lublinské vojvodství*. Dostupné z: <http://www.rpo.lubelskie.pl/front/page/get/52/>

Prorégio. (2015). *ROP Kozep*. Dostupné z: <http://www.kozpontiregio.hu>

Reflex.cz. (2013). *Nechceme zpátky korunu, říkají Slováci po pěti letech eura*. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/52668/nehceme-zpatky-korunu-rikaji-slovaci-po-peti-letech-eura.html>

Regionální operační program. (2015). *ROP*. Dostupné z: <http://www.ropka.sk/>

Regionální operační program Jihovýchod. (2015). *ROP Jihovýchod*. Dostupné z: <http://www.jihovychod.cz>

Regionalny program. (2015). *ROP Lodzské vojvodství*. Dostupné z: http://www.rpo.lodzkie.pl/wps/wcm/connect/rpo/rpo/strona_glowna/

Regionalny Program Operacyjny. (2015). *ROP Dolní Slezsko*. Dostupné z: <http://rpo.dolnyslask.pl/index.php?id=1252>

Regionalny program operacyjny Podlaskiego. (2015). *ROP Podleské vojvodství*. Dostupné z: <http://www.rpowp.wrotapodlasia.pl>

Regionalny program operacyjny Warmia i Mazury. (2015). *ROP Varmijsko-Mazurské vojvodství*. Dostupné z: http://rpo.warmia.mazury.pl/index.php?page=dzial&dzial_id=241

Regionalny program operacyjny województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. (2015). *ROP Podkarpatské vojvodství*. Dostupné z: <http://rpo2007-2013.podkarpackie.pl/84>

Regionální operační program Střední Čechy. (2015). *ROP Střední Čechy*. Dostupné z: <http://www.ropstrednicechy.cz/index.php>

Regionální rada Jihozápad. (2015). *ROP Jihozápad*. Dostupné z: <http://www.rr-jihozapad.cz/>

Regionální rada Moravskoslezsko. (2015). *ROP Moravskoslezsko*. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/>

Regionální rada Severovýchod. (2015). *ROP Severovýchod*. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/>

Regionální rada Střední Morava. (2015). *ROP Střední Morava*. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/file/498/>

Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády České republiky (2014). *Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech*. Dostupné na: http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/analyzy-EU/SEZUV-2014-1_Ekonomicke_vyhodnoceni_clenstvi_Ceske_republiky_v_EU_po_deseti_let.pdf

Serwis Regionalnego programu. (2015). *ROP Slezské vojvodství*. Dostupné z: http://rpo.slaskie.pl/?grupa=1&art=1130167451&id_m=138

SI-HU. (2015). *OP Přeshraniční spolupráce Maďarsko - Slovinsko*. Dostupné z: http://www.si-hu.eu/start_en

SK-CZ. (2015). *OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko*. Dostupné z: <http://www.sk-cz.eu/sk/uvodna-stranka/programova-dokumentacia/>

SNPL 2007-2013. (2015). *OP Polsko - Saxony*. Dostupné z: <http://www.sn-pl.eu/pl/aktuelles/index.jsp>

South Baltic programme. (2015). *Jižní Baltik*. Dostupné z: <http://en.southbaltic.eu/index/>

Společná strategie územního rozvoje států V4+2, (2010). Získáno z: <http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/metodicke-prirucky-a-publikacni-materialy/2014/spolecna-strategie-v4-plus2-tisk.pdf>

Štatistický úrad Slovenskej republiky. (2014). Dostupné z: <http://slovak.statistics.sk/>

Transparency international (2014). Dostupné na: http://www.transparency.cz/wp-content/uploads/2014_CPI_Brochure_EN.pdf

Telecom. (2015). *OP Doprava*. Dostupné z: <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=17111>

Urząd marszalkowski województwa pomorskiego. (2015). *ROP Pomorskie województwo*. Dostupné z: <http://dpr.wrotapomorza.pl/pl/aktualnosci>

Úřad vlády ČR (2014). Dostupné na: http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/analyzy-EU/SEZUV-2014-1_Ekonomicke_vyhodnoceni_clenstvi_Ceske_republiky_v_EU_po_deseti_let.pdf

Úřad vlády Slovenské republiky. (2015). *OP Technická pomoc*. Dostupné z: <http://www.vlada.gov.sk/operacny-program-technicka-pomoc/>

USTAWA O PROWADZENIU ZASADNICZEGO TRÓJSTOPNIOWEGO PODZIAŁU TERYTORIALNEGO PAŃSTWA, DZ. U. 1998 NR 96 POZ. 603, (1998). Dostupné na: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19980960603>

USTAWA O SAMORZĄDZIE GMINNYM, DZ. U. Z 1990 R. NR 16, POZ. 95, (1990). Dostupné na: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19900160095>

USTAWA O SAMORZĄDZIE POWIATOWYM, ZD. U Z 1998 R. NR 91, POZ. 578, (1998).
Dostupné na: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19980910578>

USTAWA O SAMORZĄDZIE WOJEWÓDZTWA, DZ. U. Z 1998 R. NR 91, POZ 576, (1998).
Dostupné na: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19980910576>

ÚSTAVA ČR (1992). Dostupné na: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

ÚSTAVA SK (1992). Dostupné na: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/1992-460#f5283665>

Visegradská deklaráce (1991). *Deklarace o spolupráci České a Slovenské Federativní republiky a Maďarské republiky na cestě evropské integrace*. Získáno z: <file:///C:/Users/V%C4%9Brka/Downloads/deklacz.pdf>

Visegrad group. (2014a). *V4*. Dostupné z: www.visegradgroup.eu

Visegrad group. (2014b). *Historie V4*. Dostupné z: www.visegradgroup.eu

Visegrad group. (2014c). *Příjmy rozpočtu V4*. Dostupné z: www.visegradgroup.eu

Wielkopolski regionalny program operacyjny na lata 2007-2013. (2015). *ROP Velkopolské vojvodství*. Dostupné z: <http://www.wrpo.wielkopolskie.pl/?view=featured>

www.pehe.cz. (2014). *Absorpční kapacita*. Dostupné z: www.pehe.cz

ZÁKON Č. 221/1996 Z. Z., O ÚZEMNOM A SPRÁVNOM USPORIADANÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY (1996). Dostupné na: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/1996-221>

ZÁKON Č. 248/2000 SB., O PODPOŘE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE (2000). Dostupné na: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=2&idBiblio=49565&nr=248~2F2000&rpp=15#local-content>

Zarząd Województwa Opolskiego. (2015). *ROP Opolské vojvodství*. Dostupné z: <http://rpo.opolskie.pl/rpo/index.php?id=7151>

Zarząd województwa Świątokrzyskiego. (2015). *ROP Svatokřížské vojvodství*. Dostupné z: http://www.rpo-swietokrzyskie.pl/data/Pliki/25_rpo.pdf

Zet.cz. (2014). *Polsko odložilo zavedení eura*. Dostupné z: <http://www.zet.cz/tema/polsko-odloilo-zaveden-eura-do-eurozny-vstoup-nejdve-po-roce-2020-3283>.

Ziel3 – Cíl3. (2015). *OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko*. Dostupné z: <http://www.ziel3-cil3.eu/cs/programm/index.jsp>

Zimmermannová, Lucie, & Brown, Lenka (2012). *Problematika čerpání prostředků ze strukturálních fondů v České republice: překážky limitující plynulé čerpání z fondů*. Získáno z: http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/fewpp_article-cerpani-SF-zimmermannova-brown.pdf

2011. ÉVI CLXXXIX. TÖRVÉNY MAGYARORSZÁG HELYI ÖNKORMÁNYZATAIRÓL, (2011). Dostupné na: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139876.283323

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Rozdělení finančních prostředků regionální politiky	20
Graf 2: Pročerpánost OP v ČR v poměru k alokaci.....	60
Graf 3: Poměr počtu realizovaných projektů v rámci jednotlivých OP v ČR.....	60
Graf 4: Čerpání finančních prostředků ČR v 3. cíli RP v poměru k alokaci.....	61
Graf 5: Pročerpánost OP v SK v poměru k alokaci	69
Graf 6: Poměr počtu realizovaných projektů v rámci jednotlivých OP v SK v 1. a 2. cíli RP	70
Graf 7: Čerpání finančních prostředků SK v 3. cíli RP v poměru k alokaci	70
Graf 8: Pročerpánost OP v PL v poměru k alokaci.....	79
Graf 9: Poměr počtu realizovaných projektů v rámci jednotlivých OP v PL v 1. a 2. cíli RP	80
Graf 10: Čerpání finančních prostředků PL v 3. cíli RP v poměru k alokaci	81
Graf 11: Pročerpánost OP v HU v poměru k alokaci.....	88
Graf 12: Čerpání finančních prostředků HU v 3. cíli RP v poměru k alokaci.....	89
Graf 13: Podíl financí alokovaných na jednotlivé rozvojové oblasti s různým dopadem za celou V4	94

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Tvorba kvalitní strategie.....	48
Obrázek 2: NUTS II. v České republice	50
Obrázek 3: NUTS II. v Slovenské republice.....	62
Obrázek 4: NUTS II. v Polské republice	71
Obrázek 5: NUTS II. v Maďarsku	82

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: NUTS v zemích V4	10
Tabulka 2: Skladba rozpočtu EU	14
Tabulka 3: Rozloha zemí V4.....	25
Tabulka 4: Příjmy rozpočtu IVF.....	28
Tabulka 5: Úzmení členění ČR.....	30
Tabulka 6: Územní členění SK	31
Tabulka 7: Územní členění PL	33
Tabulka 8: Územní členění HU.....	34
Tabulka 9: Reálie ČR	37
Tabulka 10: Reálie SK.....	39
Tabulka 11: Reálie PL.....	40
Tabulka 12: Reálie HU	42
Tabulka 13: Porovnání základních makroekonomických hodnot zemí V4	44
Tabulka 14: Hodnocení institucionální kvality zemí V4	45
Tabulka 15: Hodnocení kvality lidských zdrojů zemí V4.....	46
Tabulka 16: Cíle NSRR v ČR do roku 2013.....	51
Tabulka 17: Komparace čerpání mezi OP v ČR v PO 2007 - 2013.....	58
Tabulka 18: Základní výpočty čerpání v ČR.....	59
Tabulka 19: Cíle NSRR SK do roku 2013	63
Tabulka 20: Komparace čerpání mezi OP v SK PO 2007 - 2013.....	68
Tabulka 21: Základní výpočty čerpání v SK.....	69
Tabulka 22: Cíle NSRR PL pro rok 2013.....	72
Tabulka 23: Komparace čerpání mezi OP v PL v PO 2007 - 2013	78
Tabulka 24: Základní výpočty čerpání v PL.....	81
Tabulka 25: Cíle NSRR HU pro rok 2013	83
Tabulka 26: Komparace čerpání mezi OP v HU v PO 2007 - 2013	87
Tabulka 27: Základní výpočty čerpání v HU	88
Tabulka 28: Základní vzájemné srovnání čerpání zemí V4	91
Tabulka 29: Poměr čerpání v rozvojových oblastech V4.....	93
Tabulka 30: OP v ČR	117
Tabulka 31: OP v SR.....	118
Tabulka 32: OP v PL.....	119

Tabulka 33: OP v HU	120
----------------------------------	------------

PŘÍLOHY

Tabulka 30: OP v ČR

Cíl (Objective)	Operační programy (Operational programmes)	Zařazení OP
1. Konvergence (Convergence)	OP Doprava	Tematické
	OP Životní prostředí	
	OP Podnikání a inovace	
	OP Výzkum a vývoj pro inovace	
	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	
	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	
	OP Technická pomoc	
	Integrovaný OP	
	ROP NUTS II Severozápad	Regionální
	ROP NUTS II Moravskoslezsko	
	ROP NUTS II Jihovýchod	
	ROP NUTS II Severovýchod	
	ROP NUTS II Střední Čechy	
	ROP NUTS II Střední Morava	
ROP NUTS II Jihozápad		
2. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (Regional competitiveness and employment)	OP Praha Adaptabilita	Tematické
	OP Praha Konkurenceschopnost	
3. Evropská územní spolupráce (European territorial co - operation)	OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko	Přeshraniční
	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko	
	OP Meziregionální spolupráce	
	OP Nadnárodní spolupráce	
	ESPON 2013	Síťové
	INTERACT II	

Zdroj: NSRF Czech republic 2007 - 2013, zpracování vlastní

Tabulka 31: OP v SR

Cíl (Objective)	Operační programy (Operational programmes)	Zařazení OP
1. Konvergence (Convergence)	OP Životní prostředí	Tematické
	OP Doprava	
	OP Informační společnost	
	OP Výzkum a vývoj	
	OP Konkurenceschopnost a hospodářský růst	
	OP Zdravotnictví	
	OP Vzdělávání	
	OP Zaměstnanost a sociální inkluze	
	OP Technická pomoc	
	Regionální OP	
2. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (Regional competitiveness and employment)	OP Bratislavský kraj	Tematický
3. Evropská územní spolupráce (European territorial co - operation)	OP Slovenská republika – Česká republika	Přeshraniční
	OP Slovenská republika – Rakousko	
	OP Slovenská republika – Polsko	
	OP Slovenská republika – Maďarská republika	
	Program Nástroje evropského sousedství a partnerství Maďarsko – Rumunsko – Slovensko - Ukrajina	Společný operační program
	INTERREG IVC	
	OP Nadnárodní	
	ESPO 2013	
	INTERACT II.	

Zdroj: NSRF Slovakia 2007 - 2013 zpracování vlastní

Tabulka 32: OP v PL

Cíl (Objective)	Operační programy (Operational programmes)	Zařazení OP
1. Konvergence (Convergence)	OP Infrastruktura a životní prostředí	Tematické
	OP Lidské zdroje	
	OP Inovační hospodářství	
	OP Rozvoj východního Polska	
	OP Technická pomoc	
	ROP Dolnośląskie vojvodství	Regionální
	ROP Kujawsko-Pomorskie vojvodství	
	ROP Lubelskie vojvodství	
	ROP Lubuskie vojvodství	
	ROP Łódzkie vojvodství	
	ROP Małopolskie vojvodství	
	ROP Mazowieckie vojvodství	
	ROP Opolskie vojvodství	
	ROP Podkarpackie vojvodství	
	ROP Podlaskie vojvodství	
	ROP Pomorskie vojvodství	
	ROP Zachodniopomorskie vojvodství	
	ROP Wielkopolskie vojvodství	
	ROP Świętokrzyskie vojvodství	
	ROP Śląskie vojvodství	
ROP Warmińsko-Mazurskie vojvodství		
2. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (Regional competitiveness and employment)	-	-
3. Evropská územní spolupráce (European territorial co-operation)	OP Polsko – Německo (Zachodniopomorskie-Mecklenbur)	Přeshraniční spolupráce
	OP Polsko – Německo (Lubuskie Voivodeship-Brandenburg)	
	OP Polsko – Německo (Lubuskie and Dolnośląskie Voivodeship-Saxony)	
	OP Polsko – Česká republika	
	OP Polsko – Slovensko	
	OP Polsko – Litva	
	Jižní Baltik	
	INTERREG IVC	
	ESPO 2013	Společný operační program
	INTERACT II.	

Zdroj: NSRF Poland 2007 - 2013, zpracování vlastní

Tabulka 33: OP v HU

Cíl (Objective)	Operační programy (Operational programmes)	Zařazení OP
1. Konvergence (Convergence)	OP Hospodářský rozvoj	Tematické
	OP Doprava	
	OP Sociální infrastruktura	
	OP Životní prostředí a energie	
	OP Elektronizace veřejné zprávy	
	OP Implementace	
	OP Nyugat-Dunántúli	Regionální
	OP Közép-Dunántúli	
	OP Észak-Magyarországi	
	OP Észak-Alföldi	
	OP Dél-Dunántúli	
	OP Dél-Alföldi	
2. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (Regional competitiveness and employment)	OP Közép-Magyarországi	Regionální
3. Evropská územní spolupráce (European territorial co-operation)	OP Szlovénia-Magyarország (Slovinsko – Maďarsko)	Přeshraniční
	OP Magyarország-Szerbia (Maďarsko – Srbsko)	
	OP Magyarország-Horvátország (Maďarsko – Chorvatsko)	
	OP Magyarország-Románia (Maďarsko – Rumunsko)	
	OP Ausztria-Magyarország (Rakousko-Maďarsko)	
	OP Magyarország-Szlovákia (Maďarsko – Slovensko)	
	Program Nástroje evropského sousedství a partnerství Maďarsko – Rumunsko – Slovensko - Ukrajina	Společný operační program
	INTERREG IVC	
	ESPO 2013	
	INTERACT II.	

Zdroj: NSRF Hungary 2007 - 2013, zpracování vlastní